

ETSIVÄ LÖYTÄÄ VAI LÖYTÄÄKÖ?

Etsivien nuorisotyöntekijöiden kokemukset Internetin ja sosiaalisen median käytöstä nuorten tavoittamisen keinona ja nuorisotakuun toteuttajana

Johanna Huotari

Pro gradu-tutkielma

Yhteiskuntapolitiikka

**Yhteiskuntatieteiden ja
filosofian laitos**

Jyväskylän yliopisto

Kevät 2015

TIIVISTELMÄ

ETSIVÄ LÖYTÄÄ VAI LÖYTÄÄKÖ?

Etsivien nuorisotyöntekijöiden kokemukset Internetin ja sosiaalisen median käytöstä nuorten tavoittamisen keinona ja nuorisotakuun toteuttajana

Johanna Huotari
Yhteiskuntapolitiikka
Pro gradu-tutkielma
Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos
Jyväskylän yliopisto
Ohjaaja: Teppo Kröger
Kevät 2015
Sivumäärä: 80 sivua

Tutkimuksen tehtävänä on selvittää, kuinka Suomessa onnistutaan hyödyntämään Internetiä ja sosiaalista mediaa etsivässä nuorisotyössä eli tekemään etsivää verkkoperustaista etsivää nuorisotyötä. Tarkoitukseni on tarkastella, millaisia keinoja ja valmiuksia Internetin ja sosiaalisen median hyödyntämiseen etsivillä nuorisotyöntekijöillä on tällä hetkellä. Tarkastelen myös sitä, mitä haasteita ja esteitä ja toisaalta mitä hyötyjä ja työtä helpottavia tekijöitä etsivät sosiaalisen median ja Internetin käytössä näkevät. Lopuksi pohdin laajemmin etsivän nuorisotyön ja nuorisotakuun tavoitteiden toteutumista etsivässä verkkoperustaisessa nuorisotyössä.

Tutkimuskysymykseni ovat: 1) Mitä keinoja etsivällä verkkoperustaisella nuorisotyöllä on tavoittaa nuoria ja millaisia hyötyjä tai haasteita työssä on? 2) Millä tavoin etsivän nuorisotyön ja laajemmin nuorisotakuun tavoitteet toteutuvat etsivässä verkkoperustaisessa nuorisotyössä?

Tutkimuksen analyysimenetelmänä on käytetty laadullista sisällönanalyysiä, jota on tuettu määrällisellä datalla. Tutkimuksen aineiston muodostavat Verkkonuurisotyön valtakunnallisen kehittämiskeskuksen, –Verken ja Nuorten palvelu ry:n valmiit kyselyaineistot vuosilta 2013 ja 2014, jotka molemmat käsittelevät etsivien nuorisotyöntekijöiden Internetin ja sosiaalisen median käyttöä heidän työssään.

Tutkimustulokseni osoittavat, että sosiaalisen median ja Internetin hyödyntäminen on jo kiinteä osa etsivää nuorisotyötä, ja että niitä osataan hyödyntää nuorten tavoittamisen keinona melko monipuolisesti ja kekseliäästi. Ongelmia tuottavat erityisesti etsivien nuorisotyöntekijöiden heikot ajankäytölliset, laitteelliset ja tiedolliset resurssit sekä nuorten nopeus vaihtaa sosiaalisen median palvelusta toiseen. Tutkimuksen tulokset osoittavat, että etsivät nuorisotyöntekijät kokevat sosiaalisen median erittäin hyödyllisenä eli helposti lähestyttävänä ja ajasta ja paikasta riippumattomana keinona tavoittaa nuoria ja pitää heihin yhteyttä. Toisaalta haittoina nähdään sosiaalisen median epävarmuus arkaluontoisten asioiden käsittelyssä sekä kasvottomuuden aiheuttamat kommunikointivaikeudet sekä luottamuspula.

Tutkielman tuloksista voidaan kuitenkin päätellä, että verkkoperustainen etsivä nuorisotyö toteuttaa erinomaisesti etsivän nuorisotyön sekä nuorisotakuun tavoitteita, ja on siksi yhteiskunnalle varteenotettava ja ajanmukainen keino syrjäytymisen ehkäisemiseen ja nuorten saattamiseen yhteiskunnallisten palveluiden piiriin.

Avainsanat: etsivä nuorisotyö, verkkoperustainen nuorisotyö, sosiaalinen media, syrjäytyminen, nuorisotakuu, aktiivipolitiikka, sisällönanalyysi

SISÄLTÖ

1.	JOHDANTO	1
2.	TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TUTKIMUSKYSYMYKSET	3
3.	TEOREETTINEN VIITEKEHYS	5
3.1	Nuoret ja monitulkintainen syrjäytyminen.....	5
3.2	Nuorisotakuu, mutta mihin?.....	8
3.2.1	Nuorisotakuun ongelmallisuus työttömyyden torjunnassa.....	9
3.2.2	Aktiivipolitiikka ja sen ongelmallisuus nuorisotakuun toteuttamisessa.....	11
3.3	Etsivä nuorisotyö- ja verkkoperustainen nuorisotyö Suomessa	12
3.3.1	Etsivä nuorisotyö: tavoitteet ja lähtökohdat	12
3.3.2	Verkkoperustainen nuorisotyö ja etsivä nuorisotyö Suomessa	15
3.3.3	Verkkoperustaisen nuorisotyön uhat ja mahdollisuudet.....	18
3.4	Nuorten sosiaalisen median käyttötottumukset.....	20
3.4.1	Nuoretko diginatiivien sukupolvi?	21
3.4.2	Digitaalinen poissulkeutuminen	23
4.	TUTKIMUSMENETELMÄT JA AINEISTO.....	24
4.1	Kvalitatiivinen tutkimus ja tutkijan eettisyys	24
4.2	Sisällönanalyysi ja teemoittelu analyysimenetelminä	26
5.	AINEISTO	29
5.1	Ohjaus ja yhteistyö.....	29
5.2	Verken aineisto.....	30
5.3	Nuorten palvelu ry:n aineisto	31
5.4	Kyselytutkimuksen hyödyt ja haasteet	33
6.	ANALYYSI.....	35
6.1	Etsivien nuorisotyöntekijöiden valmiudet verkkoperustaiseen nuorisotyöhön	35
6.2	Mitä keinoja etsivällä verkkoperustaisella nuorisotyöllä on tavoittaa nuoria?.....	43
6.2.1	Käytetyt sosiaalisen median palvelut	43
6.2.2	Sosiaalisen median hyödyntämisen keinot etsivässä nuorisotyössä.....	45
6.3	Etsivän verkkoperustaisen nuorisotyön hyödyt ja haasteet	48

6.3.1 Etsivän verkkoperustaisen nuorisotyön hyödyt.....	48
6.3.2 Etsivän verkkoperustaisen nuorisotyön haitat	52
6.4 Etsivän nuorisotyön ja nuorisotakuun tavoitteiden toteutuminen etsivässä verkkoperustaisessa nuorisotyössä	55
7. YHTEENVETO JA POHDINTA.....	60
7.1 Etsivän verkkoperustaisen nuorisotyön keinot tavoittaa nuoria sekä työn hyödyt ja haitat	60
7.2 Etsivän nuorisotyön ja nuorisotakuun tavoitteiden toteutuminen etsivässä verkkoperustaisessa nuorisotyössä.....	65
7.3 Tutkimuksen arviointi ja jatkotutkimusmahdollisuudet.....	68
8. LÄHTEET	71

1. JOHDANTO

Nuoret ovat olleet 2000-luvun työvoimapolitiittinen kohderyhmä. 90-luvun lamaan pysähtynyt takuuajattelu herätettiin uudelleen henkiin vuonna 2005 aloittamalla yhteiskuntatakuu. (Räisänen 2014, 3.) Vuoden 2013 alusta yhteiskuntatakuu laajennettiin nuorisotakuuksi koskemaan aiemman alle 25-vuotiaiden lisäksi alle 30-vuotiaita vastavalmistuneita. Yhteiskuntatakuun tavoitteena on torjua syrjäytymistä, joka aiheena on hallinnut suomalaista yhteiskunnallista keskustelua nuorista jo 80-luvulta saakka. (Suurpää 2009, 9.) Muuttuva yhteiskunta luo paineita nuorille: itseään pitää kehittää ja osaamista päivittää tietoyhteiskunnan tarpeisiin. Nuori ei saa myöskään väärinkäyttää perinteisiä arvoja, kuten väheksyä muodollista koulutusta, sillä se aiheuttaa kitkaa nuoren yhteiskuntasuhteeseen. Syrjäytyminen nähdään usein yksilön omana itse aiheutettuna ongelmana ja sitä pyritään ehkäisemään aktiivipolitiikan avulla, joka tukee työikäisen väestön osallistumista työhön. (Paju & Vehviläinen 2001, 64–65.)

Nuorisotakuu on saanut vahvan symbolisen aseman julkisessa keskustelussa: sillä on vaikutuksensa niin politiikkaan, tutkimuksentekoon, nuoriin kuin nuorisoammattilaisten työhönkin (Gretshel, Paakkunainen, Souto & Suurpää 2014, 9). Nuorisotakuulla tarkoitetaan sitä, että jokaiselle alle 25-vuotiaalle nuorelle ja alle 30-vuotiaalle vastavalmistuneelle tarjotaan työ-, työkokeilu- opiskelu, työpaja- tai kuntoutuspaikka viimeistään kolmen kuukauden kuluessa työttömäksi ilmoittautumisesta (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2014 a & b).

Nuorisotakuun toteutumista tukee etsivä nuorisotyö, joka on erityisnuorisotyötä, jonka tavoitteena on olla läsnä alle 29- vuotiaiden nuorten keskuudessa ja tarjota mahdollisuus turvalliseen ja luottamukselliseen aikuiskontaktiin. Etsivä nuorisotyö etsii nuoren kanssa ratkaisuja nuoren pulmiin ja kysymyksiin sekä auttaa nuorta saavuttamaan tarvitsemansa palvelut. Etsivä nuorisotyö on kuntien vastuulla ja opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää tukea etsiväparin palkkaukseen. Nuorisolaissa (L 20.8.2010/693, 7b§) todetaan, että ”kunta tarvittaessa toteuttaa etsivää nuorisotyötä. Kunta voi myös hankkia palvelun”. Vuonna 2014 etsivään nuorisotyöhön myönnettiin 12,5

miljoonaa valtionavustuksia ja niiden määrä on jatkuvasti kasvanut. Nuorisotakuun tavoitteena on ollut laajentaa etsivä nuorisotyö joka kuntaan (nyt 317/320), joten etsivä nuorisotyö on aiheena ajankohtainen ja yhteiskuntapoliittisesti tärkeä. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2014 a & b.)

Aiempaa tutkimusta etsivästä nuorisotyöstä on tehty jonkin verran etenkin sosiaalityön ja nuorisotyön puolelle. Vaikka aihe on hyvin pitkälti näihin sidottu, on mielestäni perusteltua tutkia etsivää nuorisotyötä myös yhteiskuntapoliittikkona, sillä työttömien aktivointi on aina yhteiskuntapoliittikkaa (Keskitalo & Karjalainen 2013, 8). Koska jokaisen kunnan on tarvittaessa järjestettävä etsivää nuorisotyötä, täytyy sen myös olla mahdollisimman toimivaa ja tehokasta tavoittaakseen nuoret. Nykyisin parhaita keinoja tavoittaa nuoret on uskoakseni sosiaalisen median ja koko Internetin hyödyntäminen, sillä lähes jokainen nuori käyttää niitä aktiivisesti (ebrand Suomi Oy & Oulun kaupungin sivistys- ja kulttuuripalvelut, 2015). Nuorisotyön toimijat ovat jo 90-luvulta saakka hyödyntäneet Internetiä ja sosiaalista mediaa työssään, mutta teknologisen kehityksen ollessa nopeaa uusia mahdollisuuksia siihen syntyy jatkuvasti lisää (www.verke.org). Nuorisotyöntekijät voivat kuitenkin olla hyvin vieraantuneita näiden diginatiiveiksi kutsutun nuoren sukupolven toimintaympäristöistä (Prensky 2001, 1-2), joten on olennaista tutkia sitä, miten sosiaalinen media ja Internet yleensä toimivat tällä hetkellä etsivän nuorisotyön toimintakenttänä ja nuorisotakuun toteuttajina.

2. TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Tutkimukseni tarkoitus on auttaa kehittämään Internetissä ja sosiaalisessa mediassa tehtävää nuorisotyötä eli etsivää verkkoperustaista nuorisotyötä sekä levittää kokemuksia etsivien työskentelytavoista. Tutkimuksellani haluan valaista lisää nykyistä tilannetta: pystyvätkö kuntien etsivät nuorisotyöntekijät hyödyntämään sosiaalista mediaa ja Internetiä nuorisotyössä, ja jos eivät pysty, mitä esteitä ja haasteita etsivässä verkkoperustaisessa nuorisotyössä on. Keskityn myös yhtä lailla siihen, mitkä asiat koetaan etsivän verkkoperustaisen nuorisotyön tärkeimmiksi hyödyiksi sekä miten sosiaalista mediaa ja Internetiä on tähän mennessä keksitty hyödyntää etsivässä nuorisotyössä. Hyvien käytäntöjen ja ideoiden leviäminen tekee etsivän nuorisotyön toteuttamisesta tehokkaampaa ja tarkoituksenmukaisempaa ja tukee nuorisotakuun tavoitteiden toteutumista.

Haluan hyödyntää gradun teoriapohjassa kiinnostustani yhteiskuntapolitiikan lisäksi viestinnällisiin asioihin, kuten nuorten mediankäyttötottumuksiin ja uuteen ns. diginatiivien sukupolveen. Toisaalta huomiota täytyy kiinnittää myös yleisesti Internetin ja sosiaalisen median kääntöpuoliin, kuten siitä aiheutuviin ammattieettisiin ongelmiin sekä Internetin käytön mahdollisiin riskeihin ja vaikeuksiin niin nuorilla kuin nuorisotyöntekijöillä. Haluan tutkimuksellani selventää sitä, voiko kaupallisiin tarkoituksiin luoduista medioista olla yhteiskunnallista hyötyä. Pysin siksi erittelemään etsivän nuorisotyön ja nuorisotakuun tavoitteita sekä tutkimaan niiden toteutumista tutkimusaineistoni osalta. Tutkimuksessani keskityn pääasiassa sosiaalisen median (eniten Facebookin) hyödyntämiseen etsivässä nuorisotyössä, mikä on kyselyjen perusteella tarkasteltuna jo varsin arkipäiväistä etsiville nuorisotyöntekijöille. Sivuan tutkimuksessani myös verkkoperustaisen nuorisotyön lyhyttä historiaa ja sen eri toimintamuotoja, jotta toimintakentästä saadaan laajempi kokonaiskuva.

Aineistonani käytän Verkkonuorisotyön valtakunnallisen kehittämiskeskuksen luovuttamaa kyselyaineistoa vuodelta 2013 ja Nuorten palvelu ry:n aineistoa vuodelta 2014. Molemmissa aineistoissa on tarkasteltu kuntien nuorisotyöntekijöiden ja etsivien

tekemää verkkoperustaista nuorisotyötä eri näkökulmista. Analysoin aineistoani sisällönanalyysin avulla. Hyödynnän analyysissä myös määrällistä dataa taustatietona tukemaan laadullisia tuloksia.

Tutkimuskysymykseni ovat:

- 1. Mitä keinoja etsivällä verkkoperustaisella nuorisotyöllä on tavoittaa nuoria ja millaisia hyötyjä tai haasteita työssä on?*
- 2. Millä tavoin etsivän nuorisotyön ja laajemmin nuorisotakuun tavoitteet toteutuvat etsivässä verkkoperustaisessa nuorisotyössä?*

3. TOOREETTINEN VIITEKEHYS

Keskityn tutkimuksessani siihen millä keinoilla verkkoperustainen etsivä nuorisotyö pyrkii tavoittamaan nuoria ja mitä hyötyjä ja haasteita etsivä nuorisotyöntekijä Internetin käytössä nuorisotyöhön liittyen kohtaa. Pysin myös avaamaan tavoitteita, joita etsivällä nuorisotyöllä ja nuorisotakuulla on, sekä tutkimaan niiden toteutumista tutkimusaineistossani. Teoriapohjassa käsittelen aluksi laajempaa yhteiskunnallista kontekstia etsivän nuorisotyön ympärillä eli syrjäytymiskeskustelua, joka on antanut sykäyksen myös käsiteltävälle nuorisotakuulle ja sen yhdelle tärkeälle toimintamuodolle eli etsivälle nuorisotyölle. Käsittelen teoriaosiossa myös nuorisotakuuseen kiinnittyvää aktiivipolitiikkaa ja sen ongelmallisuutta syrjäytymisen ehkäisemisessä. Kolmanneksi avaen etsivän nuorisotyön tavoitteita ja toimintaperiaatteita, minkä jälkeen käsittelen verkkoperustaisen nuorisotyön ja etsivän verkkoperustaisen nuorisotyön käsitettä, historiaa ja toimijoita sekä verkon mahdollisia uhkia ja riskejä, jotka tulisi ottaa huomioon myös etsivässä verkkoperustaisessa nuorisotyössä. Viimeiseksi käsittelen vielä taustaa nuorten median ja etenkin sosiaalisen median käyttötottumuksista sekä pohdin ns. diginatiivien sukupolvea ja sen olemassaoloa.

3.1 Nuoret ja monitulkintainen syrjäytyminen

Käsittelen tässä kappaleessa syrjäytymistä, koska se antaa kontekstin sille, miksi tämän gradun pääaiheena olevaa etsivää nuorisotyötä tehdään. Etsivällä nuorisotyöllä pyritään yhteiskuntapoliittisena päätavoitteenaan ehkäisemään juuri syrjäytymistä (Hallituksen politiikkaohjelma 2007–2011). Nuorten taloudellisia, koulutuksellisia, sosiaalisia ja emotionaalisia ongelmia koskeva tiedollinen haltuunotto syrjäytymiskäsitteen kautta on hallinnut suomalaista yhteiskuntapoliittista, tieteellistä ja mediakeskustelua jo 1980-luvulta lähtien (Suurpää 2009, 9). Poliitikkojen puhe nuorten syrjäytymisestä keskittyy yleensä syrjäytymiseen työelämästä ja koulutuksesta, joka katsotaan samaksi kuin yhteiskunnasta syrjäytyminen. Syrjäytymisellä on kuitenkin monia muitakin ulottuvuuksia. (Ulvinen 2014, 40.)

Nuorisotakuu keinoinaan erilaiset aktiivitoimet ja etsivä nuorisotyö nähdään ratkaisuna syrjäytymisongelmaan. Riippuen siitä, miksi ja miten negatiivisesti tai positiivisesti syrjäytyminen määritellään, sillä voidaan helposti perustella kaikenlaisia toimenpiteitä, kuten taloudellisia sanktioita. (Paju & Vehviläinen 2001, 34–35.) Tästä esimerkkinä on syrjäytyneille nuorille tehottomaksi ja haitalliseksi todettu ”Lex Soininvaara”- laki, jonka mukaan peruskoulun jälkeisestä koulutuksesta kieltäytyvältä alle 25-vuotiaalta voidaan alentaa toimeentulotukea. (Palola, Hannikainen-Ingman & Karjalainen 2012, 65-69.) Tässä on nähtävissä yksi syrjäytymisen käsitteen monitulkintaisuuden ongelmista.

Syrjäytymiselle (*exclusion*) on esitetty useita määritelmiä ja se on käsitteenä kiistelty ja lähtökohtaisesti negatiivinen. Yleisesti syrjäytyminen nähdään itse aiheutettuna, joko omasta tahdostaan tai heikkojen ominaisuuksien vuoksi. Ei siis puhuta syrjäytetyistä vaan juuri syrjäytyneistä. (Paju & Vehviläinen 2001, 33.) Syrjäytymiselle voidaan esittää useita näkökulmia, sillä se voidaan liittää niin moniin yhteiskunnan osa-alueisiin. Järjestelmällisen näkökulman mukaan syrjäytyminen voi olla koulutuksellista, työmarkkinallista, sosiaalista, vallankäytöllistä sekä normatiivista (Jyrkämä 1986, 40). Tilastotieteellisen määritelmän mukaan sosiaalisen syrjäytymiseen voi johtaa pienituloisuus, materiaallinen puute sekä vajaatyöllisyys (Larja 1/2013). Norjassa yhteiskuntaan kiinnittymisen ongelmiksi on virallisesti nostettu koulutuksesta ja työstä ulkopuolisuuden lisäksi neljä muuta määrettä eli sosiaalinen, taloudellinen, oikeudellinen ja terveydellinen (Opetusministeriö 2009, 5;10). Järjestelmällisessä näkökulmassa on huomattava, että nuori voidaan nähdä syrjäytyneenä, jos hän on työttömänä tai ilman jatkokoulutusta, mutta sosiaalisesti hänellä voi mennä hyvinkin. Syrjäytyminen ei siis aina ulotu joka elämäalueeseen. (Ulvinen 2014, 40.)

Vastapariksi syrjäytymiselle on esitetty osallisuuden käsitettä. Se on lähellä hyvinvoinnin käsitettä, jolla voidaan tarkoittaa kokonaisvaltaista olemisen tilaa, jossa kaikki ihmisen kolme perustarvetta tulevat tyydytetyksi. Niitä ovat elintaso (*having*), yhteisyyssuhteet (*loving*) sekä itsensä toteuttaminen (*being*) (Allardt 1976, 9, 50.) Tästä hahmottelusta on johdettu osallisuuden kolme tekijää eli riittävä toimeentulo ja hyvinvointi (*having*), yhteisöihin kuuluminen ja jäsenyys (*belonging*) sekä valtaisuus ja toimijuus (*acting*). (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2012.)

On tutkittu, että syrjäytymisen syy voi liittyä esimerkiksi vanhempien tai nuoren omaan heikkoon työmarkkina-asemaan, perheongelmiin, sosiaalisen tuen puutteisiin sekä vaikutusmahdollisuuksien puutteeseen (Lämsä 2009, 218–220). Nuorten omista kokemuksista syrjäytymisen on katsottu johtuvan eniten ystävyysuhteiden ja muiden sosiaalisten suhteiden puuttumisesta, mitä on vaikeaa mitata indikaattoreilla (Suurpää 2009, 5). Nuorten syrjäytymisongelma johtuu monista muistakin asioista kuin työnsaannista, johon yleensä keskitytään. Syrjäytymisen ratkaisuna nähdään silti usein työllistäminen, sillä sen on todettu vaikuttavan myönteisesti kansantaloudellisen hyödyn lisäksi henkilön elämäntilanteeseen terapeuttisesti ja kasvattavasti. (Paju & Vehviläinen 2001, 245–246.)

Paju ja Vehviläinen (2001, 245–247) esittävät, että nuorten syrjäytymiskeskustelussa on ollut näkyvissä 90-luvulta asti neljä eri näkökulmaa eli 1) nuorten syrjäytymisen yhteiskunnalle aiheuttamat laskut 2) nuoret tuotannollisena resurssina 3) nuoret kasvatuksen ja normalisoinnin kohteena sekä 4) nuoret yksilöinä oikeuksineen ja velvollisuuksineen. Nykyisin suuntana syrjäytymiskeskustelussa on elämönhallinnan korostaminen. Syrjäytymisen aiheuttamaa laskua on erityisesti painotettu perusteltaessa ennaltaehkäisevää nuorisotyötä, jota myös etsivä nuorisotyö on.

Syrjäytyneille haetaan paikkaa yhteiskunnan ulkopuolelta ja muille sen sisältä. Syrjäytyneet ja ei-syrjäytyneet pyritään erottelamaan toisistaan näkemällä syrjäytyneet ”Toisina” ja samalla unohdetaan syrjäytyneiden moninaisuus. Käsitteen negatiivisuuden vuoksi on esitetty, että parempi termi olisi marginalisoitunut, jolloin ihminen ei ole umpikujassa, vaan omaa mahdollisuuksia myös muutokseen. Tällaisessa syrjäytymisen normalisoinnissa hyötynä on, että se estää syrjäytyneiden joutumisen torjunnan kohteeksi. (Paju & Vehviläinen 2001, 249.) Tuula Helne (2004, 41–43) määrittelee syrjäytyneen yleisesti katsotuiksi ominaisuuksiksi vallanpuutteen, passiivisuuden, perheettömyyden tai yksin olemisen, työttömyyden, lähiöasumisen, huumaavien aineiden käytön sekä lyhytjänteisen elämänasenteen. Näistä ominaisuuksista jokainen on itse asiassa myös hyvin normaaleja ominaisuuksia, jonka perusteella lähes jokainen kansalainen olisi syrjäytynyt jossain vaiheessa elämäänsä. Siksi olisikin parempi siirtyä joko-tai-logiikasta sekä-että-logiikkaan, joka tunnustaa asian monimutkaisuuden ja suhteellisuuden. (Helne 2004, 24–

45.) Esittelen seuraavassa kappaleessa nuorisotakuuta, jonka yhtenä tavoitteena on syrjäytymisen ehkäiseminen. Pohdin sen lisäksi nuorisotakuun toteutumista sekä siihen liittyviä ongelmia.

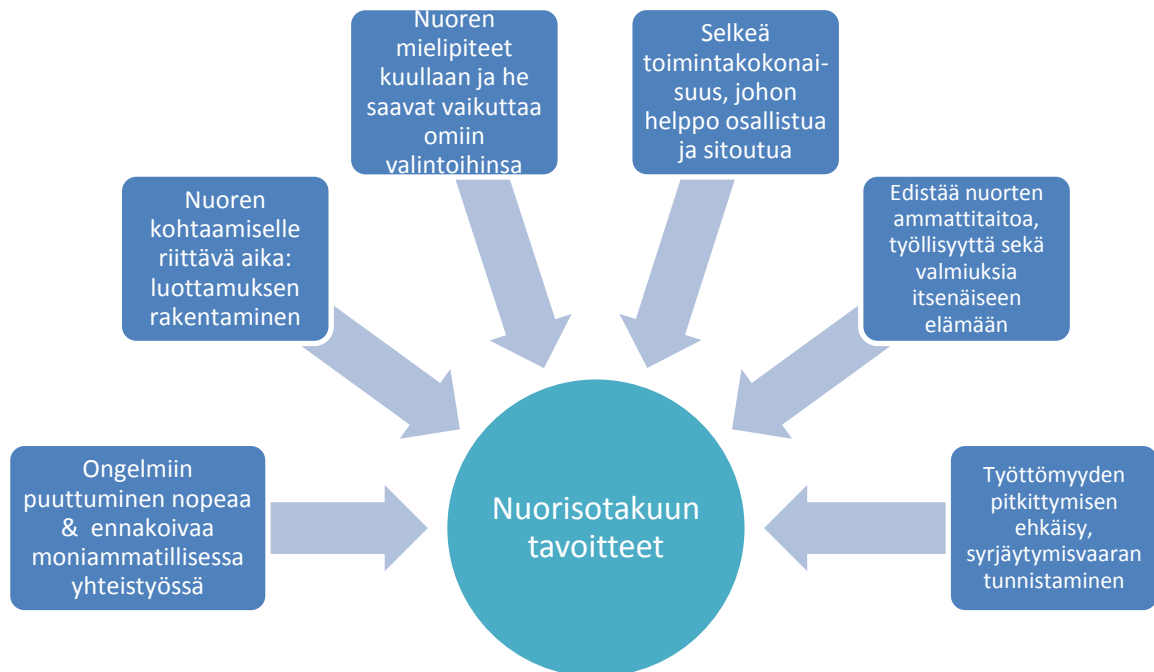
3.2 Nuorisotakuu, mutta mihin?

Nuori työvoima on taloudellisen kasvun kannalta yhteiskunnan tukipilari ja myös siksi priorisoitava työvoimapolitiikan kohde (Karjalainen 2013, 217). Nuorisotyöttömyys Suomessa on puhuttanut viime ajan työttömyyslukujen kasvun vuoksi ja ottanut nuoret laman jälkeen uudelleen 2000-luvulla työvoimapolitiikan keskiöön takuineen ja aktivoiteineen (Hämäläinen & Tuomala 2014, 18).

Nuorisotakuu on poliittinen toimenpidekokonaisuus (*policy*), jonka tavoitteina on edistää nuoren koulutukseen ja työmarkkinoille sijoittumista, ehkäistä nuorten työttömyyttä pitkittymästä, tunnistaa nuorten syrjäytymisvaaraan liittyvät tekijät sekä tarjota nuorille tukea jo varhaisvaiheessa estämään nuorten syrjäytymiskehitystä ja ulkopuolisuutta. Siinä jokaiselle alle 25-vuotiaalle nuorelle ja alle 30-vuotiaalle vastavalmistuneelle tarjotaan työ-, työkokeilu- opiskelu, työpaja- tai kuntoutuspaikka viimeistään kolmen kuukauden kuluessa työttömäksi ilmoittautumisesta. Nuorisotakuu ja siihen sisältyvä koulutustakuu perustuvat Suomessa tällä hetkellä voimakkaasti aktiivisiin työvoimapolitiittisiin toimenpiteisiin. Takuun keinoina ovat koulutustakuun toimet, nuorten aikuistenosaamisohjelma, nuorten työvoima- ja elinkeinopalvelut ja kuntoutuspalvelut mukaan lukien kuntien sosiaali- ja terveystyöpalvelut sekä muut nuorten yksilölliset palvelut, kuten etsivä nuorisotyö ja nuorten työpajatoiminta. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2013, 3.) Etsivää nuorisotyötä tehdään ja on vahvistettu osana nuorisotakuuta, jotta löydettäisiin ne nuoret, jotka tarvitsevat apua saavuttaakseen palvelut. (Paakkunainen 2014, 213; Valtiovarainministeriö 2013, 33–35; TEM 2012, 49.)

Nuorisotakuulla tavoitellaan sitä, että nuoren ongelmiin puututtaisiin heti niiden ilmaantuessa, ja toiminnan jatkon suunnittelua tehostettaisiin tarpeen mukaan moniammatillisessa yhteistyössä. Nuorisotakuun tulisi näyttäytyä nuorelle eri

hallinnonalojen muodostamana selkeänä kokonaisuutena. Nuoren kohtaamiseen halutaan varata riittävä aika, jotta voitaisiin luoda luottamus nuoren ja viranomaisen välille. Nuoria halutaan kuulla, ja heidän on saatava vaikuttaa oman elämänsä kulkuun. Tällöin tuetaan nuorten kasvua, itsenäistymistä ja elämänhallintaa. Lisäksi palvelujen käsitteet ja sisällöt tulisi suunnitella siten, että nuoren osallistuminen ja sitoutuminen palveluun olisi mahdollista. (TEM 2012, 48.) Nuorisotakuun keinot eivät sinänsä ole uusia, vaan sosiaalipoliittisia toimenpiteitä, joilla on aiemminkin pyritty ohjaamaan kansalaisia työhön tai koulutukseen. Nuorisotakuu Suomessa pyrkiikin auttamaan pääasiassa työ- ja koulutusmarkkinoilta syrjäytyneitä nuoria. (Ulvinen 2014, 41.)

Kuva 1 Nuorisotakuun tavoitteet (TEM 2013, 3; 2012, 48).

3.2.1 Nuorisotakuun ongelmallisuus työttömyyden torjunnassa

Nuorisotakuu pyrkii yhtenä tavoitteenaan vähentämään työttömyyttä. Viimeisin työttömyysaste on 15–24-vuotiaiden työvoimaan kuuluvien nuorten keskuudessa 27,7 %, ja se on ollut korkealla tasolla jo pitkään vuoden 2008 taantumasta saakka (Suomen virallinen tilasto 2015; TEM 2012, 15). Työttömyysaste antaa usein synkän kuvan, mutta sen realistinen tulkinta on vaikeaa. Täytyy huomata, että työttömiksi lasketuista nuorista

noin 60 % myös opiskelee työnhaun ohella. Työttömyysaste lasketaan osuutena koko työvoimasta, ei ikäluokan koosta, ja työttömyysjaksot nuorilla ovat yleensä varsin lyhyitä. Toisaalta kaikki työttömät nuoret, etenkin syrjäytyneimmät, eivät ilmoittaudu työttömiksi työnhakijoiksi tai osallistu työmarkkinatutkimuksiin. (Valtiovarainministeriö 2013, 31–33.)

Nuoret ovat tosin selvinneet viime aikojen suhdannevaihteluista 90-luvun laman nuoria paremmin, sillä työttömyyspäivät ovat 50 päivää vähäisemmät kuin reilut 15 vuotta sitten. (Hämäläinen, Hämäläinen & Tuomala 2014, 21.) Täytyy kuitenkin muistaa, että vaikeiden talousaikojen vuoksi tehtyjen sosiaalipalveluiden leikkausten yhteydet mielenterveysongelmien huomattavaan kasvuun ovat kiistattomat, kuten 90-luvun laman aikaan havaittiin. (Paananen, Ristikari, Merikukka, Rämö & Gissler 2012, 39.) On siksi mahdollista, että sama voi tapahtua uudelleen, jos palveluista leikataan.

Nuorisotakuuta edeltävää yhteiskuntatakuun vaikutuksia on arvioitu lievästi positiivisiksi etenkin työvoimakoulutusten ja motivointivaikutusten kannalta, mutta luultavasti tarvitaan vielä vaikuttavampia keinoja nuorten työttömyyden vähentämiseksi. (VM 2013, 35–37.) Suomessa arvioitiin, että ensimmäisen nuorisotakuuvuoden tavoitteet eivät tulleet kuitenkaan saavutetuiksi nuorisotyöttömyyden kasvaessa edelleen. Tähän syynä ovat suhdanteet, jotka ovat vaikuttaneet työttömyyden kasvamisen lisäksi myös nuorten aktivointitoimiin käytettäviin resursseihin, kuten vuoden 2008 finanssikriisissä.

Lisäksi tavoitteiden toteutumista saattoi vaikeuttaa TE-palveluiden uudistus, kuten siihen liittyvä henkilöstön vähentäminen. Aktiiviohjelmien läheisen yhteyden työvoimapolkuun on todettu olevan olennaista vaikuttavuuden lisäämiseksi, joten henkilöresurssien tulisi olla riittäviä (Sihto 2013, 204). On myös esitetty, että nuorten ohjaus- ja palveluverkoston yhteistyössä olisi vielä kehittämisen varaa, jotta se pystyisi toteuttamaan paremmin nuorisotakuun tavoitteet. (Hämäläinen ym. 2013, 24;28; Valtiontalouden tarkastusvirasto 2014.)

Tulee huomata, että nuorisotakuun tarkastelu on usein tarkastelua vain työllisyyden ja koulutuksen kannalta. Nuorisotakuun heikkous on, että siinä keskitytään pääasiassa vain työstä ja koulutuksesta syrjäytyneisiin nuoriin, jolloin unohdetaan kuntoutuksellisia ja

elämänhallinnallisia palveluita tarvitsevat nuoret. Takuu palvelee luultavasti parhaiten niitä nuoria, joilla on kyky toimia itsenäisesti palvelujärjestelmässä ja hyödyntää sen tarjoamia mahdollisuuksia. Tällöin eniten tuen tarpeessa olevat nuoret voivat jäädä takuun ulkopuolelle. (Ahonen-Walker & Pietikäinen 2014, 69.) Myös nuorisotakuuseen sidoksissa olevalla työllistämiseen tähtäävällä aktiivipolitiikalla on ongelmakohtansa, joita avaan seuraavassa kappaleessa.

3.2.2 Aktiivipolitiikka ja sen ongelmallisuus nuorisotakuun toteuttamisessa

Aktiivipolitiikalla tarkoitan tässä yhteydessä laaja-alaista toimintapolitiikkaa, joka tukee työikäisen väestön osallistumista työhön. Tavoitteena on, että työttömäksi jäänyt, työttömyysturvaa tai toimeentulotukea saava palaisi takaisin palkkatyöhön. Aktiivitoimia ovat esimerkiksi koulutus, palkkatuettu työ, työharjoittelu ja yleensä ottaen kaikki toimet, jotka lisäävät työvoiman tarjontaa, etsivä nuorisotyö mukaan luettuna. (Keskitalo & Karjalainen 2013, 7-9.) Julkisessa keskustelussa ja nuoriin kohdistetuissa yhteiskuntapoliittisissa toimissa korostuvat nuorten aktivoinnin välttämättömyys. Aktivointipuheessa on sisäänkirjoitettuna näkemys työttömien laiskuudesta, nuoret mukaan luettuna. Erilaisilla toimilla pyritään tuottamaan aktiivisuutta, mutta myös kanavoimaan ja hallitsemaan sitä. Nuorten toiminnallisuus ei kuitenkaan ole aina yhteensopiva työmarkkinoiden vaatimusten kanssa, jolloin aktiivitoimet voivat olla nuoria kiinnostamattomia. Tähän ongelmaan ratkaisuna on esitetty syvällisempää tutustumista nuorten ajatusmaailmaan ja elämäntapaan, johon yksi askel on etsivä nuorisotyö. (Paju & Vehviläinen 2001, 249–250.)

Massiivista kaikkia nuoria koskevaa aktivoivaa työvoimapolitiikkaa on kritisoitu myös siitä, että se on vaarana johtaa massapalveluihin, joissa eri syistä työttömäksi tai ilman opiskelupaikkaa jääneille tarjotaan samoja ratkaisuja. Tällöin yksilöllisten tarpeiden ja toiveiden kartoittaminen unohtuu ja mukaan aktivointitoimiin saatetaan ottaa niitäkin nuoria, jotka työllistyisivät helposti itsekkin. (VM 2013, 33–35.) On olemassa lisääntyvä määrä nuoria, jotka jäävät helposti viranomaisten ulottumattomiin ja tarvitsisivat

moniongelmaisina yksilöllistä ohjausta. Tähän yhtenä ratkaisuna on jälleen etsivä nuorisotyö ja usean eri asiantuntijan yhteistyö. (Karjalainen 2013, 216.)

Syrjäytymisongelmaan on haettu ratkaisua sosiaalisen vastuun laajentamisen kautta (Paju & Vehviläinen 2001, 64). Aktiivipolitiikalla on siis vaaransa myös työn puutteen muuttumisessa työllistyvyyden puutteeksi eli työttömyys nähdään rakenteiden aiheuttaman ongelman sijaan yksilön omana ongelmana ja vastuuna. Tällöin painotetaan juuri aktiivitoimia, jossa vastuu niiden onnistumisesta kohdistuu yksilöön. Työllistettävyydellä tarkoitetaan yksilön omaa kykyä pyrkiä työhön ja pysyä työssä. Työllistyvyys vaatii taitojen kartuttamista, elinikäistä oppimista sekä ”oikeaa asennetta”, joihin myös aktiivitoimilla tähdätään. (Garsten & Jacobsson 2004, 8.)

On tutkittu Euroopan mittakaavassa, että erityisesti julkisen sektorin nuorisoon kohdistamat aktiivitoimet ovat usein tehottomia verrattuna aikuisiin kohdistettuihin toimenpiteisiin. Parempia tuloksia nuorten kohdalla on saavutettu yksityiseen sektoriin kohdistetulla tukityöllistämällä, kuten Sanssi-kortilla. (Kluve 2006, 10–22.) Seuraavassa kappaleessa siirryn tarkastelemaan tarkemmin yhtä tärkeistä nuorisotakuun toteuttamismuodoista eli etsivää nuorisotyötä ja sen Internetiä sen välineenä.

3.3 Etsivä nuorisotyö- ja verkkoperustainen nuorisotyö Suomessa

3.3.1 Etsivä nuorisotyö: tavoitteet ja lähtökohdat

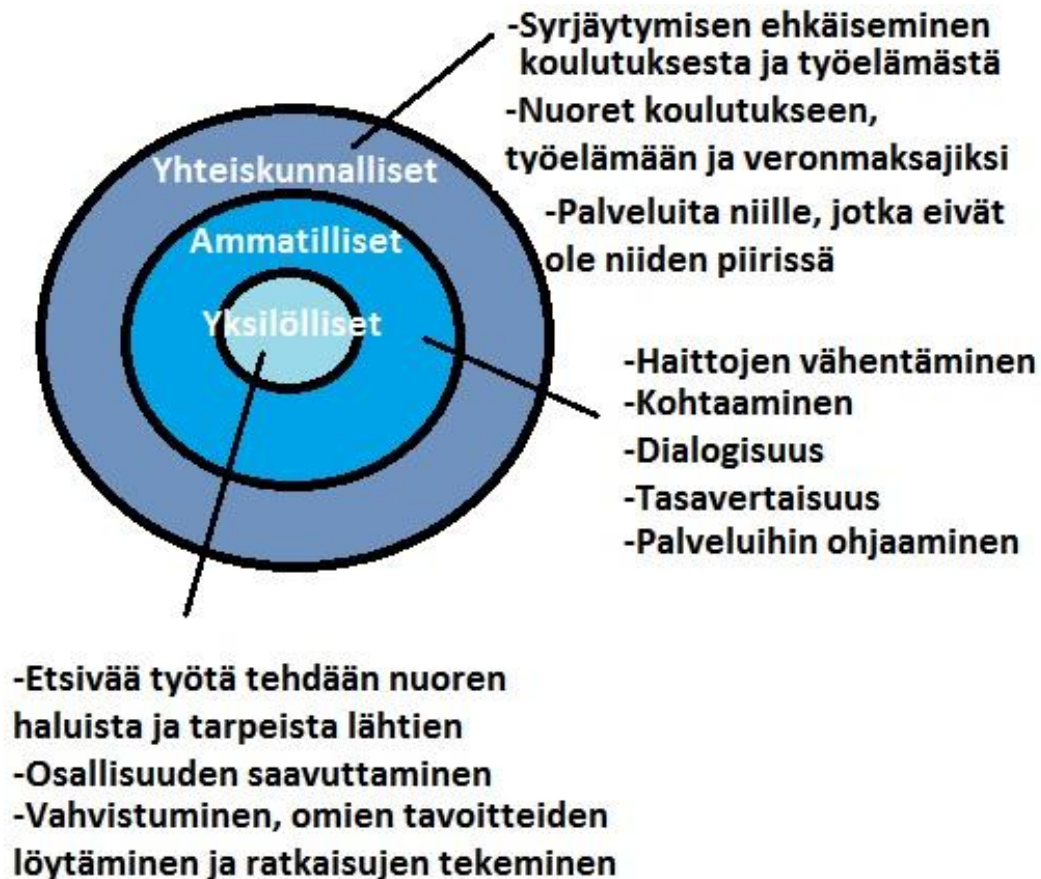
Opetus- ja kulttuuriministeriö määrittelee sivuillaan (www.okm.fi) etsivän nuorisotyöntekijän seuraavasti: ”Etsivä nuorisotyöntekijä on erityisnuorisotyöntekijä, jonka tehtävänä on auttaa ja ohjata nuoria eteenpäin heidän tarvitsemiinsa palveluihin. Etsivä nuorisotyöntekijä auttaa alle 29-vuotiaita nuoria, jotka tarvitsevat tukea päästäkseen tarvitsemiinsa palveluihin.” Etsivä nuorisotyö yhdessä muun nuorisotyön ja nuorisopolitiikan kanssa kuuluu kunnan tehtäviin. Toteutuksesta vastaavat kuntien lisäksi myös nuorisoyhdistykset ja nuorisotyötä tekevät järjestöt. Myös palvelujen alueellinen toteuttaminen yhteistyössä muiden kuntien kanssa on mahdollista. (20.8.2010/693, L7§.) Etsivä nuorisotyö on laajentunut nopeasti vuoden 2008 kokeilusta, jolloin 147 kuntaa

käynnisti valtionavustuksilla toiminnan. Nyt etsiviä on lähes jokaisessa Suomen kunnassa. (OKM 2014b.) Etsivästä nuorisotyöstä on määrätty nuorisolaissa vuodesta 2011 alkaen. Tämä laajensi huomattavasti etsivien määrää. Samalla työn painopiste siirtyi haittoja vähentävästä työstä enemmän kohti ennaltaehkäisevää ja nuorten ongelmia korjaavaa työtä. (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 15.)

Etsivä nuorisotyö terminä juontuu siitä, että se pyrkii menemään sinne, missä sen kohteena olevat nuoret ovat ja asettuu itse tarjolle. Etsivää nuorisotyötä tehdään mm. kaduilla, oppilaitoksissa, palveluverkostoissa ja Internetissä ja se toteutetaan moniammatillisessa yhteistyössä opetus- sosiaali- ja terveystoimen kanssa. (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 23; OKM 2014b.) Etsivän nuorisotyön tehtävänä on ”tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa hänet sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuaan ja itsenäistymistään sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille” (L 20.8.2010/693, 7§ & 7b§). Etsivä nuorisotyö on Suomessa määrätty kunnan tehtäväksi, kuten myös muu nuorisotyö- ja politiikka. Viranomaisilla on säädetty oikeus ilmoittaa arvioidusta etsivän nuorisotyön tarpeessa olevasta nuoresta nuoren kotikunnan etsivälle nuorisotyöntekijälle, joten etsivää nuorisotyötä tehdään yhteistyössä monien eri tahojen kanssa. Nuorella on kuitenkin mahdollisuus itse päättää osallistumisestaan etsivään nuorisotyöhön eli toiminta perustuu aina nuoren vapaaehtoisuuteen. (L 20.8.2010/693, 7§ & 7b§.)

Etsivän nuorisotyön tavoitteet voidaan nähdä erilaisina yksilön, yhteiskunnan sekä työntekijän näkökulmasta. Etsivän nuorisotyön tavoitteet määritellään aina yksilöstä käsin, mutta yhteiskunta sanelee sen ehdot. Etsivä nuorisotyöntekijä taas tekee työtään oman työnsä tavoitteista lähtien. Tärkein peruste etsivälle nuorisotyölle yhteiskunnan kannalta on taloudellinen perustelu, sillä etsivällä nuorisotyöllä voidaan tuottaa säästöjä pitkällä tähtäimellä, kun nuoret saadaan pois sosiaalipalvelujen piiristä ansiotyöhön ja veronmaksajiksi. Etsivät nuorisotyöntekijät ammattilaisina taas pyrkivät enemmän lyhyen tähtäimen tavoitteeseen, joka on haittojen vähentäminen eli edes jonkinlainen siirtymä nuoren omien ongelmien korjaamiseen. Tämä voi johtaa osallisuuden tunteen saavuttamiseen. (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 26–27.) Yksilöinä nuorille halutaan rakentaa arkeen rytmiä, tulevaisuudenuskoa ja antaa tietoa palveluista, joiden kautta

nuoren arjenhallintataidot kehittyvät. Nuorelle halutaan näin tarjota valmiuksia kouluttautumiseen ja työnhakuun. (OPM-tiedote 2014.)

Kuva 2 Etsivän nuorisotyön tavoitteet kolmesta näkökulmasta (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 26–28).

Etsivän nuorisotyön malli on lähtöisin Norjasta, jossa etsivää nuorisotyötä alettiin kehittää jo vuonna 1969. Ensimmäinen etsivän nuorisotyön pilottihanke ENT tuotiin sieltä Suomeen Stakesin johdolla, ja se aloitettiin Tampereella vuonna 1991. Etsivä nuorisotyö on kasvanut vuosikymmenien aikana huomattavasti, ja sen tekemisen tavat ovat muokkautuneet, mutta peruseriaatteet ovat kuitenkin pysyneet samana. Lähtökohdانا on perushumaanius ja diakoninen näkökulma. Etsivä nuorisotyö perustuu jokaisen ihmisen samanarvoisuuteen ja yksilön kunnioittamiseen, ja työtä tehdään aina nuoren tarpeista lähtien. Menetelmällisesti etsivä nuorisotyö perustuu kohtaamiseen ja dialogisuuteen nuoren ja etsivän nuorisotyöntekijän välillä, jolloin pyritään luomaan tilanne, joka on

epävirallisempi ja siten tasavertaisempi. Etsivä nuorisotyö pyrkii viemään palveluita niille (syrjäytyneille), jotka eivät ole palveluiden piirissä. (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 17–30.)

On esitetty ominaisuuksia, joita etsivältä nuorisotyöntekijältä vaaditaan etsivän nuorisotyön onnistumiseksi. Niitä ovat kunnioittava ja välittävä asenne nuorta ja hänen tuentarpeitaan kohtaan, läsnäolo, luottamuksen rakentaminen, kannustaminen ja etenemistapojen yhteinen sopiminen sekä ns. etsivän katse, jolla löytää tiensä nuorten luo. (Puuronen 2014, 97.)

Etsivän nuorisotyön tavoittavuutta on arvioitu hyväksi (OKM 2014b). Etsivä nuorisotyö oli jo vuonna 2012 yhteydessä 20408 nuoreen ja etsivä nuorisotyöntekijä työskenteli näistä 14614 nuoren kanssa tiiviimmin vuoden aikana. Nuorista 75 % sijoittui toimenpiteisiin, 20 %:lle ei ollut vielä löytynyt toimenpidettä ja 5 % prosenttia nuorista kieltäytyi ehdotetuista toimenpiteistä. Yleisimpiä toimenpiteitä v. 2012 etsivän nuorisotyön seurauksena olivat työpajatoiminta, ammatillisten opintojen jatkaminen ja aloittaminen, työharjoittelu sekä muut toiminnot. Etsivään nuorisotyöhön nuori oli päätenyt yleisimmin toisen asteen ammatillisen koulutuksen, nuoren suoran yhteydenoton ja peruskoulun kautta. Internetin kautta tavoitettujen nuorten määrä on kasvanut jatkuvasti, ja vuonna 2012 se oli 329 nuorta. (Häggman 2013, 5.)

Seuraavaksi käyn läpi yleisesti verkkoperustaista nuorisotyötä, sen historiaa sekä eri toimintamuotoja. Kerron myös miten Internetiä hyödynnetään etsivässä nuorisotyössä.

3.3.2 Verkkoperustainen nuorisotyö ja etsivä nuorisotyö Suomessa

Internetissä tehtävän nuorisotyön määrittelyminen on haastavaa, sillä käsitteiden sisällöt muuttuvat jatkuvasti teknologian kehittyessä. Käytän tässä gradussa terminä Nuorten palvelu ry:n ehdotuksesta verkkoperustaista nuorisotyötä ja siitä johtamaani verkkoperustaista etsivää nuorisotyötä, joka ei ole siis yleisesti vakiintunut termi. Verkkoperustainen nuorisotyö on määritelty nuorisotyönä, johon sisältyy kaikki viiveellinen ja ajantasainen nuorisotyö sekä nuorille suunnattu kohtaava työ verkossa. (Sinisalo-Juha & Timonen 2011, 23.) Huomioitavaa termissä on, etteivät kaikki

nuorisotyöntekijät silti tee kohtaavaa työtä, vaan voivat hyödyntää verkkoa muuten työssään, kuten tiedotuksessa ja ryhmätoiminnassa. Verkkoperustaista nuorisotyötä ovat siis ulkoisen tiedottamisen verkkosivut, nuorten tieto- ja neuvontatyö verkossa, avoin nuorisotoiminta verkossa, nuorten osallisuus, vaikuttaminen ja kuuleminen verkossa, verkkopelien käyttö nuorisotyön välineenä, viiveellinen tai reaaliaikainen verkkokeskustelu sekä verkkonuurisotyö. Verkkonuurisotyöhön taas sisältyy verkkokeskustelu, reaaliaikainen nuorisotyö verkossa, verkkonuurisotalo- ja virtuaalinen nuorisotilatyo sekä moniammatillinen verkkonuurisotyö. (Sinisalo-Juha & Timonen 2011, 23.) Täytyy huomata, että teknologian kehittyessä interaktiivisempaan suuntaan tähän määritelmään voisi liittää keskusteluun painottuvan työn lisäksi myös toiminnallisempia työmuotoja, kuten nuorten yhteisiä peliryhmiä (Huttunen 2014, 15).

Verkkoperustaisen nuorisotyön kohteena on luonnollisesti nuoriso, ja lähtökohtana ovat nuorisotyön ennaltaehkäisevät tavoitteet. Verkkoperustainen nuorisotyö terminä täytyy erottaa nuorille suunnatusta verkkotyöstä, jossa taas lähtökohtana ovat enemmän sosiaali- ja terveysviranomaisen tavoitteet, kuten seksuaaliterveys, ennaltaehkäisevä päihdetyö tai lastensuojelu. (Huttunen 2014, 15.) Puhuttaessa etsivästä verkkonuuriso- tai nettityöstä puhutaan myös eri asiasta kuin tässä tutkimuksessa käyttämästäni verkkoperustaisesta etsivästä nuorisotyöstä eli sillä tarkoitetaan Nuorten palvelu ry:n kehittämää erityistä toimintamuotoa ”Etsivää Nettityötä”, joka on pelkästään Internetissä tehtävää etsivää nuorisotyötä (Nuotio & Oittinen 2011, 59). Itse tarkoitan siis verkkoperustainen etsivä nuorisotyö-termillä Internetin hyödyntämistä eri tavoin ”normaalissa” etsivässä nuorisotyössä, jossa ollaan yhteydessä nuoriin myös muualla kuin Internetissä ja sosiaalisessa mediassa.

Kunnallisista nuorisotyöntekijöistä verkkoa ilmoitti käyttävänsä nuorisotyössä 92 %, joten verkkoperustaisen nuorisotyön voi lähestulkoon katsoa olevan nuorisotyön arkipäivää (Hyry 2013, 6). Suomessa pyritään tulevaisuudessa pääsemään nuorisotyössä irti etuliitteestä ”verkko”, sillä se alkaa jo olla itsestäänselvyys. Tähän on kuitenkin vielä matkaa, joten termiä verkkoperustainen nuorisotyö tai etsivä nuorisotyö on perusteltua käyttää tässä pro gradussa. (Tuominen, 2014.)

Suomalainen verkkoperustainen nuorisotyö aloitettiin 1990-luvulla erilaisten yhdistysten ja kuntien toimesta, jolloin ensimmäiset nuorisotyölliset verkkosivustot, kuten Kompassi, Helppimesta ja Pro Youth julkaistiin. Ensimmäisinä chattiin eli digitaaliseen verkkokeskusteluun perustuvaa nuorisotyötä tekivät Elämä on Parasta Huumetta ry:n Hubu-bussi ja Netari.fi, jolloin mahdollistui nuorten yhteisten kokemusten jakaminen ja vertaistuki. Toisen käännöksen tekivät 2000-luvun alussa suureen suosioon tulleet yhteisöpalvelut, kuten IRC-galleria. Palveluihin sisällytetyn nuorisotyön avulla onnistui myös passiivisten nuorten tavoittaminen. Tämä aktiivinen tapa löytää nuoria on juurtunut vahvaksi osaksi verkkoperustaista nuorisotyötä, ja on jatkanut toimintaansa verkostoitumalla erilaisten kaupallisten yhteisöpalveluiden, kuten Habbo Hotellin ja demi.fi:n kanssa. Tärkeää verkkoperustaisen nuorisotyön tehokkuudelle on ollut linkittyä mahdollisimman monipuolisesti eri palveluihin, sillä nuorten siirtymät palveluista toiseen ovat äkkinäisiä. (Huttunen & Merikivi 2011, 44–45.)

Nykyisin erilaisia Internetin hyödyntämismahdollisuuksia nuorisotyössä on lukuisia, esimerkiksi perinteiset verkkonuorisotalot, kysy ja vastaa-palstat, neuvontapalvelut, chatit, keskusteluryhmät, vertaisryhmät, palveluneuvontasivustot, rikosuhripäivystys ja etsivä nuorisotyö keskustelupalstoilla sekä tiedotuskanavat eri sosiaalisissa medioissa, kuten Facebookissa, Twitterissä, Instagramissa. Uusimpia hyödyntämismahdollisuuksia ovat mobiilipeli-tekniikkaan perustuvat poikien peliryhmät ja pelinkehityskerhot, ryhmäblogit sekä meemien eli Internet-ilmiöiden hyödyntäminen nuorisotyössä. (www.verke.org).

Verkkoperustaisen nuorisotyön ollessa kohtaavaa voidaan se jaotella ajantasaiseen ja viiveelliseen. Ajantasaiseen kuuluvat muun muassa erilaiset chatit ja peliryhmät. Viivellisiä tapoja taas ovat esimerkiksi sähköpostit, seinäkirjoitukset ja kuvat sekä kysy ja vastaa-palstat. (Huttunen & Merikivi 2011, 46; Huttunen 2014, 15) Suosituimpia mediapalveluita nuorisotyössä ovat Centrian kyselyn mukaan mm. Facebook, Youtube, Wikipedia, Blogger ja Skype. (Leppälä, Hohenthal & Niemi 2014, 8-9.) Eri palveluiden avulla verkkoperustaista nuorisotyötä tehdään lukuisissa muodoissa. Eniten verkkoperustaisessa nuorisotyössä keskitytään Verken vuoden 2015 kyselyn mukaan avoimeen nuorisotyöhön (58 %), nuorten vaikuttamiseen, osallistumiseen ja kuulemiseen

(34 %), koulunuorisotyöhön (32 %), kulttuuriseen nuorisotyöhön (26 %) sekä etsivään nuorisotyöhön ja työparitoimintaan (22 %) (www.verke.org).

Verkkoperustainen etsivä nuorisotyö perustuu samoihin periaatteisiin kuin tavallinen etsivä nuorisotyö. Erona tavalliseen kaduilla ja nuorten liikkumisympäristöissä tehtävään työhön ovat lähinnä toimintakentät ja tavat. Esimerkiksi Nuorten palvelu ry:n lanseeraamassa ”Etsivässä nettityössä” etsiviä nimitetään nettietsiviksi, ja he päivystävät pelkästään Internetissä. Siellä apuna toimivat eri sosiaalisten medioiden ominaisuudet, kuten Facebookissa nuoren tekemät statuspäivitykset ja ilmoitetut mielenkiinnonkohteet, jolloin ymmärrystä nuoreen on mahdollista syventää eri tavoin. Etsivä nettityö perustuu nuoren omaan yhteydenottoon, tai muilta nuorisotyön tahoilta saatuihin vinkkeihin nuoresta. Etsivässä nettityössä tärkeää on tehokas ja avoin tiedotus, jotta etsivää on helppo lähestyä. Olennaista on, että nuoren on helppo saada tietoa hänelle tarpeellisista palveluista. (Nuotio & Oittinen 2011, 59–60.)

Verkkoperustainen nuorisotyö yleensä vaatii tekijältään paljon ammattiosaamista, kuten tietoteknisiä taitoja sekä nuorten tarpeiden ja toiveiden tunnistamista, jotta voitaisiin soveltaa informaatioteknologiaa mahdollisimman asianmukaisesti. (Huttunen & Merikivi 2011, 50.) Verkkoperustaisella nuorisotyöllä on negatiiviset ja positiiviset puolensa, niin nuorisotyöntekijälle kuin nuorelle. Näistä uhista/riskeistä ja mahdollisuuksista kerron seuraavassa kappaleessa.

3.3.3 Verkkoperustaisen nuorisotyön uhat ja mahdollisuudet

Verkkoperustaisella nuorisotyöllä on etunsa ja haittansa kasvokkaiseen nuorisotyöhön nähden. Tietokonevälitteinen kohtaaminen yleensä voidaan ymmärtää positiiviseksi neljän eri typologian kautta. Se tukee samankaltaisten (nuorten) tavoittamista, antaa osapuolille mahdollisuuden hallita kohtaamisen aikaa ja tahtia, tarjoaa anonymiteetin suojan sekä korostaa sanallisen viestinnän viiheitä. (Mckenna & Bargh 2000, 57.) Anonymiteetti voidaan nähdä verkkoperustaisen nuorisotyön hyödyn lisäksi haittana, sillä se sallii helpommin tunteista kertomisen, mutta toisaalta kehonkieli ja äänensävy jäävät piiloon.

Tällöin on työntekijälle vaikeampaa viestiä myötätuntoa ja välittämistä. Myös luottamus osapuolten välillä voi olla heikompi, kun lähettäjän aitous ei ole täysin varmistettavissa. Nuorisotyöntekijältä vaaditaan siksi Internetissä tapahtuvan viestinnän hienovaraisten vihjeiden tunnistamisen opettelua. (Huttunen & Merikivi 2011, 49–50.)

Nuorten palvelu ry:n ”Etsivän nettityön” lähtökohdat ovat myös sovellettavissa verkkoperustaiseen etsivään työhön. Tärkeää siinä on, että nuorella itsellään on riittävästi valmiuksia osallistua itseään koskevaan päätöksentekoon ja aloitteisiin. Verkossa nuori ja nuorisotyöntekijä näyttävät tasavertaisempina kuin kasvokkaisessa nuorisotyössä. Etsivässä nettityössä on helppo tavoittaa niitäkin nuoria, jotka viettävät aikaa netissä iltaisin ja öisin, joten etuna on se, että työtä voidaan tehdä myös fyysisten toimipisteiden aukioloaikojen ulkopuolella. (Nuotio & Oittinen 2011, 59.)

Verkkoperustainen nuorisotyö on todettu kunnissa edullisemmaksi kuin pelkkä perinteinen nuorisotyö etenkin käytettäessä valmiita sovelluksia. Verkkoperustaisen nuorisotyön arvon ovat havainneet järjestöjen ja kuntien lisäksi myös yritykset, kuten Sulake Corporation Oy. Yritys voi hyötyä saamastaan vastuullisesta mielikuvasta sekä nuorten että vanhempien silmissä. (Merikivi 2007, 4-5.)

Yleisimpiä Internetin väitettyjä riskejä lapsilla ja nuorilla, joista osa täytyy huomioida myös verkkoperustaisessa nuorisotyössä, ovat pornografian esiintyminen, kiusaaminen, seksuaaliset viestit, yhteydenpito tuntemattomiin ihmisiin, haitallisen sisällön sekä henkilökohtaisten tietojen leviäminen. Mitä enemmän lapsi tai nuori käyttää Internetiä, sitä enemmän hän kohtaa myös riskejä. Toisaalta sitä enemmän hän myös kartuttaa käytöstä taitoja ja hyötyä sekä osaa toimia varovaisemmin Internetissä. (Livingstone, Haddon, Görzig & Ólafsson 2011, 6-7.) Yhteydenottajan oikeuksien ja velvollisuuksien näkökulmasta sekä myös riskejä torjumaan on Suomessa laadittu kaikille nuorisotyöntekijöille yhteiset eettiset pelisäännöt, joiden tavoitteena on oppia toimimaan oikein verkossa (Nuorisoasiankeskus 2008). Täytyy huomata, että yleensä nuorten verkkomaailmasta puhutaan lähinnä riskien kautta. Tulisi myös muistaa Internetin tärkeys nuorille. Se mahdollistaa oman identiteetin rakentamisen, yhteisöllisyyden ja vuorovaikutuksen sekä moninaisen osallisuuden ja toimijuuden. (Lauha 2015, 8.)

Seuraavassa kappaleessa käsittelen nuorten sosiaalisen median käyttötottumuksia Suomessa, jotta saataisiin parempi kokonaiskuva siitä, onko verkkoperustainen nuorisotyö perusteltua. Käsittelen nimenomaan sosiaalista mediaa, sillä se on alusta, jossa nuorisotyöntekijät yleensä kohtaavat nuoria verkossa.

3.4 Nuorten sosiaalisen median käyttötottumukset

Suomessa median käyttö aloitetaan jo heti vauvaiässä. Vuonna 2013 Internetiä käytti silloin tällöin 0-8 vuotiaista yli 90 %. Tyttöjen ja poikien välinen ero Internetin käyttöajassa on kadonnut 2010-luvulla. (Suoninen 2013, 70.) Sosiaalisella mediallyä tarkoitetaan sitä, että ihmiset sekä luovat että jakavat sisältöjä toisilleen Internetin välityksellä. Median ”alalajeista” vain sosiaalinen media mahdollistaa sisällön tuottamisen ja jakamisen ilman ammattitaitoa. (Haferkamp & Eimler 2008, 1.)

Suomessa vuonna 2013 kaikista 15–29 vuotiaista sosiaalista mediaa ilmoitti käyttävänsä 89 %. Nuoret naiset ovat miehiä useammin sosiaalisen median käyttäjiä (93 % vs. 85 %). (Myllyniemi, 2013, 35.) 10–12-vuotiaiden tyttöjen Internetin käyttö painottuu selvästi sosiaaliseen mediaan, kun taas pojilla enemmän pelillisiin virtuaalimaailmihin (Hirvonen 2012, 23–25). Vuoden 2009 Pisa-tutkimuksen mukaan Suomi eroaa muista OECD-maista edukseen siinä, että lähes jokaisella nuorella on kotonaan mahdollisuus käyttää tietokonetta ja Internetiä, eivätkä käyttötottumukset ole sosio-ekonomisesta asemasta riippuvaisia.

Sosiaaliset virtuaalimaailmat ovat yksi sosiaalisiin medioihin verrattavissa oleva nuorten mediankäytön muoto. On tutkittu, että nautittavat ja mukavat käyttökokemukset, sekä kavereiden ja muiden käyttäjien positiiviset mielipiteet edistävät sosiaalisten virtuaalimaailmojen käyttöä (Merikivi 2013, 52). Kaikkein suurimpia vaikuttimia ovat sosiaaliset suhteet. Televisiota, elokuvia ja pelejä kulutetaan yhdessä perheen kanssa etenkin lapsena. Lapsen siirtyessä teini-ikään mediankäyttö voi kokea suuria muutoksia, kun sille jää vähemmän aikaa harrastusten ja koulutehtävien lisääntyessä. Tällöin käytetään eniten Internetin yhteisöpalveluita, joissa verkostoidutaan kavereihin ja

tuntemattomiin. Kaverien suositukset vaikuttavat myös suurilta osin siihen, mitä mediasisältöjä nuori käyttää. Käytettyyn mediasisältöön vaikuttavat myös jonkin verran sukupuoliroolit, joita kaupalliset mediat rakentavat ja vahvistavat. (Uusitalo, Vehmas & Kupiainen 2011, 42–45; 62.)

Alle 25-vuotiaista nuorista vuoden 2015 tutkimuksen mukaan 86 % 13-29 -vuotiaista nuorista käyttää Youtubea. Facebookia käyttää 81 % ja Facebook Messengeriä 60 % vastaajista. Muita nuorten suosimia palveluja ovat Instagram (60 %), Spotify (59 %), Skype (40 %), Snapchat (35 %), Twitter (27 %) ja Feissarimokat (26 %). 31 % ilmoitti lisänneensä sosiaalisen median käyttöä vuoden 2014-2015 aikana. 18,3 -vuotias keskivertonuori käyttää sosiaalisen median palveluita noin 13–17 tuntia viikossa, ja jopa 92 % käyttää niitä älypuhelimellaan. Ainoastaan 4 % alle 25-vuotiaista ei käytä lainkaan sosiaalista mediaa. Suosituin aika olla sosiaalisessa mediassa on klo 18-21 välisenä aikana. (Yleisradio, taloustutkimus Oy 12/2014; ebrand Suomi Oy & Oulun kaupungin sivistys- ja kulttuuripalvelut, 2015.) Seuraavassa kappaleessa esittelen tarkemmin väitettä nuorista diginatiiveina.

3.4.1 Nuoretko diginatiivien sukupolvi?

Nykyiset sukupolvet elävät aivan uudenaikaisessa kommunikaatioympäristössä, jossa tiedonhakeminen ja informaation löytäminen ovat helppoa, ja median käyttöä hyödynnetään niin yksityisessä kuin ammatillisessakin elämässä (Verčič & Verčič 2013). Nämä diginatiivit (kutsuttu myös Y-sukupolveksi) ovat viettäneet koko elämänsä tietotekniikan ympäröiminä. Tästä on seurannut kaikkialla läsnä oleva elämäntyyli ja jatkuva viestintä yhteisölle. Diginatiivit ajattelevat ja prosessoivat informaatiota aivan eri tavoin kuin edeltävät sukupolvet. Digi-immigrantit (digital immigrants) eli kaikki muut sukupolvet, jotka ovat joutuneet omaksuma ja opettelemaan informaatioteknologian käytön myöhemmässä elämänvaiheessaan, ovat vaikeuksissa. Heidän tulisi opetella uusi kieli ja ajattelutapa, jotta he voisivat kommunikoida diginatiivien kanssa. Tämä muodostuu haasteeksi etenkin opetustyössä ja on sovellettavissa myös nuorisotyöhön. Usein digi-

immigrantit eivät arvosta diginatiivien erilaisia taitoja, kuten oppimista videoiden ja musiikin avulla. (Prensky 2001, 1-2.)

On huomattava, että alan uusimmat tutkimukset ovat osoittaneet, ettei nuorista voi käyttää välttämättä yhtenäistä nimitystä diginatiivit, sillä he ovat median kulttuurisessa ymmärryksessä, kuten tiedonetsinnässä ja medianlukutaidoissaan eritasoisia (Kaarainen, Kivinen, Tervahartiala 2013, 21). Tuoreimmassa Euroopan Unionin laajuisessa tutkimuksessa on havaittu 16–29-vuotiaiden suomalaisten nuorten perustietotekniikkataitojen olevan alle EU:n perustason (Eurostat 29/2013). Suomalaiset nuoret itse arvioivat tieto- ja viestintätekniset taitonsa hyväksi. Etenkin kouluajan ulkopuolista vapaa-ajan viihdepainotteiset taidot, kuten verkkoviestintä, pelaaminen ja tiedonhaku koetaan riittäviksi. Vaikeampia nuorille ovat vaativat IT-taidot, kuten verkkosivujen tekeminen. Pelitaitoja pojat omaavat huomattavasti tyttöjä enemmän. (Luukka, Pöyhönen, Huhta, Taalas, Tarnanen & Keränen 2008, 87–89.) Verrattuna muihin OECD-maihin, suomalaisnuoret pitivät vuonna 2009 IT-osaamistaan myös itse heikompana kuin muissa maissa keskimäärin. Ero sukupuolten välisissä taidoissa on Suomessa jyrkin poikien hyväksi (OECD 2010). Tilanteen korjaamiseksi vaadittaisiin etenkin kouluilta panostusta tietotekniikkaan jo lapsen varhaisvaiheessa, sillä teknologian ymmärrystä pidetään keskeisenä valmiutena nyky-yhteiskunnassa. (Kupari, Välijärvi, Andersson, Arffman, Nissinen, Puhakka & Vettenranta 2013, 13;71).

Luovuus, käyttäjälähtöisyys ja ”digitaalinen viisaus” ovat digitaalisen kulttuurin potentiaaleja, mutta nämä taidot eivät synny itsestään, eivätkä ole pelkästään yhden sukupolven sisäänrakennettu ominaisuus (Kupiainen 2013). Euroopan laajuisesti on huomattu, että mitä enemmän vanhemmat käyttävät Internetiä, sitä enemmän myös lapset käyttävät sitä. Vanhempien Internetin käyttö on itse asiassa kasvanut lasten Internetin käyttöä nopeammin lähes koko Euroopassa. (Hasebrink, Livingstone, Haddon, & Ólafsson 2009, 16.) Seuraavassa kappaleessa esittelen syrjäytymiseen ja mediankäyttöön yhdistyvän digitaalisen poissulkeutumisen käsitettä. Vaikkei aihe ole Suomessa ongelmallinen Internetin hyvän saatavuuden vuoksi, on aihe ajankohtainen useissa maissa.

3.4.2 Digitaalinen poissulkeutuminen

Vaikka Suomessa pääsy Internetiin kotitalouksista on n. 80 %:lla (2011), ja vain 6 % (2013) suomalaisista ei ollut koskaan käyttänyt Internetiä missään muodossa, on huomioitava Internetiin pääsemättömyyden olevan nykyisin yksi vakavista tekijöistä syrjäytymiselle monissa maissa (Eurostat 29/2013). Kaikkein vakavimmin yhteiskunnasta syrjäytyneet omaavat usein myös huonoimmat digitaaliset resurssit, kuten pääsemättömyyden informaatio- ja kommunikaatioteknologiaan sekä Internetiin. Tätä voidaan nimittää digitaaliseksi poissulkemiseksi tai jakaantumiseksi (*e-exclusion/digital divide*). (Helsper 2008, 37–39.) Poissulkeutumisen Internetin ohjaamasta taloudesta, sosiaalisuudesta, politiikasta ja kulttuuriverkostoista on väitetty olevan yksi tuhoisimmista syrjäytymisen muodoista (Castells 2002, 3).

On huomattava kuitenkin, että yksilö voi tehdä ns. digitaalisen valinnan (*digital choice*) ja olla käyttämättä tietoisesti sosiaalista mediaa, vaikka hänellä olisi siihen mahdollisuus. Tällaiset päätökset johtuvat kulttuurillisista tekijöistä ja sosiaalisista konteksteista. (Dutton, Shepherd & DiGennaro 2007, 31–45.) Tämän vuoksi ei nuorisotyössäkään tulisi keskittyä pelkästään verkkoon, sillä osa nuorista voi jäädä paitsi tarjotuista palveluista (Kokkonen & Kilpeläinen, 2015). Seuraavassa kappaleessa siirryn teoriaosiosta esittelemään tutkimusmenetelmäni ja aineistoani tarkemmin.

4. TUTKIMUSMENETELMÄT JA AINEISTO

Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta rakentaa tutkijan tarkka selostus tutkimuksen toteutuksesta sen kaikissa vaiheissa, joten käsittelen tässä kappaleessa sitä (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 1997, 227). Keskityn metodikuvauksessa kvalitatiiviseen tutkimukseen yleensä ja sen eettisiin ongelmakohtiin sekä sisällönanalyysiin ja siihen liittyvään teemoitteluun analyysimenetelminä. Lopuksi käyn läpi aineistoni hankinnan, käsittelyn ja sitä koskevat ongelmakohdat. Taustoitin myös sitä, mikä on yhteistyöni merkitys Verken, –Verkkonuorisotyön valtakunnallisen kehittämiskeskuksen ja Nuorten palvelu ry:n kanssa, joilta olen saanut tutkimusaineiston käyttööni.

4.1 Kvalitatiivinen tutkimus ja tutkijan eettisyys

Tutkimusmenetelmänäni käytän pääasiassa kvalitatiivisia eli laadullisia analyysimenetelmiä. Laadullisen analyysin tarkoitus on selkeyttää aineistoa ja tuottaa uutta tietoa tutkittavasta asiasta. Aineistosta pyritään tiivistämään olennainen ja luomaan näin hajanaisesta tekstistä selkeää ja mielekästä. (Eskola & Suoranta 2008, 137.) Koska tutkijan pyrkimyksenä on paljastaa odottamattomia seikkoja, lähtökohtana ei ole teorian tai hypoteesin testaaminen, vaan aineiston monipuolinen ja yksityiskohtainen tarkastelu. Tutkija toimii analyysissä oman harkintansa varassa eli päättää itse minkä näkee huomionarvoisena seikkana. Laadullisuus sopii tutkimukselleni hyvin, sillä aineistonani on avoimia kirjoitettuja vastauksia, joita ei voi määrällisesti tutkia, jos halutaan saada syvä ja monipuolinen kuvaus aineistosta. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 1997, 160.)

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tutkija on kiinnostunut kielestä eli siitä, miten sitä käytetään erilaisissa sosiaalisissa vuorovaikutustilanteissa, mitä sillä kerrotaan ja kuvataan sekä mitä sen käyttäminen saa aikaan. Sovellan tutkimuksessani konstruktionistista kielikäsitystä, jonka mukaan puhuttu ja kirjoitettu kieli ei merkitse suoraan todellisuutta, vaan todellisuus on sitä, millaisena se kulloinkin meille tulkitsemisen ja ymmärtämisen prosesseissa ilmenee. Kieli ei ole pelkästään sosiaalisen todellisuuden tuote, vaan se myös

itsessään tuottaa ja rakentaa tätä todellisuutta. Kielellä ei siis kuvata asioita, vaan myös tehdään niitä. (Eskola & Suoranta 2008, 138–142.) Kun tutkija päättää aineiston ja esittää siltä tietyt kysymykset tietynä aikana, on aineisto myös tutkijan kautta välittynyttä ja rajattua (Töttö 2000, 37).

Kvalitatiivisen tutkimuksen vaarana on tiedostettava elektisyys, joka tarkoittaa, että tutkimus muodostuu sekavasta kokoelmasta materiaalia, joka ei johda mihinkään. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tutkimus on kuitenkin aina keskustelua aiempien kirjoittajien kanssa, ei vain uusien tulosten etsimistä ja esittämistä. Teoriat avaavat tutkimuksessa uusia mahdollisuuksia nähdä asioita aineistosta, mahdollistavat tulkintojen syventämisen sekä luovat tutkijalle esiyymmärryksen tutkittavasta aiheesta. Toisaalta teoriasidonnaisuus myös rajaa joitakin näkökulmia pois ja johdattelee tutkijaa. (Eskola 2010, 182–183, Moilanen & Rähä 2010, 52–53.)

Toisin kuin luonnontieteissä, yhteiskuntatieteellisessä tutkimuksessa kohde reagoi herkemmin siihen, mitä sanotaan. Tutkimuksen tekeminen ja sen liittyminen osaksi yhteiskunnallista instituutiota on siis osa sitä todellisuutta, jota yhteiskuntatiede tutkii. Tutkimustuloksen ei välttämättä tarvitse olla totuudenmukainen saadakseen aikaan muutoksia yhteiskunnallisessa todellisuudessa. Siksi tutkijan on oltava erityisen tarkkana siinä, miten totena väitteensä esittää. (Alasuutari 2005, 23–24.) Yleistäminen ylipäätään koko kvalitatiivisessa tutkimuksessa on nähty ongelmallisena, tai jopa mahdottomana. Yleisen voi löytää yksityiskohdista, mutta sen huomaaminen voi olla hyvin vaikeaa, koska aineistoon on jo tottunut. Sen sijaan voisi puhua esimerkiksi suhteuttamisesta eli tutkijan on osoitettava missä suhteessa hän väittää tutkimuksensa valottavan muutakin, kuin analysoimaansa yksitääntapausta. (Alasuutari 1995, 222, Moilanen & Rähä 2010, 67.) On myös muistettava, että tutkimuksen eettisyys ei rajoitu ainoastaan tutkimusprosessin osiin, vaan tutkija on vastuussa koko tiedeinstituutiolle ja tutkijan ammattiasemalle (Alasuutari 2005, 15).

4.2 Sisällönanalyysi ja teemoittelu analyysimenetelminä

Käytän pääasiallisena tutkimusmetodinani sisällönanalyysiä, sillä menetelmä on minulle tuttu aiemmasta kandidaatintyöstä ja se sopii mielestäni hyvin aineistoni avointen vastausten erittelyyn. Avoimet vastaukset tämän kaltaisessa Internetissä tehtävässä kyselytutkimuksessa eivät välttämättä ole kovin syvällisiä ja tarinallisia, joten koin ns. syvällisemmät menetelmät, kuten diskurssianalyysin tai narratiivisen analyysin mahdollisiksi. Olen muotoillut tutkimuskysymykseni sellaisiksi, että pystyn diskurssianalyysin ja teemoittelun perusteella mielekkäästi vastaamaan tutkimuskysymyksiini: 1) Mitä keinoja verkkoperustaisella etsivällä nuorisotyöllä on tavoittaa nuoria ja millaisia hyötyjä tai haasteita työssä on? 2) Millä tavoin etsivän nuorisotyön ja laajemmin nuorisotakuun tavoitteet toteutuvat verkkoperustaisessa etsivässä nuorisotyössä?

Sisällönanalyysillä pyritään tiiviiseen ja yleiseen kuvaukseen tutkittavasta ilmiöstä. Tarkoituksena on kuvailla tekstidokumentin sisältöä sanallisesti laadullisesti. Sisällönanalyysissä aineisto jaotellaan pieniin osiin, käsitteellistetään ja järjestetään lopuksi uudeksi kokonaisuudeksi. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 103–104.) Tärkeänä lähtökohtana on siksi huolellinen perehtyminen omaan aineistoon sekä keskeisten käsitteiden haltuunotto teoreettisen kirjallisuuden avulla. Sen jälkeen aineisto pyritään erittelemään ja toteamaan eri asioiden esiintymistiheys. (Syrjäläinen 1994, 90.) Tätä kutsutaan abstrahoinniksi, jossa johtopäätökset on irrotettu yksittäisistä henkilöistä, lausumista ja tapahtumista ja siirretty yleiselle teoreettiselle tasolle. (Metsämuurronen 2008, 48).

Sisällönanalyysistä voidaan erottaa sisällön erittely, joka on kvantitatiivista kuvailua tekstidokumentin sisällöstä. Sisällönanalyysi voidaan toteuttaa laadullista ja määrällistä kuvailua yhdistäen. Sisällönanalyysissä muodostuu usein ongelmaksi sen keskeneräisyys eli johtopäätökset saattavat jäädä tekemättä kun aineiston esittelyyn keskitytään liiaksi. Pyrin välttämään tätä teemoittelemalla aineistoa tutkimuskysymysten mukaisesti ja

yhdistämällä loppupohdintaan vuoropuhelua teorian kanssa. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 103–104.)

Teemoittelu selkeyttää ja jäsentää tutkimustekstiä. Siinä aineistosta nostetaan esille tutkimusongelmaa valaisevia teemoja, jotka auttavat vertailemaan niiden esiintymisen yleisyyttä aineistossa, jolloin saadaan myös vastauksia esitettyihin tutkimuskysymyksiin. (Eskola & Suoranta 2008, 174–179.) Teemoittelu tapahtuu erittelemällä aineistoa ja pilkkomalla sitä eri aihepiirien mukaan (Tuomi & Sarajärvi 2009, 93). Tässä aineistossa teemoja olivat tutkimuskysymysten mukaisesti muun muassa ”etsivien keinot”, ”etsivien valmiudet”, ”hyödyt/haitat etsivälle nuorisotyöntekijälle/nuorelle”. Teemoittelun yksi ongelma on analyysin muotoutuminen pinnalliseksi sitaattikokoelmaksi. Tätä välttääkseni teemoittelu vaatii teorian ja empirian vuorovaikutusta. Sitaatit ovat kuitenkin olennainen osa sisällönanalyysiä. Niiden avulla perustellaan tutkijan tulkintoja, kuvataan aineistoa, elävöitetään tekstiä tai pelkistetään aineistosta tiivistettyjä kertomuksia. (Eskola & Suoranta 2008, 175.) Pelkistäminen on osa teemoittelua, ja tarkoittaa raakahavaintojen yhdistämistä metahavainnoiksi eli yksittäiset havainnot johdetaan yleistyksiksi ja tiivistetään se kaikkein oleellisin (Alasuutari 2011, 237, Moilanen & Rähä 2010, 47).

Analyysini on osittain teoriaohjaavaa sisällönanalyysiä eli analyysissä on teoriasidonnaisia kytkeviä, mutta se ei pohjautu pelkkään teoriaan, vaan sisältää yhtä lailla aineistolähtöisiä koodaustapoja (Eskola 2010, 182). Analyysitapa vaihtui aineiston analyysin alkaessa enemmän aineistolähtöiseen, sillä varsinainen teoriaosuus oli hieman heikosti sovellettavissa analyysiin, mutta etenkin loppupohdinnassa asioita pystyi miettimään myös teorialähtöisesti. Teen siis analyysini deduktiivista ja induktiivista logiikkaa yhdistellen. Induktiivisella logiikalla tarkoitetaan aineistolähtöistä ”yksittäisestä havainnosta yleiseen”-lähestymistapaa, jolloin teoria muodostuu päämääräksi analyysin lopussa. Deduktiivisessa logiikassa tehdään toisinpäin eli lähdetään liikkeelle yleisestä teoriasta ja sovelletaan sitä aineistoon, jolloin teoria nähdään analyysin välineenä. (Eskola & Suoranta 2008, 83.) Induktiivinen logiikka on pääosassa siten, että lähtökohtana ei ole teorian ja hypoteesin testaaminen vaan aineiston monipuolinen tarkastelu ja uusien odottamattomien seikkojen löytäminen (Hirsjärvi ym. 1997, 160). Olen jo ennen analyysin tekoa muodostanut vahvan teoriapohjan tarkastellakseni aineistoa. Täydennän teoriaa

analyysin edetessä havaintojeni pohjalta tarvittaessa. Kuten Tuomi ja Sarajärvi (2009, 100) toteavat, ei ole olemassa tieteellistä metodia, joka takaisi totuuden etsinnän menestyksen. Tutkijan on itse tuotettava oman analyysinsä viisaus.

Analyysini aloitin lukemalla aineistoani useaan kertaan läpi. Sen jälkeen mietin mahdollisia teemoja tutkimuskysymysten ja aineiston mukaan. Näistä teemoista syntyi erilaisia koodeja, jotka merkitsin eri väreillä tekstitiedostoon, kuten etsivien valmiuksiin liittyvät seikat vihreällä. Tämän teemojen mukaan tapahtuvan koodauksen myötä aineisto selkeytyi, ja sieltä oli mahdollista hakea tulosotsikoiden alle niitä parhaiten kuvaavimmat sitaatit. Analyysissäni annan siis esimerkkejä väitteistäni esittämällä sitaatteja aineistosta, jotka on nimetty joko NP= Nuorten palvelu ry:n aineisto tai VK= Verken aineisto. Jos sitaatti on otettu keskeltä tekstiä, olen merkinnyt tämän kolmella pisteellä (...). Pohdintaosiossa suhteutan löytämäni tulokset tarkemmin aiempaan kirjallisuuteen ja pohdin niiden merkittävyyttä ja yhteiskunnallista kontekstia sekä ongelmakohtia. Seuraavassa luvussa esittelen tarkemmin tutkimusaineistoa.

5 AINEISTO

5.1 Ohjaus ja yhteistyö

Teen graduni yhteistyössä Verken eli –Verkkonuurisotyön valtakunnallisen kehittämiskeskuksen ja Nuorten palvelu ry:n kanssa. Verke on yksi opetus- ja kulttuuriministeriön elokuussa 2010 nimeämistä nuorisotyön valtakunnallisista palvelu- ja kehittämiskeskuksista. Verken tehtävänä on kehittää verkossa ja verkon avulla tehtävää nuorisotyötä sekä palvella nuorten parissa toimivia ammattilaisia valtakunnallisesti. (www.verke.org) Nuorten palvelu ry, jolta saan toisen aineistoni, on järjestö, joka pyrkii tuntemaan vaikeassa elämäntilanteessa elävän nuoren arjen, etsimään tuen, löytämään auttajat ja toimimaan yhdessä. Nuorten palvelu ry ilmoittaa toimivansa nuorten monialaisen sosiaalisen työn ja arjen asiantuntijana ja valtakunnallisesti laadukkaan järjestö- ja vapaaehtoistyön toteuttajana. Toiminnan tavoitteena on tavoittaa ja tukea erityisesti niitä nuoria, joilla on vaikeuksia elämässään ja jotka oireilevat esimerkiksi päihteiden käytöllä. (www.nuortenpalvelu.fi)

Verke ja Nuorten palvelu ry tukevat minua tutkimuksessani vain sisällöllisesti, eivät rahallisesti. He eivät toimi graduni virallisena tilaajana tai ohjaajana, vaan taustatukena ja aineiston luovuttajina. Kyselyaineiston lisäksi sain Verkeltä ja Nuorten palvelu ry:ltä mahdollisia lähteitä sekä kommentointi- ja ideointiapua tarvittaessa. Molemmat voivat jakaa graduni sen valmistuttua joissakin viestintäkanavissaan, jolloin siitä voi olla hyötyä valtakunnallisesti verkkoperustaisen nuorisotyön kehittämisessä. Tällainen yhteistyö lisää tutkimukseni yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Yhteistyössä on kuitenkin muistettava organisaatioiden intressien ja tutkimuksellisten intressien mahdollinen ristiriita. Tutkijan on kuunneltava enemmän omia intressejään kuin ulkopuolista tahoa, jotta tutkimus olisi mahdollisimman riippumaton ja luotettava.

5.2 Verken aineisto

Sain ensimmäisen tutkimusaineistoni Verkkonuurisotyön valtakunnalliselta kehittämisskeskukselta oma-aloitteisen yhteydenoton perusteella. Verken aineisto käsittelee Internetin käyttöä kunnallisessa nuorisotyössä. Kysely toteutettiin Webropol-kyselynä huhtitoukokuussa 2013. Kohdennettuna kyselynä toteutettu kuntakysely lähetettiin kaikkiaan 2100 työntekijälle jokaiseen Suomen tuolloiseen 320 kuntaan. Työntekijöiden yhteystiedot koottiin yhteen manuaalisesti käymällä läpi kaikkien Suomen kuntien nuorisotoimien verkkosivustot. Kuntakyselyyn vastasi kaikkiaan 872 nuorisotyöntekijää yhteensä 249 kunnasta. Kyselystä toteutettiin Verken harjoittelijan avustuksella raportti, joka on luettavissa Verken nettisivuilta (www.verke.org). En ole antanut raportin ohjata analyysiäni, koska pyrin siihen, että tuon tutkimuksellani aineistosta uutta tietoa, ja tarkastelen pelkästään etsivien nuorisotyöntekijöiden vastauksia.

Aineistosta on graduani varten valikoitu Verken työntekijän avustuksella ne vastaajat (264/872), jotka ovat ilmoittaneet käyttävänsä nettiä etsivässä nuorisotyössä (päivittäin 36,2 %, viikoittain 27,2 % tai kuukausittain 36,6 %) (kysymys: *Missä nuorisotyön työmuodoissa käytät Internetiä?*). On huomioitava, että tässä kohdassa vastaaja on voinut valita useammankin vaihtoehdon, jos hän tekee etsivän nuorisotyön lisäksi myös muita työtehtäviä. Tämä voi osittain vääristää tuloksia, jos vastaaja on vastannut jonkin toisen työtehtävän kuin etsivän nuorisotyön näkökulmasta. Toisaalta verkkoperustainen nuorisotyö on pitkälti samankaltaista välineiltään kuin etsivä nuorisotyö, ja osa nuorisotyöntekijöistä voi myös ajatella hyödyntävänsä työssään etsivän nuorisotyön menetelmiä, joten asia ei aiheuta suurta ongelmaa.

Verken kyselyyn vastanneista suurin osa työskentelee Uudellamaalla, Pohjois-Pohjanmaalla sekä Varsinais-Suomessa, mutta vastaajia on tasaisesti joka puolelta Suomea lukuun ottamatta Kymenlaaksoa. Vastaajista 38 % ovat 31-40-vuotiaita, 24 % 25-30-vuotiaita sekä 19 % 41-50-vuotiaita. Naisia vastaajista on yli 70 %, joten voidaan ajatella myös etsivien olevan enimmäkseen naisia. Koulutustaustaltaan reilu enemmistö (47 %) on ammattikorkeakoulutaustaisia

Kyselyssä kysymyksiä on esitetty yhteensä 47, joista 5 on avoimia. Teen varsinaisen analyysini kyselyn kahdeksasta valmiista taulukosta sekä seuraavista avoimista kysymyksistä, joihin on runsaat 32 sivua vastauksia:

1) Kuvaile omin sanoin, millaisia kokemuksia sinulla tai työyhteisölläsi on Internetin käytöstä nuorisotyössä

2) Kuvaa halutessasi tarkemmin niitä tekijöitä, jotka vaikeuttavat Internetin käyttöä työssäsi

3) Mitä mahdollisuuksia näet Internetin hyödyntämiselle omassa työssäsi tällä hetkellä?

4) Miten haluaisit itse hyödyntää tai haluaisit oman organisaatiosi hyödyntävän Internetiä nuorisotyössä tulevaisuudessa?

5) Vapaa sana

Haasteena Verken kyselyssä on, ettei kyselyä ole tehty suoraan etsiville nuorisotyöntekijöille, joten sen kysymykset eivät varsinaisesti liity verkkoperustaiseen etsivään nuorisotyöhön, vaan nuorisotyöhön yleensä. Kysely myös kohdistuu koko Internetin ja käyttöön nuorisotyössä, joten olen ottanut tutkimukseeni mukaan Internetin käytön sosiaalisen median käytön lisäksi. Vastaukset keskittyvät silti lähinnä sosiaalisen median käyttöön, sillä se on kyselyjen mukaan yleisimpiä tapoja käyttää Internetiä etsivässä nuorisotyössä. Kysymykset ovat mielestäni ylipäänsä onnistuneita, sillä niissä on jätetty tarpeeksi varaa omille mielipiteille, eivätkä ne johdattele vastaajaa liikaa tiettyyn suuntaan.

5.3 Nuorten palvelu ry:n aineisto

Nuorten palvelu ry antoi käyttööni aineistonsa, kun kysyin sen mahdollisesta hyödyntämisestä tutkimuksessa huomatessani sen tuloksia sosiaalisessa mediassa. Marraskuussa 2014 tehty kyselyaineisto lähetettiin sähköpostitse 237 etsivälle nuorisotyöntekijälle, joista kyselyyn vastasi 116 (49 %). Kyselyä markkinoitiin myös Facebookissa. Vastaajista työskenteli kunnassa 49 %, kaupungissa 43 % ja muussa 8 %.

Kysely suunnattiin kaikille etsiville rahoitustaustasta riippumatta. Siinä selvitettiin palkkauksen ja työaikojen ohella sosiaalisen median käyttöä työssä. Kyselystä on koostettu lyhyt raportti ”Etsivän työn kysely: Nuorilla ei ole saldoa, Facebook tavoittaa aina” Nuorten palvelu ry:n verkkosivuille (www.nuortenpalvelu.fi). Raportti on vain lyhyt pintakatsaus, joten uskon, että oma tutkimukseni antaa syvemmän kuvauksen aineistosta ja tuo siten myös uutta tietoa.

Erona kyselyssä Verken kyselyyn on se, että vastaajat ovat varmuudella etsiviä ja kysely on tuorempi. Tämä antaa mielenkiintoista vieläkin ajanmukaisempaa näkökulmaa etenkin käytettyihin sosiaalisen median palveluihin, ja jopa siihen, ovatko ne ehtineet muuttua puolessatoista vuodessa. Kyselyssä on myös keskitytty pääosin sosiaalisen median hyödyntämiseen etsivässä nuorisotyössä, ei laajemmin Internetin, kuten Verken kyselyssä. Kyselyssä on yhteensä seitsemän kysymystä, joista kolme on avoimia. Analyysissäni hyödynnän kahta taulukkoa ja näitä avoimia kysymyksiä, joihin on noin 11 sivua hyödynnettäviä vastauksia:

7) Kerro sosiaalisen median käytöstä työssäsi: Miksi käytät sosiaalista mediaa työssäsi? Miksi et? Koetko, että se tuo lisäarvoa työllesi ja jos tuo, niin millaista? Muita huomioita?

8) Vapaa sana

Uskon pystyväni näiden molempien aineiston ja kirjallisuuden perusteella vastaamaan tutkimuskysymyksiini: 1) Mitä keinoja verkkoperustaisella etsivällä nuorisotyöllä on tavoittaa nuoria ja millaisia hyötyjä tai haasteita työssä on? 2) Millä tavoin etsivän nuorisotyön ja laajemmin nuorisotakuun tavoitteet toteutuvat verkkoperustaisessa etsivässä nuorisotyössä? Vaikka aineistot ovat hieman erilaisia, niissä on pitkälti kerrottu samankaltaisista asioista ja tuotu esille runsaasti tutkimuskysymysten mukaisia seikkoja. Yhteensä vastaajia on 380, joten jos katsotaan, että lähes jokaisessa Suomen 317:sta kunnassa on etsivä nuorisotyöntekijä, pidän aineistoa melko kattavana kuvauksena etsivien nuorisotyöntekijöiden työstä siitäkin huolimatta, että osa vastaajista on varmasti samoja tai tekee etsivää nuorisotyötä vain sivutoimisesti.

5.4 Kyselytutkimuksen hyödyt ja haasteet

Kyselytutkimuksen suurin hyöty on siinä, että sen avulla saadaan yleensä tehokkaasti laaja tutkimusaineisto, jossa kysytään monipuolisesti ja neutraalisti eri asioita. Hyödynnän analyysissäni avointen vastausten lisäksi määrällisiä vastauksia ja tiedostan demografiset tekijät, kuten työskentelypaikkakunnan, sukupuolen ja iän, vaikken lähdekään esimerkiksi ristiintaulukoimaan niiden mukaan. Tämä antaa joka tapauksessa mahdollisuuden monipuoliseen kuvaukseen aineistosta.

Kyselyaineistolla on myös heikkouksia, jotka tutkijan on tiedostettava ja tuotava ilmi. Ensinnäkään ei ole mahdollista varmistua kaikkien vastaajien todenmukaisesta tai huolellisesta vastaamisesta. Osa avoimista vastauksista on hyvin lyhyitä ja osa taas kirjoitettu huolella, mistä huomaa asiaan paneutumisen. On mahdollista, että joillain vastaajista on jäänyt olennaisia asioita sanomatta kiireen vuoksi. Ei voida myöskään tietää varmaksi, ovatko vastaajat ymmärtäneet kaikki kysymykset samalla tavoin kuin tutkija, etenkin jos he eivät ole perehtyneet tutkittavaan asiaan. (Hirsjärvi ym. 1997, 190.)

Kyselytutkimuksen käsittelyssä täytyy pitää huoli luottamuksellisuudesta ja vastaajien anonymiteetin säilyttämisestä. Tämä toteutuu tutkimuksessani niin, ettei vastaajien nimiä ole kerätty, enkä tule myöskään yksilöimään vastaajia analyysissä asuinpaikkakunnan perusteella. Olen myös häivyttänyt jostain sitaatista mainitun työskentelypaikkakunnan. Säilytän vastaukset luottamuksellisesti salasanan takana, enkä luovuta aineistoa eteenpäin. (Yhteiskuntatieteellisen tutkimuksen tietosuoja 1987, 16–18.)

Koska minulla on valmis aineisto, en voi itse vaikuttaa kysymyksenasetteluun vaan joudun tekemään analyysini ja teoreettisen tarkastelun valmiiden kysymysten raameissa. Tällöin minun on myös itse oltava tarkka siinä, miten ymmärrän kysymykset. Toisaalta kaikki ymmärtävät todellisuutta eri tavoin yksilöllisistä kulttuurillisista lähtökohdistaan riippuen. Tässä tullaan monimerkityksellisyyden käsitteeseen. Jokainen ihminen ymmärtää toisen ihmisen omista lähtökohdistaan käsin, jolloin inhimillisestä todellisuudesta muotoutuu monimerkityksellistä. (Moilanen & Räihä 2010, 47.) Jouduin myös luomaan tutkimuskysymykseni hieman tavanomaisesta poiketen pääasiassa aineiston perusteella, jotta sain niihin varmasti vastauksen. Tavoitteenani oli luoda tutkimuskysymykset, joihin

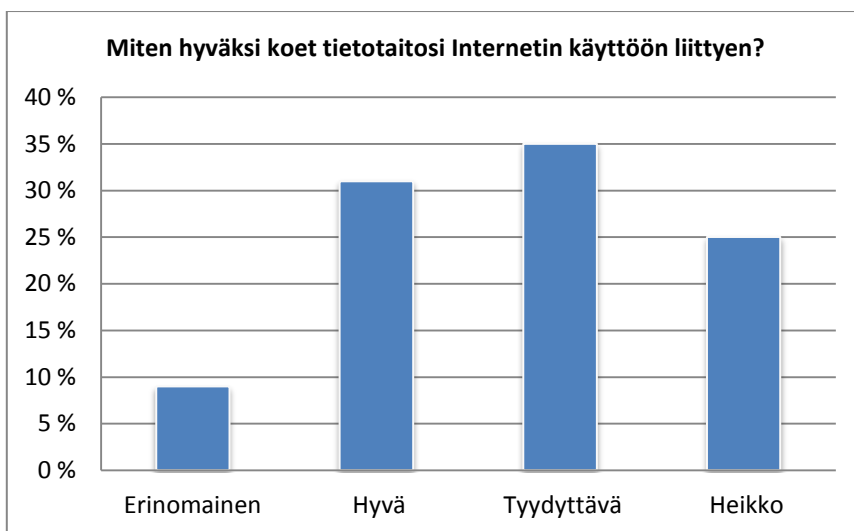
aineisto vastaa hyvin, eikä vain puolittain. Tällainen lähestymistapa rajaa tutkijan vapauksia, mutta toisaalta ohjaa paneutumaan aineistoon hyvin tarkasti ja löytämään sen vahvuudet.

6. ANALYYSI

6.1 Etsivien nuorisotyöntekijöiden valmiudet verkkoperustaiseen nuorisotyöhön

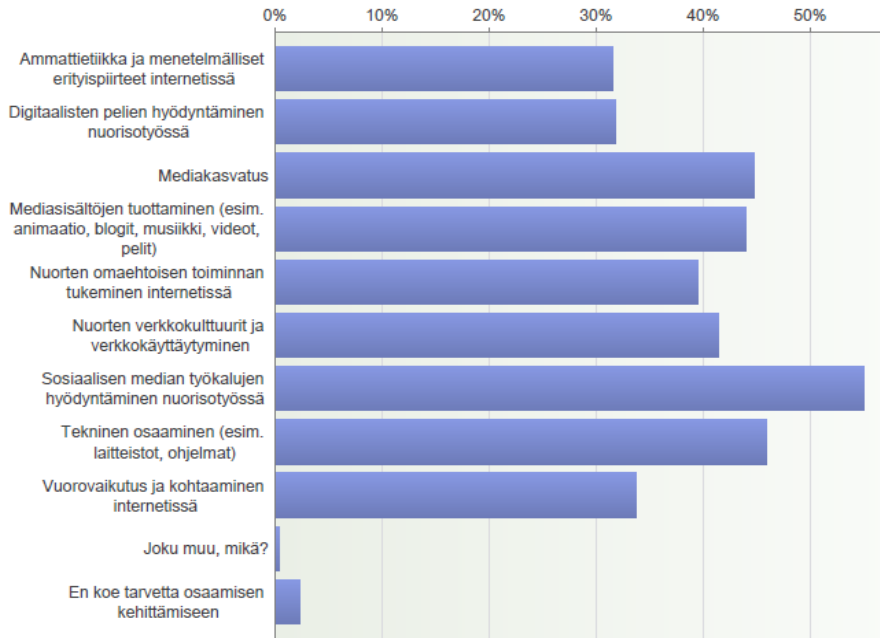
Tässä kappaleessa avaan etsivien nuorisotyöntekijöiden valmiuksia eli ajallisia ja välineellisiä resursseja sekä taitoja ja tietämystä Internetin ja sosiaalisen median käyttöön liittyen. Tämä antaa tarkastelupohjan tutkimuskysymyksiini vastaamiselle.

Nuorten palvelu ry:n kyselyyn vastanneista nuorisotyöntekijöistä tietotekniset taitonsa hyväksi tai erinomaisiksi arvioivat 40 %, tyydyttäväksi 35 % ja heikoiksi 25 % (kuvio 1). Kysymys sisälsi mm. ohjelmointitaidot, ohjelmat ja sovellukset, sosiaalisen median käytön ja digitaaliset pelit ja verkkopelaamisen.

Kuvio 1 Etsivien tietotaidot Internetistä (Verken kysely 2013, 27).

Verken kyselyssä kysyttäessä Internetin käyttöä vaikeuttavista tekijöistä nuorisotyössä 35 % vastasi, että kokee osaamisensa riittämättömäksi (kuvio 3). Eniten haluttiin kehittyä sosiaalisen median työkalujen hyödyntämisessä nuorisotyössä, toiseksi teknisissä taidoissa ja kolmanneksi mediakasvatustaidoissa. Lähes kukaan ei kokenut, ettei tarvitsisi kehittyä millään osa-alueella. (Kuvio 2.)

Kuvio 2 Ammatillisen osaamisen kehittämiskohteet verkossa tehtävään nuorisotyöhön liittyen (Verken kysely 2013, 28).

Kun tarkastellaan osaamisen eri osa-alueita Internetiin liittyen nuorisotyössä, vahvimaksi osaamisalueeksi Verken aineistossa koettiin vuorovaikutus ja kohtaaminen. Toiseksi parhaiten vastaajat ilmoittivat hallitsevansa ammattietiikan ja menetelmälliset erityispiirteet Internetissä ja kolmanneksi ja ristiriitaisesti sosiaalisen median hyödyntämisen nuorisotyössä. Heikoiten valmiista vaihtoehdoista hallittiin digitaalisten pelien hyödyntäminen nuorisotyössä. (Taulukko 1.)

	Erinomainen	Hyvä	Tyydyttävä	Heikko	Yhteensä	Keskiarvo
Ammattietiikka ja menetelmälliset erityispiirteet internetissä	14,39%	64,77%	15,91%	4,92%	264	2,11
Digitaalisten pelien hyödyntäminen nuorisotyössä	0,38%	9,47%	33,33%	56,82%	264	3,47
Mediakasvatus	6,44%	51,89%	32,95%	8,71%	264	2,44
Nuorten omaehtoisen toiminnan tukeminen internetissä	5,68%	52,65%	30,68%	10,98%	264	2,47
Nuorten verkkokulttuurit ja verkkokäyttäytyminen	3,41%	47,73%	38,26%	10,61%	264	2,56
Sosiaalisen median työkalujen hyödyntäminen nuorisotyössä	13,21%	55,47%	27,17%	4,15%	265	2,22
Vuorovaikutus ja kohtaaminen internetissä	18,42%	62,78%	16,54%	2,26%	266	2,03
Joku muu, mikä? (valitse ensin vaihtoehto)	5,56%	27,78%	5,56%	61,11%	18	3,22
Yhteensä	8,83%	49,06%	27,61%	14,5%	1869	2,57

Taulukko 1 Etsivien osaaminen eri osa-alueissa Internetin käyttöön liittyen (Verken kysely 2013, 27).

Verken kyselyn tulokset tukevat väittämää siitä, että nuorisotyöntekijät tarvitsevat vielä paljon tukea taitojensa kehittämisessä, jotta verkkoperustaisessa nuorisotyössä onnistuttaisiin mahdollisimman hyvin. Toisaalta nuorisotyöntekijöistä ja etsivistä löytyy myös paljon taitavia sosiaalisen median osaajia, joiden avulla etsivää verkkoperustaista nuorisotyötä on mahdollista kehittää eteenpäin.

Nuorten palvelu ry:n aineistossa oli vastaajien keskuudessa nähtävissä halukkuutta ja taitoa kehittyä palvelujen käyttäjänä, sillä osa vastaajista ilmoitti harjoittelevansa tai pohtivansa esimerkiksi Twitterin ja Ask.fm:n käyttöä. Toisilla taas näkyi epävarmuus siitä, missä palvelussa pitäisi olla nuorten ollessa niin nopeita siirtymään palvelusta toiseen.

"Ei pysy perässä kun koko ajan tulee uusia kanavia. Onko FB jo ihan vanhanaikaista vai pitääkö mennä jo johonki muualle, missä nuoret on eniten?!"
(NP41)

Viisi vastaajaa mainitsi Nuorten palvelu ry:n aineistossa, että he haluaisivat käyttää joitakin palveluita, mutta työpaikan tekniset välineet eivät ole riittäviä siihen. Vastaajat kertoivat, että Whatsapp olisi työssä hyödyllinen, mutta sitä ei saa työpuhelimeen, koska työnantaja ei suostu hankkimaan työhön soveltuvaa älylaitetta. Verken aineistossa sama ongelma tuli ilmi käytettävissä olevaa välineistöä koskevassa kysymyskohdassa (taulukko 2), jossa huomataan, että älypuhelinien käyttö on ollut kyselyajankohtana keväällä 2013 todella harvinaista, sillä etsivistä/nuorisotyöntekijöistä lähes 80 % ilmoitti, ettei työkäytössä ole älypuhelinia. Tietokoneita ja matkapuhelimia sen sijaan oli lähes kaikilla, mutta osa mainitsi, että niitä on etsiviin nähden niin vähän, että tietokonetta joutuu aina jonottamaan. Myös työtä vaikeuttavana tekijänä välineistön riittämättömyyden ilmaisi yli puolet vastaajista (kuvio 3). Tärkeää on huomata, että vuoden 2015 uusintakyselyn tuloksissa enää 28 %:lta puuttuu älypuhelin, joten positiivista kehitystä on tässä tapahtunut (verke.org).

	Omassa käytössä	Jaetussa käytössä	Ei lainkaan käytössä	Yhteensä	Keskiarvo
Matkapuhelin	85,98%	6,06%	7,95%	264	1,22
Älypuhelin	20,08%	0,38%	79,55%	264	2,59
Tabletti (esim. iPad)	3,41%	5,3%	91,29%	264	2,88
Kannettava tietokone	49,62%	18,94%	31,44%	264	1,82
Pöytätietokone	44,7%	22,35%	32,95%	264	1,88
Joku muu, mikä? (valitse ensin vaihtoehto)	10%	5%	85%	20	2,75
Yhteensä	40,3%	10,52%	49,18%	1340	2,19

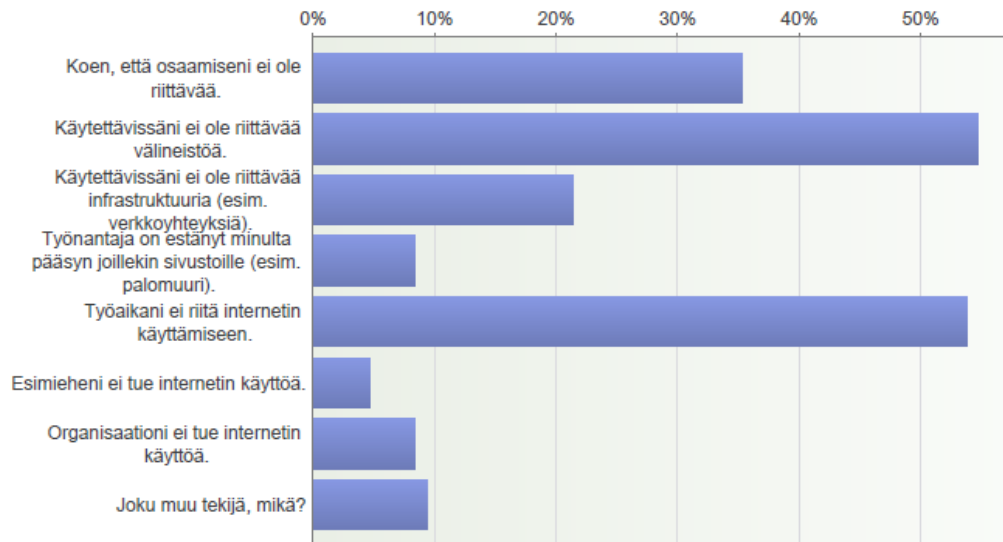
Taulukko 2 Käytettävissä oleva työnantajan tarjoama välineistö työaikana (Verken kysely 2013, 22).

Välineiden riittämättömyys voikin tulla ongelmaksi etsivässä nuorisotyössä, jos kunnan resurssit ovat vähäiset tai niiden hyödyllisyyttä työssä ei ole tarkkaan tiedostettu. Etsivillä saattaa olla oma älypuhelin, mutta sen käyttö työkäytössä on riski, sillä esimerkiksi Whatsappissa esiinnyttään omalla numerolla, jolloin työn ja vapaa-ajan erottaminen on etsiville vaikeaa nuorten juttellessa ympäri vuorokauden.

”Käytän vain Facebookia koska sitä voi helposti käyttää päätteellä toimiessa. Työsuhteessamme on käytössä vanhat Nokia puhelimet, ei älypyhelimia, joten emme voi hyödyntää työssä millään tavalla sos.mediaa vaikka kovasti toivoisimme. WhatsApp on ollut edellisessä työsuhteessa etsivänä todella käytännöllinen, mutta nyt se ei ole käytössä. Facebook toimii 90% verkostoyhteistyössä, ei asiakaskäytössä.” (NP)

”...Älypuhelin olisi hyvä työväline, sillä sen avulla saisi nuorilta myös netin kautta lähetetyt viestit reaaliaikaisesti. Nyt reagointi on hidasta, sillä pääsen lukemaan viestejä vain toimistolla ollessani. ” (VK)

”Neljä työntekijää ja kaksi konetta. Aina joutuu jonottamaan eikä ole omaa rauhaa.” (VK)

Kuvio 3 Internetin käyttöä merkittävimmin vaikeuttavat tekijät nuorisotyössä (Verken kysely 2013, 29).

Etsivät nuorisotyöntekijät ilmoittivat molemmissa kyselyissä myös teknisten ongelmien haittaavan työntekoa. Joko laitteiden toimimattomuus, hitaus, oma puutteellinen taito korjata viat tai ohjelmien soveltumattomuus laitteille vaikeutti työntekoa Internetissä. Verken kyselyssä 8 % ilmoitti (kuvio 3), että työpaikan tai kunnan tiukat ohjeistukset ja kiellot eri sovellusten käytöstä estivät tai vaikeuttivat tiettyjen etsivässä nuorisotyössä hyödyllisten sovellusten käyttämistä työajalla. Esimerkiksi Facebookin käyttö saattaa olla työajalla joissakin kunnissa kielletty, koska sen ajatellaan vähentävän työntekijän työpanosta. Etsivään verkkoperustaiseen nuorisotyöhön kiello ei kuitenkaan sovi.

”Työkoneilla on niin tarkat turvallisuusohjeet ja palomuurit, että esim youtuben katselu ei onnistu. Työkoneelle ei saa asentaa Skypeä tai dropboxia. Älypuhelin on mutta omalla koneella ei saa tehtyä puhelimeen päivityksiä koska Nokian ohjelmaa ei saa ladata omalle koneelle ja puhelin pitäisi viedä työaikana, jolloin sitä itsekin tarvitsee, päivitettäväksi kunnan tukihenkilölle.” (VK)

”Kaupungin tietohallinto estää ohjelmien käyttöä (skype, i-laitteet, moviemaker jne.)” (VK)

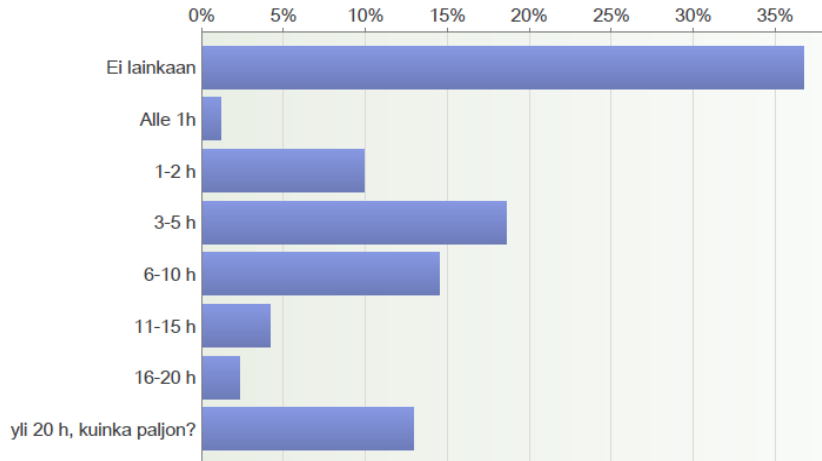
”Meillä ole tarpeeksi ajan mukaista välineistöä ja organisaatio on tehnyt uusien sovellusten käyttöönoton vaikeaksi. Nuorisotyössä näiden pitäisi tapahtua nopeasti ja ensimmäisen virran mukana...” (VK)

Aikapula tuli esille joissakin vastauksissa, vaikka teknologian voisi yleisesti olettaa vähentävän työtaakkaa. Yli puolet Verken kyselyn vastaajista koki, ettei työaika riitä nettityöhön (kuvio 3) ja 37 % mainitsi, ettei nettityöajalle ole lainkaan erikseen resursoitua aikaa, jolloin muu työ syö valtaosan työajasta. Jos nettiaikaa oli erikseen resursoitu, sitä oli yleensä ottaen melko vähän viikossa. (Kuvio 4.) Tällöin ei myöskään ole aikaa kehittää nuorille suunnattuja palveluita toimivimmiksi. Lisäksi on huomattava, että mikäli etsivän nuorisotyöntekijän taidot eivät vielä ole kovin sujuvat, voi palveluiden ja laitteiden käyttäminen viedä normaalia enemmän aikaa. Eri sosiaalisen median palveluissa läsnäolo lisää myös työtehtäviä, ja se ei ole etsivälle nuorisotyöntekijälle hyvä vaihtoehto, jos aikaa on muutenkin vähän. Kouluttautuminen on olennaista, sillä etsivän nuorisotyöntekijän on oltava hyvin tietoinen tehokkaista Internetin hyödyntämiskeinoista työssään, kun nettityöaikaa on vain rajatusti

”Nettityötä pitää tehdä muun työn ohessa, sille ei ole erikseen resursoitu aikaa. Joskus ehtii enemmän, joskus ei ollenkaan mikä tekee työstä satunnaista.” (VK)

”Kaikille työntekijöille ei ole koneita, ja nettiyhteydet pätkivät usein. Aika jonka ehtii olla koneella, menee liian usein aikuisten väliseen sähköpostiliikenteeseen, sekä asiakastietojen kirjaamiseen.” (VK)

”...Minulla on työkone toimistolla, jonka toiminta hidastuu melkein kokonaan klo 13:00 jälkeen päivitysten vuoksi. Tämän takia en pysty hyödyntämään tietokonetta parhaaseen työaikaan eli klo 14:00 jälkeen jolloin nuoret pääsevät koulusta.” (VK)

Kuvio 4 Työnantajan/ esimiehen kanssa sovittu resursoitu työaika Internetin käyttämiseen viikossa nuorisotyössä (Verken kysely 2013, 23).

Kuten aiemmin todettiin, kyselyjen vastaajista usea ilmaisi, että ei koe taitojaan joistakin Internetiin liittyvistä asioista riittäviksi. Taitoja, joita kyselyjen avointen vastausten mukaan haluttiin kehittää, olivat Internetin ja sosiaalisen median palvelujen käyttö sekä niiden hyödyntämiskeinot nuorisotyössä, eettinen nettikäyttäytyminen, tekninen laiteosaaminen ja nuoria innostava tiedottaminen.

”Luulen, että suurin internetin käyttövaikeus liittyy osaamiseeni. Ongelman kohdatessa joudun usein sellaiseen tilanteeseen, ettei osaamiseni riitä ja joudun turvautumaan IT tukeen, joka hoitaa asian puolestani mutta joka vie tuskaisesti aikaa (ja se maksaa). ” (VK)

”Osaan sosiaalisen median käytön ja verkkosivujen käyttämisen perusteet, mutta lisäkoulutusta tarvittaisiin silti jotta esim. tiedottamisesta saisi elävämpää ja käyttö olisi vaivattomampaa...” (VK)

”...Osaan kyllä käyttää niitä toimintoja, joita vapaa-ajallakin käytän, mutta olen oikeasti ihan tumpelo teknisissä asioissa. Mukava olisi myös saada uusia ideoita ja vinkkejä, miten muut hyödyntävät nettiä nuorisotyössä...” (VK)

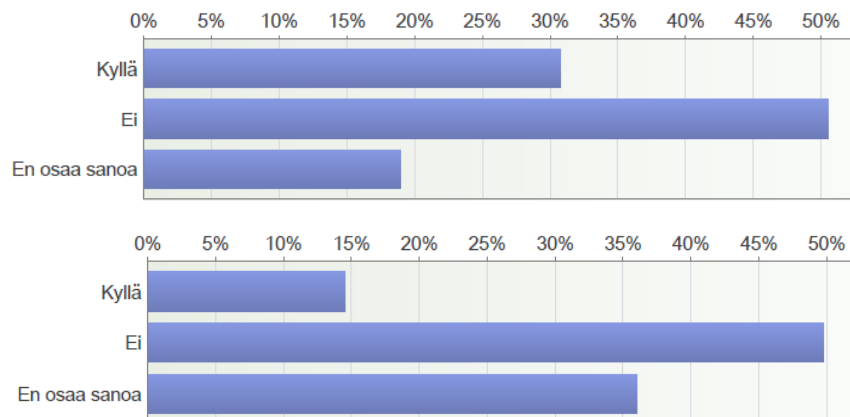
Erityisesti eettistä nettikäyttäytymistä ja sosiaalisen median hyödyntämistä nuorisotyössä voisi helpottaa työnantajan kautta tekemällä tai jakamalla kyseisistä asioista kirjallisen ohjeistuksen etsiville. Verken kyselystä käy ilmi, että tällainen ohjeistus tai suuntaviivat antava strategia löytyy osalta työpaikoista, mutta puuttuu yli puolelta. Hämmästyttävän moni ei myöskään osannut kertoa, löytyykö ohjeistusta tai strategiaa. (Kuvio 5.)

Koulutusta Internetiin liittyvistä asioista oli saanut reilu 20 % (1-8 kertaa) nuorisotyöntekijöistä ja hälyttävästi lähes 80 % ei lainkaan. Tulosten perusteella erilaisille koulutuksille olisi huomattavasti tätä enemmän tarvetta, sillä etsivien taidot ovat vielä monessa asiassa puutteelliset.

”Teen etsivää nuorisotyötä yksin kahden kunnan alueella, eikä internetin käyttämiseen ole varsinaista suunnitelmaa, eikä organisaatiolla nuorille suunnattuja tiedotussivuja tai virallisia kanavia (pitkin) olla yhteydessä. Aika ei yhdellä työntekijällä riitä asian kehittämiseen ilman yhteistyötahoja ja esimiehen käytännöllistä tukea asiaan.” (VK)

”...Minä en ole saanut minkäänlaisia ohjeistuksia siihen, miten nettityötä tehtäisiin ammattieettisesti: olen vain pohtinut mielessäni omat linjaukseni...” (VK)

”...olisi tärkeä saada koulutusta näihin asioihin ja pitää itsensä ajan hermolla jotta osaa käyttää työvälineitä kunnolla. Lisäksi joskus harmittaa, jos yhteydet ovat hitaat eikä vempheet toimi kunnolla.” (VK)

Kuvio 5 Ylempi kuvio: Onko organisaatiossasi laadittu työntekijöille kirjallinen sosiaalisen median ohjeistus? Alempi kuvio: Onko organisaatiossasi laadittu sosiaalisen median strategia tai toimintasuunnitelma? (Verken kysely 2013, 26.)

6.2 Mitä keinoja etsivällä verkkoperustaisella nuorisotyöllä on tavoittaa nuoria?

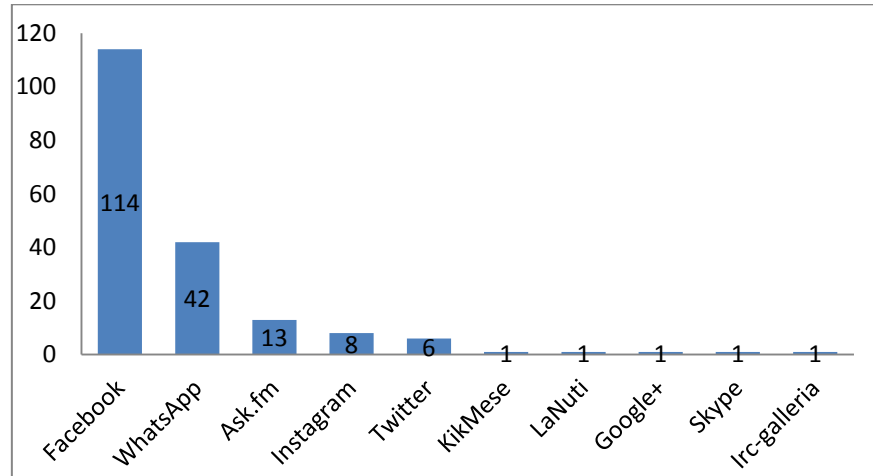
Tässä kappaleessa vastaan osittain ensimmäiseen tutkimuskysymykseeni eli erittelen keinoja, joita etsivillä nuorisotyöntekijöillä on sosiaalisen median hyödyntämiseksi etsivässä nuorisotyössä. Aluksi käyn vielä läpi eri sosiaalisen median palvelut, jotka ovat kyselyjen mukaan yleisiä etsivien käytössä ja vertailen niitä nuorten käyttämiin palveluihin.

6.2.1 Käytetyt sosiaalisen median palvelut

Nuorten palvelu ry:n kyselyssä sosiaalista mediaa ilmoitti käyttävänsä päivittäin 47 % etsivistä, useita kertoja päivässä 38 % ja viikoittain 15 %. Vain 2 % ei käyttänyt sosiaalista mediaa lainkaan. Verken aineistossa Internetiä nuorisotyössä käyttävät kaikki vastaajat, joka on toki odotettua, kun mukaan lasketaan kaikki nuorisotyö ja koko Internetin käyttö. Tämän aineiston perusteella voidaan siis todeta, että sosiaalisen median käyttö todella on etsivän nuorisotyöntekijän arkipäivää siitäkin huolimatta, että esimerkiksi Internetin käyttötaitoja ei koeta välttämättä kovin hyväiksi ja resurssit käytölle ovat hieman rajalliset.

Nuorten palvelu ry:n aineistossa vastaajat olivat listanneet käyttämiään sosiaalisen median palveluita etsivässä nuorisotyössä. Vastaajat saivat valita useampia vaihtoehtoja valmiista vaihtoehtoista tai kirjoittaa jonkin muun. Suosituimmaksi sosiaalisen median palveluksi valittiin odotetusti Facebook, jota ilmoitti käyttävänsä 98 % vastaajista eli lähes jokainen. Facebook sai myös avoimissa vastauksissa maininnan 75:ltä vastaajalta (n=116). Facebookia Verken aineistossa ilmoitti käyttävänsä nuorisotyössä lähes 80 % vastaajista, joten palvelun käytön voisi olettaa kasvaneen hieman puolessatoista vuodessa. Yleisimmin (79 %) Facebookia käytettiin työtä varten luodulla ammatillisella profiililla, mutta 6% käytti sitä henkilökohtaisella profiilillaan. Verken aineistossa ei sen sijaan kertaakaan mainittu Whatsappia, jota ilmoitti käyttävänsä Nuorten palvelu ry:n aineistossa 36 % ja se sai avoimissa vastauksissa 13 käyttäjän maininnan. Suhteellisen suosittuja Nuorten palvelu ry:n aineistossa olivat myös Ask.fm 11 %, Instagram 7 % sekä Twitter 5 %. (Kuvio 6.)

Tilanne on kuitenkin muuttunut parissa vuodessa, sillä uusimmassa Verken kyselyssä nähdään, että Whatsappia käyttää luultavasti älypuhelinien määrän työkäytössä lisääntymisen vuoksi viikoittain jo lähes puolet (www.verke.org).

Kuvio 6 Etsivien käyttämät sosiaalisen median palvelut (Nuorten palvelun kysely 2014).

Kun verrataan etsivien käyttämiä palveluja nuorten käyttämiin palveluihin, etsivien käyttämät palvelut vastaavat suhteellisen hyvin niitä palveluita, joissa nuoret ovat eniten. 13-29-vuotiaista nuorista tuoreimman tutkimuksen mukaan Whatsappia käyttää 82 %, Facebookia 81 %, Instagramia 60 %, Snapshattia 35 % sekä Twitteriä 27 %). Näiden lisäksi vahvana kyselyissä on yleensä näkynyt Youtuben suosio (81 %), jota etsivä eivät tässä kyselyssä maininneet käyttävänsä. (ebrand Suomi Oy & Oulun kaupungin sivistys- ja kulttuuripalvelut, 2015.)

Vaikka Facebookin asema nuorten suosimana sosiaalisena mediana on vahva, siirtyvät nuoret jatkuvasti enemmän muihin palveluihin, kuten Whatsappiin ja Instagramiin, jossa heidän vanhemmat sukulaisensa eivät vielä välttämättä ole (Helsingin sanomat 15.1.2014). Siksi voisi todeta, etteivät etsivät nuorisotyöntekijät ole pysyneet kuitenkaan täysin perillä siitä, mistä nuoret tavoittaa. Etenkin Whatsappin käyttö on vielä suhteellisen vähäistä nuorisotyöntekijöiden keskuudessa verrattuna siihen, että se on nuorten suosituin sosiaalisen median palvelu, ja miten paljon hyötyjä sen käytöllä mahdollisesti olisi nuorisotyöntekijän työssä. Tilanne on kuitenkin jo parantumassa tuoreimman Verken kyselyn mukaan, kun Whatsappia viikottain käyttää lähes puolet (www.verke.org). Asiassa

täytyy huomata myös nuorten mediankäyttötottumusten mahdolliset muutokset kyselyvuodesta tähän päivään.

Tietyt sosiaalisen median palvelut sopivat etsivään nuorisotyöhön toisia paremmin ominaisuuksistaan riippuen. Facebook ja Whatsapp mahdollistavat esimerkiksi ilmaiset ja ajantasaiset yksityisviestit ja erilaisten ryhmien perustamisen, mitä taas Instagram ei varsinaisesti tee. Kaikissa on kuitenkin mahdollista tiedottaa ja jakaa kuvia tehokkaasti. Whatsappin hyöty on myös sen todellinen henkilökohtaisuus ja nopea tavoitavuus suoraan älypuhelimeen. Ask.fm:ssä taas on mahdollista lähestyä anonyymisti etsivää nuorisotyöntekijää askarruttavilla kysymyksillä, toisin kuin vaikkapa Whatsappissa, Facebookissa, Instagramissa sekä Twitterissä, joissa yleisesti ottaen esiinnyttään omalla nimellä, kuvalla tai jopa numerolla. Vaikka Youtube on suosittu nuorten sosiaalisen median palvelu, siellä etsivän nuorisotyön tekeminen saattaa olla vaikeaa ja tiedottaminen vaatii etsivältä nuorisotyöntekijältä paljon vaivaa ja videokuvaus-osaamista. Helpompaa etsiville olisi kommentointi vaikkapa nuorten omiin videoihin.

6.2.2 Sosiaalisen median hyödyntämisen keinot etsivässä nuorisotyössä

Molemmissa kyselyissä näkyi, että niiden vastaajat osaavat hyödyntää sosiaalista mediaa ja Internetiä yleensä varsin monipuolisiin tarkoituksiin nuorisotyössä. Yksi yleisimmistä ja perinteisimmistä keinoista oli sosiaalisen median hyödyntäminen tiedotus- valistus- tai neuvontatarkoitukseen eri aihealueisiin liittyen, joka ei ole varsinaisesti kohtaavaa työtä. Aiheita, joista oli esimerkiksi Facebookin tai Twitterin avulla viestitty, olivat kyselyissä etsivän nuorisotyöntekijän toiminnasta ja tavoitettavuudesta kertominen kuvin ja sanoin, päihteet, pikavipit, mielenterveys, sosiaalitutkimuodot, työt, opiskelut, Kelan asiat, asunnon etsintä, tapahtumat, työvoimatoimiston asiat, erilaiset hakuasiat sekä muut nuoria koskevat uutiset ja artikkelit. Näitä aiheita saatettiin päivityksen jakamisen lisäksi tutkiskella yhdessä nuoren kanssa kasvotusten tai chatissa keskustellen.

”...Pystyn omilla päivityksilläni tiedottamaan laajasti avoinna olevista työpaikoista, paikallisista nuorille suunnatuista tapahtumista, linkittämään heitä mahdollisesti kiinnostavia uutisartikkeleita jne. Tunnettuus lisääntyy...” (NP)

”Nuorisotaloilla on ryhmissään n. 200 nuorta ja itselläni kaverilistalla noin 300 nuorta. Monet avaavat keskustelun heti kun kirjaudun facebookkiin. Keskusteluissa olen ohjannut mm. yhteishakua, työvoimatoimistonajanvarausta, valmistautumista työhaastatteluun, EVS paikan hakemista...lista on päättymätön...”(VK)

”Myös tiedon jakaminen onlinekeskustelun aikana on kätevää ja nopeaa. Voin vaan liittää linkin ja sanoa, että käyppäs tsiigaamassa tätä ja tätä linkkiä. (esim. työhakuilmoituksia, koulutusoppaita jne). Siinä saa asiat nopeasti eteenpäin.” (VK)

Nuorten palvelu ry:n vastaajista moni mainitsi myös käyttävänsä sosiaalista mediaa oman työ- ja yhteistyöverkoston ylläpitoon, ideointiin, vertaiskeskusteluihin, viestintään ja päätöksentekoon sekä ammattitaitonsa kehittämiseen tiedonhaun avulla. Sosiaalinen media koettiin siis nuorten kanssa toimimisen lisäksi tärkeäksi myös etsivän nuorisotyön oman työn sujuvuuden ja jaksamisen kannalta. Sosiaalisen median voisi tämän perusteella olettaa parantavan etsivän nuorisotyöntekijän työhyvinvointia.

”Todella hyvä työkalu tavoittaa nuoria, tiedottaa asioista ja pitää yhteyttä. Myös toisten etsivien kanssa tehtävään työhön erinomainen. Myös valtakunnallinen etsivä nuorisotyön ryhmä on facebookissa. En tiedä, mistä muuten saisi tietää tiedotettavia asioita?...” (NP)

”...Myös ammatilliset vertaisryhmät etsivän nuorisotyöntekijöiden kanssa ovat käteviä.” (VK)

”...Seutukunnallinen yhteistyö onnistuu netin kautta helposti.” (VK)

”Olemme siirtäneet kokoukset ja päätöksenteon lähes kokonaan nettiin.” (VK)

Yhteydenpito nuoriin sosiaalisen median avulla oli vastaajilla yleistä. Nuoriin yhteyttä pidettiin kaveriksi pyytämällä ja lähettämällä heille yksityisviestejä Facebookissa tai Whatsappissa. Myös seuraamalla nuoren omia tai hänen kaverinsa päivityksiä etsivä nuorisotyöntekijä pystyi seuraamaan nuoren tilannetta myös ilman henkilökohtaista kontaktia ja ottamalla sitten tarvittaessa yhteyttä häntä askarruttaviin päivityksiin liittyen. Facebook- ja Whatsapp-viestittelyn lisäksi oli yksittäisiä mainintoja perinteisistä kysy ja vastaa-palstasta sekä nuorisotoimen kotisivuilla olevasta nuorten chatista.

”Olen yhteydessä nuoriin erityisesti Facebookin kautta useita kertoja päivän aikana...” (NP)

”...Käytän internetiä hyödyksi silloin, kun minun pitää etsiä joku nuori...Googlaan nimen ja etin facebookista. Jos hänen profiili löytyy fb:stä ja tunnistan sen varmasti, otan häneen aluksi yhteyttä fb:llä...” (VK)

”...Osalla nuorista on myös helpompi keskustella ja avautua tilanteestaan chatissa. Nuorten tilapäivitykset kertovat monesti heidän elämäntilanteesta ja hyvinvoinnista. Tilapäivitysten pohjalta voi ottaa asiat puheeksi nuoren kanssa. ”(NP)

Molemmissa kyselyissä tuli ilmi, että viestintä ja lähestyminen eivät tapahdu pelkästään yksisuuntaisesti etsivältä nuorisotyöntekijältä nuorelle, vaan myös moni nuori lähestyy etsivää nuorisotyöntekijää oma-aloitteisesti. Nuoret saattavat pyytää esimerkiksi etsivää nuorisotyöntekijää itse kaveriksi Facebookissa ja alkaa keskustelemaan hänelle tai tykätä hänen julkaisuistaan. Tällöin voidaan katsoa, että verkkoperustainen etsivä nuorisotyö on onnistunut tiedotuksessaan.

”...Aluksi me lähetimme Facebookissa kaveripyyntöjä tutuille nuorille, mutta nyt kaveripyyntöjä satelee myös meidän suuntaan, kun nuorten kaverit haluavat myös etsivän nuorisotyön kaveriksi. ” (NP)

Molemmissa kyselyissä sosiaalista mediaa oli hyödynnetty myös yhteisöllistäviin tarkoituksiin, johon sosiaalinen media nimenomaan sopii. Facebookissa oli luotu ryhmiä esimerkiksi tietyssä pajatoiminnassa, harrastusryhmässä, tapahtumaryhmässä, projektissa tai nuorisovaltuustossa mukana oleville nuorille. Nämä ryhmät mahdollistivat etsiville tehokkaamman tiedotuksen ja nuorille mahdollisuuden osallistua yhdessä suunnitteluun, palautteenantoon ja mielipiteensä kertomiseen myös kotoa käsin. Ryhmien lisäksi nuorten mielipiteiden ja palautteen keräämiseen oli käytetty Webpropolia, Aloitekanavaa, Seutunappia ja Lanutia. Niiden avulla etsivä nuorisotyöntekijä saattaa päästä paremmin perille nuoria kiinnostavista asioista, järjestää toimintaa niiden mukaisesti sekä jutella tai tiedottaa näistä asioista nuorille.

”...Erilaisissa ryhmätoimissa perustan aina ryhmään/toimintaa kuuluvien kesken facebook-ryhmän, joka on ainakin tähän asti toiminut äärimmäisen hyvänä ja nopeana tiedonjakokanavana.” (VK)

”...Nuorisovaltuuston oma f-ryhmä toimii nopeana välineenä tiedon välityksessä ja kannanottoja kerätessä...” (VK)

Toisaalta oli huomattu, että nuorten mediankäyttötottumukset muuttuvat nopeasti, ja nuoret ovat saattaneet jo siirtyä eri palveluihin tai käyttää sitä eri tavalla juuri kun etsivä nuorisotyöntekijä on todennut palvelun johonkin tarkoitukseen hyväksi. Tämä luo etsiville jatkuvia muospaineita löytää parhaat kanavat ja tavat nuorten tavoittamiseen.

”Facebook oli loistava tiedotuskanava esim. eri tapahtumista – mutta ei ole enää, koska kukaan ei lue niitä lähetettyjä kutsuja yms. Meillä on työpajan yhteinen sivusto, joka on julkinen ja vähän ankeahko tiedotusväyläksi muuttunut kanava...”
(VK)

6.3 Etsivän verkkoperustaisen nuorisotyön hyödyt ja haasteet

Tässä kappaleessa vastataan ensimmäisen tutkimuskysymyksen toiseen kohtaan eli siihen, mitä hyötyjä ja haasteita verkkoperustaisessa nuorisotyössä on etsivälle nuorisotyöntekijälle. Käsittelen aluksi kyselyssä ilmenneitä sosiaalisen median hyötyjä ja toisessa osiossa siirryn haasteisiin eli lähinnä sosiaalisen median negatiivisiin puoliin etsivässä nuorisotyössä.

6.3.1 Etsivän verkkoperustaisen nuorisotyön hyödyt

Lähes jokainen vastaaja kummassakin kyselyssä koki Internetin ja sosiaalisen median hyödyntämisen työssään positiivisena ja se osoittautui selkeästi myös olennaiseksi ja tärkeäksi osaksi heidän työtään, jossa nuori pyritään tavoittamaan. Molempien kyselyjen yleisin kommentti olikin, että Internet tai sosiaalisen median palvelut tavoittavat nuoren paremmin kuin perinteiset etsivän nuorisotyön keinot eli puhelut, tekstiviestit ja kaduilta ja nuorisotaloista etsiminen. Etuna on, että vaikei nuorella olisi puhelimessa saldoa, Internet-yhteys silti yleensä toimii ainakin ilmaisen WLAN-verkon alueella, ja sitä kautta myös kaikki sovellukset. Sovelluksien, kuten Facebookin ja Whatsappin kautta on mahdollista lähettää reaaliaikaisia ilmaisia viestejä ja tavoittaa nuori välittömästi mistä vain. Etsivät nuorisotyöntekijät ilmoittivat myös nuorten vanhempien tavoittamisen olevan helpompaa tätä kautta.

”Käytän Facebookia todella paljon yhteydenpidossa, koska se on varmin tapa tavoittaa asiakas. Useat asiakkaat eivät vastaa tekstiviesteihin, mutta facebookissa he vastaavat yleensä aina...” (NP)

”...Sosiaalinen median kautta on mahdollista tavoittaa nuori, jolla ei ole saldoa tai puhelinta lainkaan käytössä.” (NP)

”...Asiakkaistamme suurinosa on joko töissä/koulussa/intissä ja tästä syystä heillä kaikilla on mahdollisuus osallistua asioihin, vaikka työ/koulu/armeija kiireet estäisi fyysisen tapaamisen.” (VK)

”...Nykyisin nuoret pystyvät melkein missä vaan tarkistamaan fb:n. Vaikka he olisivat jo kerenneet kerho-ovelle, mutta ohjaajaa ei näy, he voivat usein kännykästä katsoa fb:stä onko sinne tullut tietoa...” (VK)

Toisiksi yleisimpiä vastauksia oli, että monien nuorien on helpompi lähestyä etsivää nuorisotyöntekijää verkossa kuin kasvotusten, koska he voivat olla ujoja ja arastella sosiaalista kontaktia. Toiseksi syyksi mainittiin se, että osa nuorista ei jaksaa tai uskalla lähteä kotoa nuorisotalolle, tapahtumiin, palveluihin tai hakemaan apua, joten sosiaalisen median kautta saatuun apuun on paljon pienempi kynnyks. Myös kotoa käsin nuori voi siten olla sosiaalinen ja hoitaa tärkeitä asioita, kuten tukien hakemisen etsivän nuorisotyöntekijän avustuksella. Kasvoton kontakti innosti vastaajien mukaan nuoria usein syvällisiin keskusteluihin ja kertomaan huolistaan enemmän kuin kasvokkain. Etsivä nuorisotyöntekijä voi myös omalla käyttäytymisellään sosiaalisessa mediassa tehdä itsestään helpommin lähestyttävän, mikä edesauttaa nuorta olemaan etsivälle nuorisotyöntekijälle avoimempi.

”Facebookilla tavoittaa helpoiten nuoret. Nuorten on helpompi tavoittaa ja tavallaan sen luontevampi, ns. etsivän työn hengen mukainen tapa olla yhteyksissä nuoren kanssa, Nuorten keskustelut ovat syvempiä ja usein tavoittaa nuoria joita ei muuten tavottaisi.” (NP)

”Helppo matalankynnyksen tavoittamiskanava, monet nuoret käyttävät facebookkia ensikohtaamisen tekemiseen, avun pyytämiseen etsivässä nuorisotyössä...” (VK)

”...Ask.fm on ollut käytössä jonkin aikaa, suurta arvoa en sille ole nähnyt ainakaan vielä, mutta ehkä se luo etsivästä mielikuvaa helposti lähestyttävänä, olen

vastannut monenlaisiin kysymyksiin ja vastausten perusteella nuoren on ehkä helpompi muodostaa mielikuva, millainen tyyppi olen.” (NP)

Sosiaalinen media mahdollistaa etsiville entistä syvemmän tavan tutustua etsittävään nuoreen, myös jo ennen nuoren varsinaista tapaamista. Sosiaalisesta mediasta voi helposti löytää katutyössä kohdatun nuoren nimen ja ottaa häneen yhteyttä. Nuoren tilapäiviyksiä, tapahtumaosallistumisia, kuvia ja muita tietoja seuraamalla etsivä nuorisotyöntekijä taas saattaa päästä perille esimerkiksi nuoren sosiaalisesta aktiivisuudesta ja ongelmista, ja sitten ottaa asiat myöhemmin puheeksi nuoren kanssa. Tällöin saatettiin ottaa puheeksi tärkeitä asioita, joita nuori ei olisi ehkä kehdannut itse kertoa. Myös tapaamisten peruuntumisen syy saattoi selvitä tilapäiviyksistä, vaikka nuori ei asiasta henkilökohtaisesti etsivälle nuorisotyöntekijälle kertonut. Toisaalta etsivä nuorisotyöntekijä pääsee myös yleiseen nuorten maailmaan ja ilmiöihin paremmin kiinni sosiaalisen median avulla, kun hän näkee mihin tapahtumiin nuoret ovat menossa, ja mistä asioista puhutaan. Etsivä nuorisotyöntekijä voi näin halutessaan osallistua nuorten tapahtumiin. Myös yleisten nuorten ilmiöiden ymmärtäminen rakentaa kuvaa etsivästä nuorisotyöntekijästä luotettavana ja helppona tahona lähestyä.

”...Usein, kun saan uuden asiakkaan tiedot, katson miltä hänen FB-profiilinsa näyttää, ja jos hänen joku kaverinsa tai kaverin kaveri on FB-kaverini, pystyn myös näkemään päivityksiä ja tutustumaan ennalta hieman hänen ajatusmaailmaansa.” (NP)

”...Myös kunnan nuorten jutuissa pysyy kärryillä, kun kavereissa on paljon nuoria... (VK)

”...Facebook toimii hyvin myös salapoliisityövälineenä, jos nuori ei tule paikalle sovittuun tapaamiseen saa sen kautta monesti tiedon että mikähän nuoren esteenä ehkä on ollut (monesti synnä siis edellisen illan juhlinta)” (VK)

”Ja vaikka Facebook ei olekaan ”käyttäystä” varten, niin sitä kautta kuitenkin helpommin näkee, jos jollain nuorella menee huonosti..esim. päivitykset ovat synkänlaisia tms. Silloin voi varovasti kysellä yksityisviestillä, josko hän kaipaisi apua.” (NP)

Sosiaalinen media mahdollisti kyselyjen mukaan myös toisenlaisen ”salapoliisityön”, sillä Facebookin ja Whatsappin yksityisviesteissä on ominaisuus, joka näyttää onko nuori

lukenut viestin. Tällöin etsivä nuorisotyöntekijä sai ”kuittauksen” siitä, että nuori ainakin tietää hänen ilmoittamastaan asiasta ilman sen kummempaa aktiivisuutta. Myös nuoren palvelussa läsnäolon seuranta mahdollistuu sosiaalisen median kautta, ja voi antaa etsivälle nuorisotyöntekijälle hyödyllistä tietoa nuoren käyttäytymisestä ja mahdollistaa reaaliaikaiset keskustelut. Kun nuoren kanssa on käyty keskusteluja, ne jäävät muistiin, jolloin etsivän nuorisotyöntekijän on helppo pysyä perillä siitä mitä asioita nuoren kanssa on käyty läpi ja miten hänen tilanteensa on kehittynyt. Sosiaalinen media mahdollistaa siis etsivälle nuorisotyöntekijälle entistä yksilöllisemmän ja täsmällisemmän työotteen.

”...On myös kätevä nähdä, milloin nuori viimeksi on ollut kirjautuneena palveluun. (Tämä kertoo mm. vuorokausirytmistä)...” (NP)

”FB on helppo - viesteihin etsivä vastaa heti kun kerkeä, ja monesti näkyy jos nuori on lukenut etsivän hänelle lähettämä viesti joten tietää että viesti on tullut perille...” (NP)

Vaikka aiemmassa etsivien valmiuksia käsittelevässä kappaleessa aikapulan todettiin vaikeuttavan etsivää verkkoperustaista nuorisotyötä, löydettiin sosiaalisesta mediasta apukeinoja työhön myös ajankäytöllisesti. Etenkin harvaan asutuilla paikkakunnilla, jossa etsivä nuorisotyöntekijä saattoi tehdä työtä monenkin kunnan alueella, Internet ja sosiaalinen media nähtiin olennaisesti työtä helpottavana tekijänä. Etsivän nuorisotyöntekijän ei ole pakko tavata kaikkia nuoria kasvokkain, vaan kuunteluapua ja neuvontaa voidaan antaa chat-keskusteluiden välityksellä jopa monelle nuorelle yhtä aikaa. Sosiaalinen media mahdollistaa myös ympärivuorokautisen yhteydenoton nuorelta. Joten vaikka nuoren vuorokausirytmisi olisi sekaisin ja hän olisi tavoitettavissa paremmin vain öisin, nuori voi laittaa halutessaan itse viestiä etsivälle nuorisotyöntekijälle milloin vain.

”...Pystyn pitämään monta asiakastapaamista kerralla. Voin keskustella useamman nuoren kanssa samanaikaisesti, mutta silti henkilökohtaisistakin asioista. Säästää siis huomattavasti työaikaa. Harvaan asutulla paikkakunnalla henkilökohtaisiin livetapaamisiin menee suunnattomasti aikaa. Voi laittaa viestiä oikeastaan mihin aikaan vuorokaudesta tahansa. Ne luetaan kun keritään.” (VK)

”Etsiväntyön tekeminen näin laajassa kunnassa olemassa olevilla resursseilla täysin mahdotonta ilman somea.” (NP)

6.3.2 Etsivän verkkoperustaisen nuorisotyön haitat

Sosiaalisen median haitaksi tai sen käyttöä rajoittavaksi tekijäksi koettiin molemmissa kyselyissä epätietoisuus Facebookin ja muidenkin sosiaalisten median palveluiden luotettavuudesta arkaluontoisten tietojen käsittelyssä. Vastauksista päätellen usein juurikin kaikkein vaikeimmista asioista puhutaan helpommin verkon kautta kuin kasvotusten. Asia on siis ristiriitainen, kun ei tiedetä toteutuuko vaitiolovelvollisuus etsivän nuorisotyön periaatteiden mukaisesti käyttäjäehtojen ollessa epäselviä. Tämä herättää hämmennystä etsivien keskuudessa ja saa pohtimaan ammattietiikkaa. Myös asiakastietojen ja oman profiilin katoamista pelätään. Verken aineistossa tällaiset pelot tulivat paljon useammin esille kuin Nuorten palvelu ry:n aineistossa, joka voi johtua siitä, että kyselyn aikaan Facebookin käyttö oli mahdollisesti etsivässä nuorisotyössä muita sosiaalisia medioita paljon suosittu ja sen tietovuodoista uutisoitiin. Myös luottamus palveluihin on voinut parantua tai sen puutteisiin ollaan vain totuttu. Toisaalta Nuorten palvelu ry:n kyselyssä sosiaalisen median haitoista ei kysytty suoraan, vaan vain siitä miksi ei mahdollisesti käytä palveluja.

”...Itse en henkilökohtaisesti luota yksityisen, voittoa tavoittelemattoman firman pyytettömyyteen. Epäselvää ja arveluttavaa ovat esim. jatkuvasti muuttuvat käyttäjäehdot ja se, mihin Facebook käyttää annettuja tietoja ja luovuttaako se tietoja kolmansille osapuolille. Koen että usein arkaluontoisten ja henkilökohtaisten asioiden käsittely Facebookissa olisi se paras foorumi.” (VK)

”...Facebook on siten hankala, kun miettii miten nuoret saattavat siellä kertoa kaikkea mahdollista itsestään, asumisesta, tuloista, terveys asioista jne. mutta ei juuri nuoria asia tunnu huolettavan” (VK)

”Koska Facebookiin ei voi luottaa, työntekijänä liikkuu ns. heikohkoilla jäillä. On oltava todella varovainen, mitä esim. nuoren kanssa keskustelee netissä koska asiakkaan asiat ovat salassa pidettäviä. On erittäin haasteellista vetää rajaa, mistä jutella, mistä ei.” (VK)

Nuorten palvelu ry:n kyselyn mukaan joitakin etsiviä mietitytti, miten nuori tulisi kohdata sosiaalisessa mediassa esimerkiksi kiiretilanteissa. Kun etsivä nuorisotyöntekijä on paikalla, nuoret tulkitsevat, että hänelle voi laittaa viestejä milloin vain. Myös etsivän rooli

voi olla vaikea erottaa omasta ”vapaa-ajan minästä”, jollainen yleensä on sosiaalisessa mediassa. Aina ei myöskään nuoren kanssa kommunikointi ole helppoa, sillä viestit voidaan tulkita väärin, kun ei nähdä ilmeitä ja äänenpainoja.

”...jotkut yksinäiset nuoret (asiakkaita) kirjoittavat heti etsivälle kun hän avaa FB. Siinä pitää oppia sanomaan huomenta ja kertomaan että on kiirettä tänään jos ei kerkeä chatata - kyllä nuoret sen hyväksyy. (NP)

”...Virtuaalisesti on kuitenkin vaikeampi saada samalla tavalla kontaktia tai tulkita, kun livenä kohdattaessa.” (VK)

”...Työntekijänä joutuu kuitenkin miettimään tapansa kommentoida ja laittaa viestejä ym...” (VK)

Nuorelle saattoi edellä mainitusta syystä olla helpompaa valehdella omasta tilanteesta etsivälle nuorisotyöntekijälle Internetissä kuin kasvokkain. Etsivä nuorisotyöntekijä ei myöskään voi aina sosiaalisessa mediassa olla varma, onko henkilö varmuudella se, keneksi itseään väittää. Mahdollisella anonymiteetillä on siis ristiriitainen vaikutus: se mahdollistaa avoimen keskustelun mutta toisaalta sallii väärinkäytön ja jopa etsivän nuorisotyöntekijän kiusaamisen.

”...Koskaan ei voi olla täysin varma kuka toisessa päässä on.” (VK)

”...Joissakin tilanteissa juttelu sen kautta on ollut nuorellekin helpompaa, mutta toisaalta taas sitä kautta saadut vastaukset eivät ole aina osoittautuneet tosiksi (helpompi valehdella kuin kasvokkain). (VK)

Kuten aiemmin todettiin, etenkin Facebookia pidetään hyvänä viestittely- ja tiedotusväylänä tapahtumista ja nuoria koskevista asioista, mutta toisaalta informaatiotulva aiheuttaa tietojen hukkumista. Nuori ei aina saa sitä olennaisinta tietoa Facebook-seinältään sen täyttyessä muusta materiaalista. Ratkaisuna tähän nähtiin yksityisviestit, jotka luetaan ”seinäviestejä” paremmin, mutta niitäkin voi tulla nuorelle liikaa.

”...joskus tuntuu että omat viestit katoavat massaan. Verkkosivuille tulisi tehdä jotain että nuoret kiinnostuisivat...” (VK)

”Toimii kun ottaa nuoren keskusteluun, mutta avoimiin kyselyihin ei saa vastauksia. Monesti myös nuori sanoo, että en tiennyt vaikka facebookissa on mainostettu.” (VK)

Tosin vaikka nuori olisikin lukenut ja kertonut osallistuvansa johonkin, saattoi hän herkemmin perua osallistumisensa kuin kasvokkain sovituisissa tilanteissa. Moni vastaajista oli siksi sitä mieltä, ettei sosiaalinen media välttämättä sitouta yhtä hyvin nuoria toimintaan ja anna samanlaista apua kuin tosielämän kontakti, joten aidoista kohtaamisista ei saisi luopua.

”Miinuspuolena internetissä tuntuu olevan se, että se ei ”sitouta” nuoria, yhtä tehokkaasti kuin jonkun asian kasvokkain sopiminen, esim. jos tapahtumaan voi ilmoittautua klikkaamalla netissä vain ”osallistun” painiketta, niin saattaa olla, että nuori jättää silti osallistumatta tapahtumaan eikä ilmoita perumistaan. (VK)

”...Netti ei kuitenkaan korvaa nuorten aitoa kohtaamista, korkeintaan tukee sitä.” (VK)

Osa kyselyn vastaajista muistutti, että vaikka sosiaalinen media on hyvä monessa asiassa ja nuoret käyttävät sitä ahkerasti, eivät kaikki siellä suinkaan ole. Jos etsivä nuorisotyö ja muut nuorten palvelut kohdistuvat pelkästään Internetiin, jotkut nuoret jäävät takuulla avun ulkopuolelle. Myös perustetuista ryhmistä ulkopuoliseksi jääminen syrjii nuorta, vaikka niiden tarkoitus on yhdistää ihmisiä. Tällöin sosiaalinen media ja Internet ovat syrjiviä tekijöitä eli tapahtuu digitaalinen poissulkeutuminen (Helsper 2008, 37–39). Toinen mainittu ongelma on, että nuori voi olla hyväksymättä etsivän nuorisotyöntekijän lähettämää kaveripyyntöä tai olla lukematta hänen viestejään. Tällöin hän voi jäädä paitsi palveluista, joita saattaisi tarvita. Toisaalta etsivän nuorisotyön tärkeä lähtökohta on nuoren vapaaehtoisuus ottaa tarjottu apu vastaan tai torjua se (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 26–28).

”...ihan kaikkia nuoria ei silti sitä kautta tavoiteta.” (VK)

”...Vi måste också minnas att i vissa fall kan internet- tjänster vara direkt diskriminerande tex. Unga som inte har sina kredituppgifter is skick får inte banknyclar och kan inte använda identifieringen i internet som behövs i FPAs (KELA) tjänster.” (VK)

”Asiakkaiden kanssa voi olla yhteyksissä Facebookissa ja tiedottaa asioita niille, jotka ovat kavereita. Kaikki etsivän työn asiakkaat eivät kuitenkaan hyväksy kaveripyyntöä.” (VK)

Syrjivän vaikutuksensa lisäksi Internetissä tapahtuva kiusaaminen oli myös Verken kyselyn vastaajien keskuudessa todettu todeksi, vaikkakaan tämän kyselyn perusteella sitä ei voida väittää yleiseksi. Riski siihen on kuitenkin tiedostettava. Etsivä nuorisotyöntekijä joutuu esimerkiksi miettimään, millaisia kuvia ja päivityksiä kehtaa nuorisotoiminnasta julkaista, sillä nekin voivat nostaa nuoria kiusaamisen kohteeksi. Etsivän nuorisotyöntekijän täytyy myös miettiä, miten puuttua näkemiinsä kiusaamistilanteisiin Internetissä.

”...Ongelmana on ollut myös joskus internetissä tapahtuva kiusaaminen.” (VK)

”...Kuvien julkaisu on haittapuoli kun ei ikinä tiedä minkälaisia kuvia julkaistaan ja ihan peruskuvista saattaa joutua kiusatuksi. Nuoret ei hoksaa kuinka helposti voi toista kiusata netissä.” (VK)

Muita yksittäisiä mainintoja sosiaalisen median haasteista olivat alaikäisten käyttäjien hyväksyminen kaveriksi, etsivien normaalikontaktien vähentyminen, liiallinen tieto nuoren elämästä ja huoli nuoren liiallisesta tietokoneella olemisesta.

6.4 Etsivän nuorisotyön ja nuorisotakuun tavoitteiden toteutuminen etsivässä verkkoperustaisessa nuorisotyössä

Tässä kappaleessa vastaan toiseen tutkimuskysymykseeni eli siihen, millä tavoin etsivän nuorisotyön ja nuorisotakuun tavoitteet toteutuvat etsivässä verkkoperustaisessa nuorisotyössä. Kun verrataan kyselyjen vastauksia aiemmin teoriaosiossa käsiteltyihin nuorisotakuun ja etsivän nuorisotyön tavoitteisiin (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 26–28; TEM 2013, 3; 2012, 48), voidaan sanoa lähes jokaisen toteutuvan myös etsivässä verkkoperustaisessa nuorisotyössä.

Lähes kaikki vastaajat molemmissa kyselyissä mainitsivat sosiaalisen median käytön hyödyksi sen, että se tavoittaa nuoret hyvin. Tämä on myös etsivän nuorisotyön lähtökohta, ja siksi erittäin tärkeä tulos. Myös se, että nuoret lähestyvät itse etsivää nuorisotyöntekijää esimerkiksi pyytämällä häntä kaveriksi Facebookissa, viestii siitä, että etsivä nuorisotyö on onnistunutta. On kuitenkin hyvin vaikeaa sanoa, tavoittaako

verkkoperustainen etsivä nuorisotyö juuri kaikista eniten avun tarpeessa olevat syrjäytyneet nuoret vai jo ennestään sosiaaliset ja oma-aloitteiset aktiivisemmat nuoret. On toki mahdollista, että verkkoperustaisella etsivällä nuorisotyöllä tavoitetaan sellaisia nuoria, jotka ovat syrjäytyneet muusta sosiaalisesta elämästä, mutta kokevat Internetin helpompana kommunikointiympäristönä itselleen.

*”...Onnistumisia on se, että miten sellaisetkin epäsosiaaliset nuoret on saatu netin kautta avautumaan ja siitä on sitten päästy hakemaan hänelle soveltuvaa apua.”
(VK)*

”...Nuorten kohtaaminen on helppoa ja mutkatonta ja ennen kaikkea nuorten on helppo ottaa kontaktia turvalliseen aikuiseen. Saavutetaan ne nuoret jotka eivät ole tiloilla tai muissa toiminnoissa mukana.” (VK)

”Etsivän työntekijän korviin kantautui ystävien huoli nuoresta, ko. nuori tuli tavoitetuksi Facebookin kautta. Samoin mm. toisen asteen lakisääteisten ilmoitusten nuoria olen tavoittanut nimenomaan Facebookin kautta. Ja jos joku nuori ollut totaalisen hukassa kaikilta yhteistyötahoilta ja huoli on ollut kova, on netin kautta saattanut nähdä että elämä on virtuaalisesti hyvinkin vilkasta.” (VK)

Nuoren kohtaaminen, joka on sekä nuorisotakuun että etsivän nuorisotyön peruseriaatteita, sai molempien kyselyiden kommentteissa ristiriitaisia merkityksiä. Toisaalta selvisi, kuten jo aiemmin todettiin, että jotkut nuoret lähestyvät helpommin etsivää nuorisotyöntekijää sosiaalisessa mediassa ja nuoren kanssa on mahdollista päästä syvempiin ja henkilökohtaisempiin keskusteluihin siellä. Myös Verken kyselyssä osaamisen eri osa-alueita Internetiin liittyen nuorisotyössä tarkasteltaessa vahvimaksi osaamisalueeksi koettiin vuorovaikutus ja kohtaaminen. Etsivät nuorisotyöntekijät pitivät vuorovaikutusosaamistaan ja kohtaamistaitojaan hyvänä (63 %) tai erinomaisena (18 %). (Taulukko 2.) Myös etsivän nuorisotyön periaatteena oleva dialogisuus ja tasavertaisuus toteutui vastaajien mukaan hyvin sosiaalisessa mediassa, kun sekä etsivä nuorisotyöntekijä että nuori saattoi yhtä lailla ottaa yhteyttä toiseen ja etsiä yhdessä tietoa eri asioista.

”...Ujoimmatkin nuoret uskaltavat lähestyä, kertoa elämästään ja ongelmistaan. Netin keskustelun myötä voidaan luoda luottamus nuoreen jolloin hän uskaltaa myös kohdata työntekijän kasvotusten.” (VK)

Toisaalta taas sosiaalinen media ajateltiin usein toissijaiseksi kohtaamismuodoksi, koska kasvokkaisen kontaktin merkitystä painotettiin esimerkiksi luottamuksen ja läsnäolon rakentumisen kannalta. Osa vastaajista ilmoitti ilman perusteluita kasvokkaisen kontaktin olevan Internetissä tapahtuvaa kontaktia tärkeämpää, mikä antaa ymmärtää, että kasvokkaisuus nähtiin vielä itsestään selvänä tapana tehdä etsivää nuorisotyötä. Kaikkia asioita, kuten työnhakua ei toki saa kokonaan hoidettua netin kautta, joten jos nuori kieltäytyy kasvokkaisista tapaamisista, voi nettityökin olla hyödytöntä.

”Minulla on periaate, että otan kaveriksi sellaisia nuoria joita olen ensin tavannut, koen sen tärkeäksi asiaksi. Nuoren ohjaamisessa on ehdottomasti tärkeä osa myös oikeassa läsnäolossa, ”kasvot” täytyy olla niin ohjaajalla kuin nuorellakin.” (VK)

”...sosiaalisen media taidot on ehdottomasti niitä taitoja jota pitäisi kehittää ja löytää uusia tapoja olla kontaktissa nuoriin kuitenkin unohtamatta kasvokkain tapahtuvan kohtaamisen merkitystä, joka ensiarvoisen tärkeää luottamuksellisen yhteistyösuhteen luomiseksi.” (NP)

”...Huono puoli internetissä on se että välillä asiakas haluaa keskustella vain netin välityksellä eikä halua tavata ollenkaan, silloin auttaminen voi olla hankalampaa koska ei voida yhdessä käydä hoitamassa tukiasioita tai muita tarpeellisia asioita. Silloin asiat saattavat jäädä junnaamaan paikoillaan ja asiakas ei saa sitä mitä tarvitsisi.” (VK)

Nuorisotakuun yksi tavoite on, että ongelmiin puuttuminen on nopeaa, ennakoivaa ja tapahtuu moniammatillisessa yhteistyössä. Sosiaalinen media on useiden vastaajien mielestä juuri hyödyllinen työkalu nopeutensa vuoksi. Nuoren on mahdollista saada etsivältä nuorisotyöntekijältä apua ongelmiinsa reaaliaikaisesti esimerkiksi Whatsappin tai Facebookin avulla. Myös ennaltaehkäisevä työ on helpompaa, kun nuorta voi jututtaa aina halutessaan ja kysellä kuulumisia tai huomata nuoren huolet jo päivitysten tai kuvien perusteella. Tämä vaatii etsivältä nuorisotyöntekijältä erityistä herkkyyttä, jotta hän osaa nähdä ongelmat etukäteen. Aiemmin mainitut sosiaalisen median verkostoitumismahdollisuudet tekevät myös moniammatillisesta yhteistyöstä helpompaa ja nopeampaa.

”Esimerkiksi facebookin pikaviestien kautta nuori on hakenut kannustusta koulupäivän aloittamiseen tai jatkamiseen, ja sitä on pystynyt hänelle myös antamaan oikeaan aikaan ja täsmällisesti mobiililaitteen ansiosta.” (VK)

”...Jos nuori huomaa, että olen linjoilla, hän saattaa kysyä jotain, mihin pystyn vastaamaan heti: näin tieto siirtyy välittömästi nuorelle ja hän voi tehdä tarkentavia kysymyksiä (minulla on aina fb auki työaikana, kun olen toimistolla)... (VK)

”Facebookissa näkee hyvin nuorten kuulumiset. Rivien välistä voi lukea miten nuorella menee. Auttaa hyvin ennaltaehkäisevässä työssä!!” (VK)

Nuorisotakuun tavoite on myös ohjata nuori hänen tarvitsemiinsa palveluihin, koulutukseen ja työmarkkinoille sekä edistää nuorten ammattitaitoa, työllisyyttä sekä valmiuksia itsenäiseen elämään. Tätä kautta pyritään ehkäisemään syrjäytymistä ja hillitsemään sosiaaliturvamenoja. Samoin etsivän nuorisotyön tavoitteissa korostettiin palveluihin ohjaamista. Tähän liittyen myös nuoren kasvun ja itsenäistymisen tukeminen ovat osa nuorisotakuuta. Nämä kaikki tavoitteet toteutuvat kyselyjen perusteella melko hyvin, vaikka suoraan vastauksissa ei kerrota, miten usein nuoret todellisuudessa päätyvät esimerkiksi töihin ja koulutukseen etsivien nuorisotyöntekijän avustuksella. Tavoittamisesta on puhuttu usean vastaajan kohdalla, mutta se voidaan käsittää eri tavoin.

Etsivät nuorisotyöntekijät tekevät aiemmin mainittua neuvonta- ja tiedotustyötä juuri töihin ja opintoihin liittyen. He myös auttavat nuorta löytämään asunnon tai harrastuksia ja ohjaavat erilaisten tukien ja palveluiden käyttämisessä. Nuoren kasvua ja itsenäistymistä voi auttaa se, kun hän oppii etsivän nuorisotyöntekijän avustuksella hoitamaan elämäänsä eteenpäin vieviä asioita, kuten vuokraamaan ensimmäisen oman asunnon tai löytämään kesätyöpaikan. Tällainen tiedotus ja avustaminen edistävät myös nuorisotakuun tavoitetta: ”selkeä toimintakokonaisuus, johon helppo osallistua ja sitoutua” toteutumaan paremmin, kun nuorille selkeytetään mistä etsivässä nuorisotyössä ja yhteiskunnan toiminnassa yleensä on kyse.

”...Julkaisen kuvia organisaatioomme liittyneistä tapahtumista, tavoitteena on markkinoida ja viestiä olemassa olevasta palvelusta...” (NP)

Nuorisotakuun tavoitteisiin kuuluu myös, että nuoren mielipiteet kuullaan ja nuori saa itse vaikuttaa valintoihinsa. Myös etsivän nuorisotyön periaatteita on, että työtä tehdään nuoren

haluista ja tarpeista lähtien. Sosiaalisen median avulla nuorten kuuleminen on todella helpottunut, sillä etsivät nuorisotyöntekijät ovat löytäneet eri kanavia ja keinoja kysellä nuorten mielipiteitä toimintansa kehittämiseksi. Nuori saa yhä helpommin vaikutettua omiin valintoihinsa, kun sekä avun vastaanottaminen ja torjuminen on helpompaa Internetissä kuin kasvotusten. Internetistä ja sosiaalisesta mediasta saatavan tiedon perusteella nuori tulee myös paremmin tietoiseksi omista mahdollisuuksistaan ja palveluistaan. Tällöin toteutuu etsivän nuorisotyön yksi peruseriaate eli vahvistuminen, omien tavoitteiden ja ratkaisujen löytäminen sekä osallisuus. Osallisuutta voi lisätä se, että nuoret pystyvät osallistumaan suunnitteluun, mielipiteen ilmaisuun ja avunsaantiin myös kotoaan käsin sekä pääsevät esimerkiksi osaksi jotain sosiaalisen median ryhmää, vaikka eivät muuten olisikaan sosiaalisia tai osallisia missään ryhmässä.

”...nuorten kuuleminen heitä koskevissa palveluissa useiden eri kanavien kautta mahdollistuu ja nopeutuu” (VK)

” ...On helppo tavoittaa nuoria ja nuorten on helppo lähestyä tätä kautta, nuorilla on myös mahdollisuus silti valita, ettei halua olla tekemisissä tätä kautta.” (NP)

7. YHTEENVETO JA POHDINTA

Tämän pro gradun tarkoitus oli tarkastella etsivien nuorisotyöntekijöiden kokemuksia Internetin ja sosiaalisen median käytöstä nuorten tavoittamisen ja yhteydenpidon keinoina. Analyysiaineistonani olivat Verken eli –Verkkonuorisotyön valtakunnallisen kehittämiskeskuksen (2013) ja Nuorten palvelu ry:n (2014) valmiit kyselyaineistot. Analyysimenetelmänä käytin laadullista sisällönanalyysiä, jota tuin kyselyistä saadulla määrällisellä datalla. Tässä luvussa teen yhteenvedon tutkimukseni tärkeimmistä tuloksista ja pohdin niiden merkitystä kriittisesti yhteiskuntapoliittisesta näkökulmasta. Vertaan tuloksia myös teoreettiseen viitekehykseeni ja pohdin tutkimuksen luotettavuutta, merkittävyyttä, puutteita sekä jatkotutkimusmahdollisuuksia.

7.1 Etsivän verkkooperustaisen nuorisotyön keinot tavoittaa nuoria sekä työn hyödyt ja haitat

Käsittelen aluksi ensimmäisen tutkimuskysymykseni tuloksia, jossa on käytännössä kolme osaa. *1) Mitä keinoja etsivällä verkkooperustaisella nuorisotyöllä on tavoittaa nuoria ja millaisia hyötyjä tai haasteita työssä on?* Tämä tutkimus osoittaa, että sosiaalinen media ja Internet ylipäätään nähdään todella hyödyllisenä keinona tavoittaa nuoret ja sen koetaan helpottavan etsivän nuorisotyöntekijän työtä kaikin puolin (kuva 3).

Kuva 3 Verkkoperustaisen etsivän nuorisotyön tärkeimmät hyödyt ja käyttöä helpottavat tekijät kyselyjen perusteella

Etsivät nuorisotyöntekijät ovat kekseliäitä sosiaalisen median hyödyntäjiä, sillä vastaajien käyttämiä sosiaalisen median palveluita oli useita ja käyttötapoja sitäkin enemmän. Sosiaalisen median avulla etsivät nuorisotyöntekijät pystyvät etsimään nuoren perinteistä kasvokkaista etsivää nuorisotyötä helpommin. Eniten sosiaalista mediaa käytettiin tiedotus- valistus- ja neuvontatarkoituksiin sekä pikaviestittelyyn nuoren kanssa. Sosiaalista mediaa hyödynnettiin myös nuoren seurantatarkoituksiin ennaltaehkäisevästi. Sosiaalisen median kautta oli myös perustettu ryhmiä, jotka helpottivat tiedottamista ja tapahtumien suunnittelua. Yllättäen sosiaalisen media nähtiin keinona parantaa myös etsivän nuorisotyöntekijän jaksamista ja tiedonsaantia esimerkiksi etsivien omien vertaisryhmien avulla, joten etsivällä verkkoperustaisella nuorisotyöllä voidaan nähdä olevan kaksisuuntaisia positiivisia vaikutuksia.

Suurimmaksi etsivän verkkoperustaisen nuorisotyön hyödyksi koettiin sen helppous nuorten etsimisessä ja tavoittamisessa. Sosiaalinen media koettiin myös matalan kynnyksen paikaksi, jossa nuori pystyy avautumaan helpommin ongelmistaan sekä hakemaan ja saamaan apua ja neuvoja etsivältä nuorisotyöntekijältä. Yhtenä syynä tähän voi olla suurempi anonymiteetti (Mckenna & Bargh 2000, 57). Hieman ristiriitaisena

hyötynä nähtiin sosiaalisen median mahdollistama ”salapoliisityö”, jota suuri osa vastaajista oli myöntänyt tehneensä. Sosiaalisen median avulla pystyttiin seuraamaan nuorten kuulumisia myös ilman varsinaista kontaktia ja lukemaan huolet rivien välistä. Tämä on myös aiemmassa tutkimuksessa ymmärretty tietokonevälitteisen kohtaamisen hyödyksi (Mckenna & Bargh 2000, 57). Lisäksi salapoliisityö helpottaa nuorten ajatusmaailmaan ja ilmiöihin tutustumista (Paju & Vehviläinen 2001, 249–250). Myös etsivän nuorisotyöntekijän työ helpottuu, kun viestien lukemisesta jää kuittaus ja kaikki nuoren kanssa käydyt asiat ovat muistissa keskusteluhistoriassa. Itse näen tällaisessa salapoliisityössä myös haittapuolensa, sillä raja sosiaalisessa mediassa on häilyvä siinä, onko nuori tiedostanut tarkoin, että hänen jakamaansa tietoa voidaan käyttää edellä mainittuihin tarkoituksiin. Nuori voi kokea yksityisyyttään loukkaavana, jos hänen tietojaan urkitaan, vaikka ne olisivat jo valmiiksi julkisia. Tällöin luottamus etsivää nuorisotyöntekijää ja viranomaisia kohtaan voi heikentyä.

Ajankäytöllisesti sosiaalista mediaa pidettiin loistavana välineenä. Sen avulla voitiin käydä useita keskusteluja samaan aikaan, selättää pitkät välimatkat etenkin syrjäseuduilla ja ottaa yhteyttä ja tarjota apua nuorelle vaikkapa ympäri vuorokauden. Tämä tulos tukee väittämää siitä, että verkkoperustainen nuorisotyö antaa osapuolille mahdollisuuden hallita kohtaamisen aikaa ja tahtia (Mckenna & Bargh 2000, 57). Tällöin mahdollistuivat palvelut nuorille päivärytmistä riippumatta myös muiden virallisten tahojen aukiolojen ulkopuolisina aikoina (Nuotio & Oittinen 2011, 59). Tämä on erittäin tärkeää, sillä kuten aiemmin huomattiin, sosiaalista mediaa käytetään eniten kello 18-21 aikaan (ebrand Suomi Oy & Oulun kaupungin sivistys- ja kulttuuripalvelut, 2015).

Kuva 4 Verkkoperustaisen etsivän nuorisotyön tärkeimmät haitat ja käyttöä vaikeuttavat tekijät kyselyjen perusteella

Etsivän verkkoperustaisen nuorisotyön haittoja analysoidessa (kuva 4) niistä ilmoittaneita vastaajia löytyi hyvin vähän suhteessa hyödyistä kirjoittaneisiin, minkä voisi myös sanoa olevan merkittävä tutkimustulos. Suurimpana haittana vastauksissa näkyi epävarmuus sosiaalisen median hyödyntämisestä yksityisten ja arkaluontoisten asioiden käsittelyssä. Yksityisasetukset ovat epäselviä, eikä takuuta tietojen salassa pysymisestä ole. Toinen haitta liittyi sosiaalisen median kasvottomaan luonteeseen eli anonymiteettiin, jolloin asioista on mahdollista valehdella ja esittää jopa toista henkilöä tai kiusata muita. Yksityisyysongelmat ja kiusaaminen ovat myös aiemmassa tutkimuksessa tunnistettuja Internetin riskejä (Livingstone, Haddon, Görzig & Ólafsson 2011, 6-7). Tämä tutkimustulos osoittaa, että koska etsivien täytyy pohtia ammattietiikkaansa Internetissä toimiessaan, olisi tärkeää luoda työpaikoille enemmän keskustelua aiheesta ja selkeämmät ohjeistukset, jotka toimisivat yhteen myös kuntien ohjeistuksien kanssa.

Lupauksia ei Internetissä välttämättä pidetä yhtä herkästi kuin kasvokkain sovituisissa tilanteissa. Kasvottomuus voi myös vaikeuttaa kommunikaatiota, kun äänenpainot, eleet ja ilmeet jäävät piiloon, ja viesti voidaan ymmärtää väärin. Tällöin etsivältä nuorisotyöntekijältä vaaditaan herkkyyttä ja hienovaraisten vihjeiden tunnistamiskykyä.

Kyselyn tulokset olivat siis linjassa aiemman tutkimuksen kanssa anonymiteetin tuomista hankaluuksista. (Huttunen & Merikivi 2011, 49–50.) Yhdeksi haitaksi myös ilmoitettiin se, etteivät kaikki nuoret tietenkään ole sosiaalisen median palveluissa läsnä. Jos suositaan vain Internetiä käyttäviä nuoria etsivässä nuorisotyössä, lisätään digitaalista poissulkemista (Helsper 2008, 37–39). Täytyy muistaa, että 4 % alle 25-vuotiaista nuorista ei käytä lainkaan sosiaalista mediaa (Yleisradio, taloustutkimus Oy 12/2014). Ajatus on sovellettavissa myös muuhun yhteiskunnan palvelutoimintaan ja on ajankohtainen, kun mietitään, miten palvelut voisi järjestää yhä resurssiviisaammin siirtämällä palvelu kokonaan Internetiin. Kuten etsivässä verkkoperustaisessa nuorisotyössäkin, useimpien kohdalla se toimii, mutta joidenkin kohdalla se syrjäyttää.

Kun tutkin etsivien valmiuksia ja resursseja tehdä etsivää verkkoperustaista nuorisotyötä, yllätyin eniten siitä, miten paljon huolia ja vaikeuksia asiaan liittyy, ja pidänkin tätä tulosta yhteiskunnallisesti merkittävänä, kun mietitään etsivän nuorisotyön kehittämismahdollisuuksia. Nettityöhön käytettävät resurssit, kuten aika, osaaminen ja laitteisto ovat kyselyjen mukaan hyvin puutteellista. Älypuhelinien käytön katsottiin kyselyissä helpottavan työtä huomattavasti ja mahdollistavan muun muassa nuorille tärkeimmän ja ilmaisen palvelun, Whatsappin käytön (ebrand Suomi Oy & Oulun kaupungin sivistys- ja kulttuuripalvelut, 2015). Siksi älypuhelimia toivottiin käyttöön enemmän, kuten myös tietokoneita. Tämä on nuorisotyön onneksi toteutunut, sillä kyselyjen jälkeen ja laitteiden halventuessa laitteistoa on kunnissa jo päivitetty ja lisätty (www.verke.org).

Etsivät nuorisotyöntekijät olivat kyselyjen mukaan melko hyvin niissä palveluissa, missä nuoretkin olivat, mutta käyttö oli pääosin keskittynyt Facebookiin, vaikka nuoret ovat jo vähentäneet sen käyttöä ja siirtyneet muihin sosiaalisen median palveluihin (Helsingin sanomat 15.1.2014). Tässä kohtaa täytyy taas muistaa nuorten mediankäyttötottumusten nopeat muutokset. Verken kyselyaikana vuonna 2013 esimerkiksi Whatsapp ei ollut niin suosittu nuorten keskuudessa kuin vuonna 2015, jolta nuorten mediankäyttötilastot ovat peräisin. Verkkoperustainen etsivä nuorisotyö vaatii silti jatkuvaa tietojen ja taitojen päivittämistä tekijöiltään ja ammattilaisten on siksi seurattava aktiivisesti nuorten liikkeitä palveluista toiseen (Huttunen & Merikivi 2011, 44-50).

Huoli kyselyjen perusteella tulee myös asenteista ja byrokratiasta, jotka estävät etsiviä nuorisotyöntekijöitä tekemästä työtään tehokkaasti. Kun kyselyjen mukaan kuntien ohjeistukset muun muassa sosiaalisen median käytöstä ovat tiukkoja ja paikoittain täynnä rajoitteita, niitä tehdessä ei ole luultavasti tiedostettu sosiaalisen median mukanaan tuomaa kiistatonta hyötyä etsivässä nuorisotyössä ja nuorisotyössä yleensäkin. Verkkoperustainen nuorisotyö on todettu kunnissa edullisemmaksi kuin tavallinen nuorisotyö, joten voisi olettaa sen kyselyssäkin ilmenneiden hyötyjen perusteella olevan kunnille hyödyllinen ”sijoitus” (Merikivi 2007, 4-5). Myös teknisen laitteiston, Internetin ja sosiaalisen median palveluiden käyttöä tukeva koulutus on jäänyt melko vähäiseksi, vaikka kuten jo aiemmin todettiin, se olisi nopeasti muuttuvassa mediamaailmassa tarpeellista. Pitäisin siksi erittäin tärkeänä tiedon levittämistä päättäjille näistä etsiviä nuorisotyöntekijöitä kiusaavista rajoitteista ja ongelmista. Kunnan resurssipulalle ei aina voi mitään, mutta asennemuutoksesta on hyvä aloittaa.

7.2 Etsivän nuorisotyön ja nuorisotakuun tavoitteiden toteutuminen etsivässä verkkoperustaisessa nuorisotyössä

Käsittelen seuraavaksi toisen tutkimuskysymykseni: **”Miten etsivän nuorisotyön ja laajemmin nuorisotakuun tavoitteet toteutuvat verkkoperustaisessa etsivässä nuorisotyössä?”** tärkeimpiä tuloksia.

Etsivän nuorisotyön tavoitteiksi voidaan lukea syrjäytymisen ehkäiseminen, nuorten sijoittaminen koulutukseen ja työelämään, palveluihin ohjaus, haittojen vähentäminen, kohtaaminen, dialogisuus, tasavertaisuus, etsivän nuorisotyön tekeminen nuorten haluista ja tarpeista lähtien, osallisuuden saavuttaminen, nuoren vahvistuminen, omien tavoitteiden löytäminen ja ratkaisujen tekeminen (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 26–28). Nuorisotakuun tavoitteet taas ovat: työttömyyden pitkittymisen ehkäisy, syrjäytymisvaaran tunnistaminen, nuoren ammattitaidon, työllisyyden ja itsenäisen elämän valmiuksien edistäminen, toimintakokonaisuuden selkeys, nuoren mielipiteiden kuuleminen ja valinnanmahdollisuus, nuoren kohtaamiselle riittävän ajan antaminen, luottamuksen

rakentaminen, ongelmiin puuttumisen nopeus ja ennakoivuus moniammatillisessa yhteistyössä (TEM 2013, 3; 2012, 48).

Sekä etsivän nuorisotyön että nuorisotakuun tavoitteet sisältävät niin yhteiskunnallisia, ammatillisia kuin yksilöllisiäkin teemoja ja pitkälti samoja asioita. Voidaan siis katsoa jo niiden itsessään kietoutuvan lujasti yhteen ja sisältävän samoja arvoja. Yksi eroavaisuus on kuitenkin havaittavissa. Nuorisotakuun tavoitteet viittaavat yhteiskunnallisen syrjäytymisen ehkäisyyn eli syrjäytymiseen työmarkkinoilta ja koulutuksesta. Etsivän nuorisotyön tavoitteilla taas on selvästi laajempi merkitys, sillä se pyrkii ehkäisemään myös sosiaalista syrjäytymistä elämänhallintaa edistämällä. (Ahonen-Walker & Pietikäinen 2014, 69.) Koska verkkoperustainen etsivä nuorisotyö voidaan nähdä kiinteänä osana etsivää nuorisotyötä ja nuorisotakuun toteutumista (Hyry 2013, 6), on loogista, että sen pitäisi myös toteuttaa molempia edellä mainittuja tavoitteita.

Ylipäätään verkkoperustainen etsivä nuorisotyö näyttää kyselyjen perusteella toteuttavan sekä etsivän nuorisotyön että koko nuorisotakuun tavoitteita varsin hyvin. Näkyvin yhteiskunnallisia tavoitteita tukeva tulos on etsivien nuorisotyöntekijöiden mielipide siitä, että verkkoperustainen etsivä nuorisotyö tavoittaa nuoret hyvin, ja mahdollisesti jopa paremmin kuin perinteinen kasvokkainen etsivä nuorisotyö. Tavoittavuus on luonnollisesti tärkeä ehto sille, että etsivän nuorisotyön ja nuorisotakuun tavoitteet toteutuvat, joten se on myös tärkein tulos. Tavoittavuus tukee etenkin yhteiskunnallista syrjäytymisen ehkäisemisen tavoitetta, mutta kyselyistä ei suoraan selviä, millaisia nuoria Internetistä tavoitetaan ja miten tavoittaminen on ymmärretty. Tavoitetut nuoret voivat olla niitä kaikkein aktiivisimpia, kuten on myös Nuorisotakuuseen liittyen kritisoitu (Ahonen-Walker & Pietikäinen 2014, 69). Ei voida siis suoraan väittää, että verkkoperustainen etsivä nuorisotyö löytää syrjäytyneimmät nuoret. Toisaalta voidaan todeta, että verkkoperustainen etsivä nuorisotyö löytää niitä nuoria, joita ei välttämättä pelkällä kasvokkaisella nuorisotyöllä löydetä. Jos vuonna 2012 verkon kautta tavoitettujen nuorien lukumäärä oli 329, uskon sen olevan tänä päivänä reilusti enemmän (Häggman 2013, 5).

Eryteisesti ammatillisen tavoitteen toteutumisen kannalta tärkeä tulos oli nuoren kohtaamisen helppous Internetissä, ja siihen liittyen dialogisuuden ja tasavertaisuuden onnistuminen. Toisaalta vaikka kohtaaminen koettiin helpoksi sekä etsivän

nuorisotyöntekijän että nuoren kannalta, painottivat monet vastaajista kasvokkaisen kohtaamisen merkitystä edellä esimerkiksi luottamuksen rakentumisen tavoitteeseen vedoten. Toisena ammatillisia tavoitteita toteuttavana seikkana nähtiin sosiaalisen median nopeus ja ennakoivan sekä monniammatillisen työn mahdollistuminen. Nuorten ongelmiin puuttuminen onnistuu nopeasti ja ennakoiden, ja ammatilliset verkostot sosiaalisessa mediassa mahdollistavat tiedon ja vertaistuen saamisen myös etsivälle nuorisotyöntekijälle nopeasti.

Elämänhallinnan tukeminen on nykysuuntaus syrjäytymisen ehkäisemisessä ja etsivän nuorisotyön tärkeä tavoite (Paju & Vehviläinen 2001, 245–247; Ahonen-Walker & Pietikäinen 2014, 69). Siihen liittyvää yksilöllistä tavoitetta eli nuoren taitojen vahvistamista nähtiin helpoksi toteuttaa palveluihin ohjaamisen ja tiedottamisen avulla, mikä on myös yksi etsivän nuorisotyön yhteiskunnallisista lähtökohdista. Tavoitetta toteutettiin sosiaalisen median avulla siellä neuvoen, valistaen ja tiedottaen ja yhdessä nuoren kanssa tietoa hakien esimerkiksi koulutukseen, työhön ja asuntoihin liittyen. Tavoite nuorten mielipiteiden kuuntelemisesta ja valinnanvapaudesta toteutui myös, sillä siihen sosiaalinen media antaa monia työkaluja. Sosiaalisessa mediassa nuoren on myös helppoa ottaa apua vastaan tai torjua se. Ryhmien jäseneksi pääseminen ja erilaisten mielipidekyselyjen merkitys nuoren osallisuuden vahvistamisessa on kyselyn perusteella positiivinen. Yksi tietokonevälitteisen kohtaamisen hyödyistä onkin aiemman tutkimuksen mukaan, että se tukee samankaltaisten ihmisten tavoittamista, mikä voi mahdollisesti näiden ryhmien välityksellä tapahtua (Mckenna & Bargh 2000, 57).

Nämä seikat tukevat erityisesti aiemmin mainittua sosiaalisen syrjäytymisen ehkäisemistä, mikä on hyvin olennaista kun otetaan huomioon, että ihmissuhteista syrjäytyminen on nuorille yksi vakavimmin syrjäyttävistä tekijöistä (Suurpää 2009, 5). Tutkimuksen perusteella voidaan siis todeta, että verkkoperustainen etsivä nuorisotyö auttaa nuoria pyrkimään kohti osallisuuden kolmea tekijää eli riittävää toimeentuloa ja hyvinvointia (*having*), yhteisöihin kuulumista ja jäsenyyttä (*belonging*) sekä valtaisuutta ja toimijuutta (*acting*) (Terveystieteiden tutkimuskeskus ja hyvinvoinnin laitos 2012).

Näiden kaikkien tulosten perusteella pitäisin etsivää verkkoperustaista nuorisotyötä varsin toimivana sosiaalihuollon työkaluna. Vaikka verkkoperustainen etsivä nuorisotyö pitää

sisällään myös haittoja ja johtaa eettisiin pohdintoihin, on molemmissa kyselyissä vahvasti alleviivattu sen hyödyllisyyttä, helppoutta ja nopeutta niin nuoren kuin etsivän nuorisotyöntekijän kannalta. Pitäisin siis etsivää verkkoperustaista nuorisotyötä ja verkon hyödyntämistä yleensäkin nuorisotyössä enemmän mahdollisuutena kuin uhkana. Vaikka riskeistä puhutaan paljon, eivät ne välttämättä ole niin yleisiä kuin media antaa ymmärtää. Riskien kohtaamisen tai niistä käydyn keskustelun myötä opitaan myös aina toimimaan viisaammin Internetissä ja sosiaalisessa mediassa (Livingstone, Haddon, Görzig & Ólafsson 2011, 6-7).

Hyödyt ja haitat tiedostamalla kuntien on mahdollista ottaa verkkoperustainen etsivä nuorisotyö yhä olennaisemmaksi osaksi nuorisotakuun toteuttamista. Internet synnyttää joka päivä uusia ilmiöitä ja palveluita, joiden hyödyntämiselle nuorisotyössä kannattaa selvästi olla avoin. Etsivät nuorisotyöntekijät ovat jo tähän mennessä olleet kekseliäitä ja innokkaita sosiaalisen median hyödyntäjiä, ja uskon tämän kekseliäisyyden hyödyttävän nuoria sitä paremmin, mitä enemmän tukea etsivät nuorisotyöntekijät työnsä yhteiskunnalta resursoitun ajan, koulutuksen ja laitteiston muodossa saavat.

7.3 Tutkimuksen arviointi ja jatkotutkimusmahdollisuudet

Sisällönanalyysi sopi aineistoni analyysimenetelmäksi hyvin, sillä onnistuin sen avulla mielestäni vastaamaan juuri niihin tutkimuskysymyksiin, joita tutkimuksen alussa asetin. Analyysikappaleessa 6 vastasin tutkimuskysymyksiini ensin etsivien nuorisotyöntekijöiden valmiuksia eritellen, sitten etsivän verkkoperustaisen nuorisotyön hyötyjä ja haittoja tarkastellen sekä viimeiseksi liittäen aiheen laajempaan yhteiskunnalliseen kontekstiin analysoiden nuorisotakuun ja etsivän nuorisotyön tavoitteiden toteutumista aineistossa. Verken ja Nuorten palvelu ry:n aineisto sopivat yhteen hyvin niiden samankaltaisuuden vuoksi, ja siksi niiden tarkasteleminen tasavertaisina oli mielestäni perusteltua. Sain näin laajemman katsauksen etsivän verkkoperustaisen nuorisotyön nykytilaan, sillä molemmat aineistot olivat suhteellisen tuoreita ja vastaajamäärällisesti hyvin Suomen kattavia. Täytyy silti huomioda, että kun on kyse teknologiasta, asiat muuttuvat varsin nopeasti, ja etsivät nuorisotyöntekijät ovat luultavasti jo löytäneet uusia resursseja ja keinoja hyödyntää

sosiaalista mediaa sekä todenneet sen uusia hyötyjä ja haittoja, joten aineisto ei enää kuvaa täysin asian nykytilaa.

Yksi tutkimuksen puutteista on valmiin aineiston käyttäminen, sillä en voinut esittää sille lisäkysymyksiä, vaan jouduin tekemään tutkimuskysymykseni ja osittain myös teoriapohjani sen mukaisesti, mitä asioita aineistosta löytyi. Tämä rajasi siis tutkijan näkökulmaa ja vapauksia jonkin verran, mutta en koe sen tehneen tutkimusta vähemmän vaikuttavaksi tai kiinnostavaksi, sillä tulokset olivat monipuolisia. Toinen puute oli aiheen tuoreus, sillä esimerkiksi sosiaalisesta mediasta ja sen hyödyntämisestä nuorisotyössä on hyvin vähän valmista tutkimustietoa. Jouduin siis käymään teoriapohjassani läpi sosiaalisen median käyttöä ja etsivää nuorisotyötä melko yleisesti. Koska aihe on tuore, se tarjoaa paljon lisätutkimusmahdollisuuksia. Olisi kiinnostavaa tutkia, miten etsivien nuorisotyöntekijöiden tilanne resurssien ja valmiuksien osalta kehittyy edelleen, ja etenkin sitä, miten tehokkaasti syrjäytyneitä nuoria todellisuudessa tätä kautta tavoitetaan. Tähän kysymykseen en saanut vielä tutkimuksellani kuin suuntaa antavia vastauksia.

Kolmas haaste liittyi Internetissä ja sosiaalisessa mediassa tehtävän nuorisotyön ja etsivän nuorisotyön käsitteen määrittelyyn. Kun teknologia muuttuu jatkuvasti, myös käsitteet vanhenevat tai saavat alleen lisämerkityksiä. Koen, että verkkoperustainen nuorisotyö ja etsivä nuorisotyö ovat terminä tässä tutkimuksessa lähinnä helpottaakseen lukijaa ymmärtämään, että käsittelen nimenomaan Internetissä ja sosiaalisessa mediassa tehtävää työtä. ”Verkko” etuliitteenä tulee toivottavasti pian jo turhaksi Internetin ja sosiaalisen median käytön tullessa yhä olennaisemmaksi osaksi (etsivää) nuorisotyötä. (Tuominen, 2014.)

Tämä pro gradu-työ tuo näkökulmia siihen, miten kaupallisiin tarkoituksiin kehitettyä sosiaalista mediaa voidaan hyödyntää yhteiskuntapoliittisiin tarkoituksiin, kuten nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn ja työmarkkinoille ja koulutukseen ohjaamiseen. Tutkimus antaa myös konkreettista tietoa siitä, mitä hyötyjä etsivät nuorisotyöntekijät kokevat verkkoperustaisella nuorisotyöllä olevan sekä millaisia haasteita he työssään kohtaavat. Tutkimuksen avulla voidaan myös levittää päättäjille ja ammattilaisille tietoisuutta siitä, mitä pitäisi tehdä, jotta verkkoperustaisesta etsivästä nuorisotyöstä ja nuorisotyöstä yleensäkin tulisi entistä toimivampi työkalu etsiä ja tavoittaa nuoret. Tämän tutkimuksen

perusteella uskon, että etsivä nuorisotyöntekijä kyllä löytää, kun hänelle annetaan oikeat välineet.

8. LÄHTEET

- Ahonen-Walker, M. & Pietikäinen, R. (2014): Nuorisotakuu - kermankuorintaa ja tyhjiä lupauksia? Teoksessa Gretschel, A. Paakkunainen, K., Souto, A-M. & Suurpää, L. (toim.): Nuorisotakuun arki ja politiikka. Julkaisuja 150, verkkojulkaisuja 76. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura: Helsinki, 69-73. Saatavilla <http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisuja/nuorisotakuun_arki_ja_politiikka.pdf>, luettu 14.11.2014.
- Alasuutari, P. (2011): Laadullinen tutkimus 2.0. Vastapaino: Tampere.
- Alasuutari, P. (2005): Yhteiskuntatutkimuksen etiikasta. Teoksessa Räsänen, P., Anttila, A-H. & Melin, H. (toim.): Tutkimus menetelmien pyörteissä. Sosiaalitutkimuksen lähtökohdat ja valinnat. PS-kustannus: Jyväskylä, 15–28.
- Alasuutari, P. (1995): Laadullinen tutkimus. Vastapaino: Tampere.
- Allardt, E. (1976): Hyvinvoinnin ulottuvuuksia. WSOY: Porvoo.
- Castells, M. (2002): The Internet Galaxy: Reflections on the internet, business, and society. OUP: Oxford
- Dutton, W., Shepherd, A. & DiGennaro, C. (2007): Digital divides and choices reconfiguring access: National and cross-national patterns of internet diffusion and use. Teoksessa Anderson, B., Brynin, M., Gershuny J., & Raban, Y. (toim.): Information and communication technologies in society: E-Living in a Digital Europe. Routledge: Oxford, 31-46.
- ebrand Suomi Oy & Oulun kaupungin sivistys- ja kulttuuripalvelut (2015): Suomessa asuvien 13-29 -vuotiaiden nuorten sosiaalisen median palveluiden käyttäminen ja läsnäolo. Saatavilla <<http://www.ebrand.fi/somejanuoret2015/tiivistelma/>> , luettu 16.4.2014.
- Eskola, J. (2010): Laadullisen tutkimuksen juhannustaiat. Laadullisen aineiston analyysi vaihe vaiheelta. Teoksessa Aaltola, J. & Valli, J. (toim.): Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. 3. painos. PS-kustannus: Jyväskylä, 133-157.
- Eskola, J. & Suoranta, J. (2008): Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 8. painos. Vastapaino: Tampere.
- Eurostat (2013): Three quarters of Europeans used the internet in 2013. Statistics in focus 29/2013. Euroopan komissio. Saatavilla <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Internet_use_statistics_-_individuals>, luettu 27.10.2014.
- Garsten, C. & Jacobsson, K. (2004): Learning to be Employable. New Agendas on Work, Responsibility and Learning in a Globalizing World. Palgrave Macmillan: New York. 1-22.

Haferkamp, N. & Sabrina C. E. (2008): Social Media. Teoksessa Donsbach, W. (toim.): Blackwell Publishing (2008). (toim.): The International Encyclopedia of Communication. Blackwell Reference Online. Saatavilla <http://www.communicationencyclopedia.com/subscriber/tocnode.html?id=g9781405131995_yr2014_chunk_g978140513199524_ss138-1>, luettu 16.8.2014.

Hallituksen politiikkaohjelma 2007-2011. Syrjäytymisen ennaltaehkäiseminen. Saatavilla: <http://www.minedu.fi/lapset_nuoret_perheet/Osa-alueet/Nuoret/>, luettu 3.11.2014.

Hasebrink, U., Livingstone, S., Haddon, L. & Ólafsson, K. (2009): Comparing children's online opportunities and risks across Europe: Cross-national comparisons for EU Kids Online. 2. painos. EU Kids Online: London. Saatavilla <http://eprints.lse.ac.uk/24368/1/D3.2_Report-Cross_national_comparisons-2nd-edition.pdf>, luettu 10.9.2014.

Helne, T. (2005): Syrjäytymisen solmut — eli miksi syrjäytymisestä puhuminen on niin hankalaa? Teoksessa Helne, T., Hänninen, S. & Karjalainen, J. (toim.): Seis yhteiskuntatahdon sisään! Minerva Kustannus Oy: Jyväskylä, 23-54. Saatavilla <<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/43282/952-5478-16-5.pdf?sequence=1>>, luettu 3.11.2014.

Helsingin sanomat (15.11.2014): Facebook menettää otettaan teineistä. Kirjoittaja: O. Sulopuisto. Saatavilla <<http://www.hs.fi/kotimaa/a1389734844358>>, luettu 24.4.2015.

Helsper, E. (2008): Digital inclusion: an analysis of social disadvantage and the information society. Oxford University: London.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. (1997): Tutki ja kirjoita. 13. painos. Kustannusosakeyhtiö Tammi: Helsinki.

Huttunen, T. (2014): Mitä on verkkonorisotyö? Teoksessa Lauha, H. & Tuuttila, L. (toim.): Verkko norisotyössä. Nuorisotyö verkossa. Verke: Helsinki, 15-19. Saatavilla <http://www.verke.org/images/pdf/Verkko_nuorisotyossa.pdf>, luettu 1.2.2014.

Huttunen, T. & Merikivi, J. (2011): Nuorten kohtaaminen verkossa. Teoksessa Merikivi, J. Timonen, P. & Tuuttila, L. (toim.): Sähköä ilmassa. Näkökulmia verkkoperustaiseen nuorisotyöhön. Nuorisotutkimusverkosto: Helsinki, 42-54. Saatavilla <<http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisuja/sahkoailmassa.pdf>>, luettu 13.10.2014.

Häggman, E. (2013): Etsivä nuorisotyö 2012. Trenditiedot 2008-2012. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Saatavilla <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Nuoriso/nuorisotyoen_kohteet_ja_rahoitus/etsiva_nuorisotyö/liitteet/Etsivx_nuorisotyx_koko_raportti_VALMIS_2012.pdf>, luettu 14.10.2014.

Hämäläinen, K., Hämäläinen, U. & Tuomala, J. (2014): Takuulla nuorten työttömyyttä vastaan. Teoksessa Räisänen, H. (toim.): Työpoliittinen aikakauskirja 1/2014. Työ- ja elinkeinoministeriö: Helsinki, 18-29. Saatavilla <<http://www.tem.fi/files/39042/tak12014.pdf>>, luettu 13.10.2014.

Jyrkämä, J. (1986): Nuoret sivuraiteelle? Nuorisosta, syrjäytymisestä, yhteiskunnasta. Teoksessa Mikkola, A. (toim.): Suomalaista nuorisotutkimusta. Tutkijoiden puheenvuoroja. Kansalaiskasvatuksen keskus ry. Nuorisopoliittinen kirjasto ja tietopalvelu. Tutkimuksia ja selvityksiä 1/86, 37-58.

Kaarainen, M-T., Kivinen, O., Tervahartiala, K. (2013): Kouluikäisten tietoteknologian vapaa-ajan käyttö. Nuorisotutkimus 2/2013. Saatavilla <http://ruse.utu.fi/pdfrepo/kaarakainen_ym.pdf> , luettu 11.4.2014.

Kaartinen-Koutaniemi, J. (2012): Etsivässä työssä. Nuorten keskus. LK-kirjat/Lasten keskus: Helsinki.

Karjalainen, V. (2013): Aktiivipolitiikan ajankohtaisuus. Teoksessa Karjalainen, V. & Keskitalo, E. (toim.): Kaikki työuralle! Työttömien aktiivipolitiikkaa Suomessa. Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos: Helsinki, 207-224.

Keskitalo, E. & Karjalainen, V. (2013): Mitä on aktivointi ja aktiivipolitiikka? Kaikki työuralle! Työttömien aktiivipolitiikkaa Suomessa. Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos: Helsinki, 7-20.

Kluve, J. (2006): The effectiveness of European Active Labour Market Policy. IZA DP No. 2018. Institute for the Study of Labour: Bonn. Saatavilla <<http://ftp.iza.org/dp2018.pdf>>, luettu 19.1.2015.

Kokkonen, H & Kilpeläinen L. (2015): Mitä jos en ole somessa? Nuorten ääni-blogi. 16.1.2015. Saatavilla <http://yle.fi/uutiset/nuorten_aani_mita_jos_en_ole_somessa/7725855>, luettu 17.1.2015.

Kupari, P., Välijärvi, J., Andersson, L., Arffman, I., Nissinen, K., Puhakka, E., & Vettenranta, J. (2013): Pisa 2012 ensituloksia. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2013:20. Opetus- ja kulttuuriministeriö: Helsinki.

Kupiainen, R. (2013): Diginatiivit ja käyttäjälähtöinen kulttuuri. 1/2013. Widescreen. Saatavilla <<http://widerscreen.fi/numerot/2013-1/diginatiivit/>>, luettu 11.4.2014.

L 20.8.2010/693. Nuorisolaki. Valtion säädöstietopankki Finlex, Ajantasainen lainsäädäntö. Saatavilla: <<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060072#a72-2006>>, luettu 14.10.2014.

Larja, L. (2013): Nuorten elinoloja ei voi kuvata pelkän työllisyysasteen avulla. Hyvinvointikatsaus 1/2013. Tilastokeskus: Helsinki. Saatavilla <http://tilastokeskus.fi/artikkelit/2013/art_2013-03-11_002.html>, luettu 17.1.2015.

Lauha, H. (2015): Verkko nuorten kokemana ja kertomana. Verke –Verkkonuorisotyön valtakunnallinen kehittämiskeskus: Helsinki. Saatavilla <http://www.verke.org/images/pdf/Verkko_nuorten_kokemana>, luettu 7.5.2015.

Leppälä, R., Hohenthal, T. & Niemi, K. (2014): Nuorisotyöntekijöitä ja opettajia nuorten seurassa sosiaalisessa mediassa. (toim.) Leppälä, R. Sosiaalinen media-Nuorisotyön liikkuva pallo. Centria-ammattikorkeakoulu: Kokkola. Saatavilla 6-18

<http://publications.theseus.fi/xmlui/bitstream/handle/10024/78883/sosiaalinen_media.pdf?sequence=1>, luettu 13.11.2014.

Livingstone, S., Haddon, L., Görzig, A. & Ólafsson, K. (2011): Risks and safety on the internet: The perspective of European children. Full Findings. EU Kids Online: London. Saatavilla

<<http://www.lse.ac.uk/media%40lse/research/EUKidsOnline/EU%20Kids%20II%20%282009-11%29/EUKidsOnlineIIReports/D4FullFindings.pdf>>, luettu 27.10.2014.

Luukka, M-R., Pöyhönen, S., Huhta, A., Taalas, P., Tarnanen, M., & Keränen, A. (2008): Maailma muuttuu —mitä tekee koulu? Äidinkielen ja vieraiden kielten tekstikäytänteet koulussa ja vapaa-ajalla. Jyväskylän yliopisto: Jyväskylä.

Lämsä, A-L. (2009): Tuhat tarinaa lasten ja nuorten syrjäytymisestä. Lasten ja nuorten syrjäytyminen sosiaalihuollon asiakirjojen valossa. Väitöskirja. Oulun yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunta: Oulu. Saatavilla

<<http://herkules oulu.fi/isbn9789514290213/isbn9789514290213.pdf>>, luettu 5.12.2014.

McKenna, K. & Bargh, J. (2000): Plan 9 from cyberspace: The implications of the internet for personality and social psychology. *Personality and Social Psychology Review*, 4:1, 57–75.

Merikivi, J. (2013): Still believing in Virtual Worlds. Väitöskirja. Turun kauppakorkeakoulu: Turku.

Merikivi, J. (2007): Netari.fi — Nuorisotyön arvo. Nuoristotutkimusverkosto.

Verkkojulkaisuja 14. Saatavilla <<http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisuja/netari.pdf>>, luettu 26.8.2014.

Metsämuurronen, J. (2008): Laadullisen tutkimuksen perusteet. Metodologia-sarja 4. 3. painos. International Methelp Ky: Helsinki.

Moilanen, P. & Räihä, P. (2010): Merkitysrakenteiden tulkinta. (toim.) Aaltola, J. & Valli, J. Teoksessa: Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. 3. painos. PS-kustannus: Jyväskylä, 46-69.

Myllyniemi, S. (2013): Nuorisobarometri 2013. Saatavilla <http://www.tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2014/02/Nuorisobarometri_2013_lowres1.pdf>, luettu 11.4.2014.

Nuorisoasiainkeskus. (2008): Verkkonuorisotyön eettiset periaatteet valmistuivat. 23.9.2008. Saatavilla

<<http://www.hel.fi/wps/portal/Nuorisoasiainkeskus/Artikkeli?url=hki:path:/Nk/fi/uutiset/verkkonuorisotyön+eettiset+periaatteet+valmistuivat¤t=true>>, luettu 19.1.2015.

Nuotio, J. & Oittinen, S. (2011): Etsivä nettityö. Teoksessa Merikivi, J. Timonen, P. & Tuuttila, L. (toim.): Sähköä ilmassa. Näkökulmia verkkoperustaiseen nuorisotyöhön. Nuorisotutkimusverkosto: Helsinki, 59-60. Saatavilla

<<http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisuja/sahkoailmassa.pdf>>, luettu 13.11.2014.

OECD (2010): PISA 2009 Results: What Students Know and Can Do. Student performance in reading, mathematics and science, vol 1. OECD: Paris. Saatavilla <<http://www.oecd.org/pisa/pisaproducts/48852548.pdf>>, luettu 10.9.2014.

Opetus- ja kulttuuriministeriö. Nuorisotakuu. Etsivä nuorisotyö. Saatavilla <<http://www.minedu.fi/OPM/Nuoriso/nuorisopolitiikka/Nuorisotakuu/?lang=fi>>, luettu 2.12.2014.

Opetus- ja kulttuuriministeriö. (2014a): Etsivä nuorisotyön kattavuus 2014, kartta. Saatavilla <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Nuoriso/nuorisotyoen_kohteet_ja_rahoytus/etsiva_nuorisotyoliitteet/Etsivanuorisotyokartta2014.pdf>, luettu 14.10.2014.

Opetus- ja kulttuuriministeriö. (2014b): Etsivään nuorisotyöhön yli 12,5 miljoonaa euroa. Tiedote 27.6.2014. Saatavilla <http://www.minedu.fi/OPM/Tiedotteet/2013/06/avustus_etsiva_nuorisoty.html?lang=fi>, luettu 14.10.2014.

Opetusministeriö. (2009): Nuorta ei jätetä- Puhalletaan yhteen hiileen. Moniammatillista viranomaisyhteistyötä ja sen lakisäätöistä selvittävän poikkialueellisen työryhmän muistio. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2009:5. Opetusministeriö: Helsinki. Saatavilla <<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2009/liitteet/tr5.pdf?lang=fi>>, luettu 14.11.2014.

Paakkunainen, K. (2014): Nuorisotakuun speksaattori ja oppi. Teoksessa: Gretschel, A. Paakkunainen, K., Souto, A-M. & Suurpää, L. (toim.): Nuorisotakuun arki ja politiikka. 150, verkkojulkaisuja 76. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura: Helsinki, 213-224. Saatavilla <http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisuja/nuorisotakuun_arki_ja_politiikka.pdf>, luettu 14.11.2014.

Paananen, R., Ristikari, T., Merikukka, M., Rämö, A. & Gissler, M. (2012): Lasten ja nuorten kansallinen syntymäkohortti 1987-tutkimusaineiston valossa. Raportti 52/2012. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos: Helsinki. Saatavilla: <http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/102984/THL_RAPO52_2012_web.pdf>, luettu 17.1.2015.

Paju, P. & Vehviläinen, J.(2001): Valtavirran tuolla puolen. Nuorten yhteiskuntaan kiinnittymisen kitkat 1990-luvulla. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 18, Sitra 241. Yliopistopaino Oy: Helsinki.

Palola, E., Hannikainen-Ingman, K. & Karjalainen, V. (2012): Nuoret koulutuspuudokkaat sosiaalityön asiakkaina. Tapaustutkimus Helsingistä. Raportti 29/2012. Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos: Helsinki. Saatavilla <<http://www.thl.fi/documents/10531/95751/Raportti%202012%2029.pdf>>, luettu 17.1.2015.

Papastergiou, M. (2009): Digital Game-Based Learning in high school Computer Science education: Impact on educational effectiveness and student motivation. *Computers and Education* 52:1, 1-12.

Prensky, S. (2001): Digital Natives, Digital Immigrants. Saatavilla <<http://www.marcprensky.com/writing/Prensky%20-%20Digital%20Natives,%20Digital%20Immigrants%20-%20Part1.pdf>>, luettu 10.9.2014.

Puuronen, A. (2014): Etsivän katse. Etsivä nuorisotyö ammattina ja ammattialan kehittäminen-näkökulmia käytännön työstä. Verkkojulkaisuja 70. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura: Helsinki. Saatavilla <http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisuja/etsivan_katse.pdf>, luettu 28.10.2014

Räisänen, H. (2014): Pääkirjoitus. Mitä nuorten aktivoinnin vaikutuksista tiedetään? Työpoliittinen aikakauskirja 1/2014. Työ- ja elinkeinoministeriö: Helsinki, 3-4. Saatavilla <<http://www.tem.fi/files/39042/tak12014.pdf>>, luettu 9.10.2014.

Sihto, M. (2013): Työllisyys- ja aktivointipolitiikan tulevaisuudennäkymiä. Teoksessa Karjalainen, V. & Keskitalo, E. (toim.): Kaikki työuralle! Työttömien aktiivipolitiikkaa Suomessa. Terveysten- ja hyvinvoinnin laitos: Helsinki, 190-206.

Sinisalo-Juha, E. & Timonen, P. (2011): Verkkoperustaisen nuorisotyön määrittelyä ja teoriaa. Teoksessa Merikivi, J. Timonen, P. & Tuuttila, L. (toim.): Sähköä ilmassa. Näkökulmia verkkoperustaiseen nuorisotyöhön. Nuorisotutkimusverkosto: Helsinki, 23-35. Saatavilla <<http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisuja/sahkoailmassa.pdf>>, luettu 28.10.2014.

Suomen virallinen tilasto (SVT) (2015): Työvoimatutkimus. Maaliskuu 2015. Tilastokeskus: Helsinki. Saatavilla <http://www.stat.fi/til/tyti/2015/03/tyti_2015_03_2015-04-23_tie_001_fi.html>, luettu 2.5.2015.

Suoninen, A. (2014): Lasten mediabarometri 2014. 0–8-vuotiaiden mediankäyttö ja sen muutokset vuodesta 2010. Saatavilla <<http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisuja/lastenmediabarometri2013.pdf>>, luettu 1.9.2014.

Suoninen, A. (2012): Lasten mediabarometri 2012. 10-12-vuotiaiden tyttöjen ja poikien mediankäyttö. Saatavilla <<http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisuja/lastenmediabarometri2012.pdf>>, luettu 11.4.2014.

Suurpää, L. (2009): Nuoria koskeva syrjäytymistieto: avauksia tietämisen politiikkaan. Nuorisotutkimusverkosto: Helsinki. Saatavilla <<http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisuja/syrjaytymistieto.pdf>>, luettu 4.11.2014.

Syrjäläinen, E. (1994): Etnografinen opetuksen tutkimus: kouluetnografia. Teoksessa Syrjälä, L., Ahonen, S., Syrjäläinen, E. & Saari, S. (toim.): Laadullisen tutkimuksen työtapoja. Kirjayhtymä Oy: Rauma, 68-112.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (2012): Osallisuus syrjäytymisen vastaparina. 9.11.2012. Saatavilla <<http://www.thl.fi/fi/thl/organisaatio/yksikot/osallisuuden-edistaminen/osallisuus-syrjaytymisen-vastaparina>>, luettu 17.1.2015.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2009): Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 5. painos. Kustannusosakeyhtiö Tammi: Helsinki.

Tuominen, S. (2014): Tulevaisuuden tavoite: verkkonuurisotyötä ei enää ole. Viikon näkökulma-blogi. 11.8.2014. Saatavilla <<http://www.verke.org/ajankohtaista/viikon-nakokulma/item/425-tulevaisuuden-tavoite-verkkonuurisotyota-ei-ena-ole>>, luettu 14.5.2015

Työ- ja elinkeinoministeriö (2013): Nuorisotakuun tavoitteet ja sisältö. Kirje nuorisotakuun alueellisille ja paikallisille toimijoille. Muistio 12.3.2013. Saatavilla <http://www.nuorisotakuu.fi/files/36290/Nuorisotakuun_tavoitteet_ja_sisalto_-_Kirje_nuorisotakuun_alueellisille_ja_paikallisille_toimijoille.pdf>, luettu 5.12.2014.

Työ- ja elinkeinoministeriö (2012): Nuorten yhteiskuntatakuu 2012. TEM-raportteja 8/2012. Työllisyys- ja yrittäjäjaosto 15.3.2012. Saatavilla <http://www.nuorisotakuu.fi/files/34024/Nuorten_yhteiskuntatakuu_2013_-raportti.pdf>, luettu 2.12.2014.

Töttö, P. (2000): Pirullisen positivismin paluu. Laadullisen ja määrällisen tarkastelua. Vastapaino: Tampere.

Ulvinen, V-M. (2014): Syrjäytymisen ja nuorisotakuun välisestä suhteesta. Teoksessa Gretschel, A., Paakkunainen, K., Souto, A-M. & Suurpää, L. (toim.): Nuorisotakuun arki ja politiikka. Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 150, verkkojulkaisuja 76. Like: Helsinki, 40-42. Saatavilla <http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisuja/nuorisotakuun_arki_ja_politiikka.pdf>, luettu 5.11.2014.

Uusitalo, N., Vehmas, S. & Kupiainen, R. (2011): Naamatusten verkossa. Lasten ja nuorten mediaympäristön muutos, osa 2. Journalismin tutkimusyksikkö. Tampereen yliopisto: Tampere. Saatavilla <http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/65438/naamatusten_verkossa_2011.pdf?sequence=1>, luettu 3.9.2014.

Valtiontalouden tarkastusvirasto (2014): Taloustaantuma kampitti nuorisotakuun. Tiedote 10.9.2014. Saatavilla <http://www.vtv.fi/ajankohtaista/tiedotteet/2014/taloustaantuma_kampitti_nuorisotakuun.5513.news>, luettu 5.12.2014.

Valtiovarainministeriö. (2013): Julkisen talouden kestävyys ja rakenneuudistukset. Talouspolitiikan strategia 5/2013. Saatavilla <https://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/01_julkaisut/02_taloudelliset_katsaukset/20130531Julkis/TS_raportti_Vartia.pdf>, luettu 13.10.2014.

Verčič, T.A. & Verčič, D. (2013): Digital natives and social media. Public Relations Review. 39:5, 600-602.

Verke –Verkkonuorisotyön valtakunnallinen kehittämiskeskus. Saatavilla
<<http://www.verke.org/verke>>, luettu 21.11.2014.

Yhteiskuntatieteellisen tutkimuksen tietosuoja (1987): Suomen Akatemian julkaisuja 1/1987:
Helsinki.

Yleisradio, Taloustutkimus Oy. (2014): Somekysely 12/2014. Saatavilla
<http://www.yle.fi/tvuutiset/uutiset/upics/liitetiedostot/yle_somekysely.pdf>, luettu 2.3.2015.